

คู่มือการปฏิบัติงาน

โครงการสร้างป่าสร้างรายได้

ตามพระราชดำริ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
สำนักพระราชวัง

“...สร้างป่า สร้างรายได้ เป็นแนวทางการพัฒนาการฟื้นฟูป่าไม้ เพื่อให้ประชาชนสามารถอยู่ร่วมกับป่า และมีรายได้เสริมจากการปลูกพืชโดยไม่ทำลายป่าไม้ โดยการปลูกป่าร่วมกับพืชเศรษฐกิจ มีการปลูกไม้หลายๆ ระดับ หลายๆ ชนิด มีทั้งไม้เรือนยอดสูงลดหลั่นกันลงมา นอกจากจะทำให้ชาวบ้านมีรายได้แล้ว ยังทำให้มีป่าไม้เพิ่มขึ้นอีกทางหนึ่งด้วย...”

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ทรงบรรยายในการประชุมสัมมนา “รักษ่าป่าผ่าน”

๑๐ มีนาคม ๒๕๖๑

ณ ศูนย์การเรียนรู้และบริการวิชาการ เครือข่ายแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ตำบลผาสิงห์ อำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน

คู่มือการปฏิบัติงาน
โครงการสร้างป่า สร้างรายได้ ตามพระราชดำริ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี

สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี
สำนักพระราชวัง

คำนำ

โครงการสร้างป่า สร้างรายได้ เป็นโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อฟื้นฟูป่าต้นน้ำลำธารที่ถูกทำลายโดยดำเนินการไปพร้อมกันทั้งด้านสร้างจิตสำนึก ด้วยกระบวนการศึกษาแก่ประชาชนให้ร่วมฟื้นฟูป่า เป็นผู้รักษาป่า และอยู่กับป่าอย่างกลมกลืนแบบมีส่วนร่วม ทั้งการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้แก่ประชาชนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

การดำเนินโครงการเป็นรูปแบบผสมผสานเชิงสหวิชาการที่ต้องใช้หลักวิชาการบูรณาการร่วมกัน ทั้งความรู้ทางด้านป่าไม้ การเกษตร หลักเศรษฐศาสตร์ และกฎหมาย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ เป็นกลไกขับเคลื่อนงาน การดำเนินโครงการจึงมีหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมการปกครอง กรมป่าไม้ กรมวิชาการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย(สำนักงาน กศน.) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานราชการอื่นรวมทั้งภาคธุรกิจเอกชนร่วมกันสนับสนุน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมาย

คู่มือการปฏิบัติงานโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ฉบับนี้ ได้ปรับปรุงจากคู่มือการปฏิบัติงานโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๕๗ ที่ได้รวบรวมองค์ความรู้ที่เกิดจากการพัฒนา การดำเนินงาน ตั้งแต่เริ่มต้นโครงการในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ โดยมีการเพิ่มรายละเอียดเนื้อหา ขั้นตอนการปฏิบัติงาน พื้นที่เข้าร่วมโครงการฯ การจัดตั้งกลุ่มสร้างป่า สร้างรายได้ เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงาน และผู้เข้าร่วมโครงการฯ ได้ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานในพื้นที่ต่าง ๆ สามารถปรับใช้ได้ตามความเหมาะสมกับพื้นที่ และเป็นไปตามหลักวิชาการต่อไป

สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ขอขอบคุณหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ร่วมกันดำเนินงาน ให้เป็นไปตามพระราชดำริในการฟื้นฟูป่าต้นน้ำโดยเร็ว

สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
กันยายน ๒๕๖๑

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	
สารบัญภาพ	
สารบัญตาราง	
สารบัญแผนภูมิ	
บทที่ ๑ บทนำ	
ความเป็นมา _____	๑
วัตถุประสงค์ _____	๑
กรอบแนวคิด _____	๑
โครงสร้างป่าธรรมชาติ _____	๒
โครงสร้างป่าในโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ _____	๓
บทที่ ๒ รูปแบบการสร้างป่า สร้างรายได้	
ลักษณะโครงสร้างป่าธรรมชาติที่สำคัญ _____	๕
การปลูกป่าตามโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ _____	๙
รูปแบบการปลูกป่าตามโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ตามสภาพภูมิประเทศ _____	๑๒
รูปแบบการปลูกป่าตามโครงการสร้างป่า สร้างรายได้	
ในพื้นที่ ๑ ไร่ของป่าประเภทต่าง ๆ _____	๑๕
ข้อพิจารณาในการเลือกชนิดพืชเกษตร _____	๒๒
บทที่ ๓ หลักการ แนวคิดกลุ่มโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ _____	๒๓
บทที่ ๔ ขั้นตอนการปฏิบัติงานโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ _____	๒๙
บรรณานุกรม _____	๓๔
ภาคผนวก _____	๓๗

สารบัญญภาพ

ภาพที่	หน้า
๑.๑ โครงสร้างป่าธรรมชาติ _____	๒
๑.๒ โครงสร้างป่าในโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ _____	๓
๒.๑ การปลูกต้นไม้แบบสลับแถวเว้นแถว หรือปลูกแบบเป็นแถวเป็นแนว _____	๑๒
๒.๒ การปลูกต้นไม้แบบสมรม หรือแบบสวนบ้าน _____	๑๓
๒.๓ การปลูกต้นไม้แบบผสมผสานสลับเป็นแถบ _____	๑๓
๒.๔ การปลูกต้นไม้แบบตามอัธยาศัย _____	๑๔
๒.๕ การปลูกต้นไม้สลับแถวเว้นแถวตามแนวระดับ _____	๑๔

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๒.๑ รูปแบบการสร้างป่า สร้างรายได้ ประเภทป่าดงดิบเขา (พื้นที่ ๑ ไร่)	๑๗
๒.๒ รูปแบบการสร้างป่า สร้างรายได้ ประเภทป่าดงดิบแล้ง (พื้นที่ ๑ ไร่)	๑๘
๒.๓ รูปแบบการสร้างป่า สร้างรายได้ ประเภทป่าดงดิบชื้น (พื้นที่ ๑ ไร่)	๑๙
๒.๔ รูปแบบการสร้างป่า สร้างรายได้ ประเภทป่าเบญจพรรณ (พื้นที่ ๑ ไร่)	๒๐
๒.๕ รูปแบบการสร้างป่า สร้างรายได้ ประเภทป่าเต็งรัง (พื้นที่ ๑ ไร่)	๒๑

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่

หน้า

๒.๑ รูปแบบการปลูกป่าตามโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ (พื้นที่ ๑ ไร่) _____ ๑๖

โครงการสร้างป่า สร้างรายได้ ตามพระราชดำริ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี

บทที่ ๑

บทนำ

การสร้างป่า สร้างรายได้ เป็นแนวทางฟื้นฟูป่าต้นน้ำลำธารที่ถูกทำลาย ให้ประชาชนรักษาป่า ฟื้นฟูป่า และอยู่กับป่าได้อย่างเกื้อกูล สร้างจิตสำนึกด้วยกระบวนการศึกษา รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพชีวิต ให้แก่ประชาชนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ในการดำเนินโครงการมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และองค์ความรู้ ในหลายๆ ด้าน ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมาย สามารถสนองพระราชดำริในการฟื้นฟูป่าไม้ จึงกำหนดกรอบการดำเนินงานโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ ดังนี้

๑. ความเป็นมา

ประเทศไทยในอดีตมีป่าไม้ปกคลุมอย่างอุดมสมบูรณ์ แต่จากการเพิ่มขึ้นของประชากร ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม ทำให้มีความต้องการใช้ทรัพยากรป่าไม้และพื้นที่ เพื่อทำการเกษตรมากขึ้น เป็นเหตุให้มีการบุกรุกทำลายป่าไม้มากขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะการบุกรุกทำลายป่า ในพื้นที่ต้นน้ำหรือพื้นที่สูง รวมทั้งไฟป่าที่เกิดจากการเผาป่าทำไร่ การเตรียมพื้นที่ทำการเกษตร การล่าสัตว์ แม้แต่โครงการพัฒนาต่าง ๆ เช่น การก่อสร้างถนน การทำเหมืองแร่ การเลี้ยงสัตว์ในเขตภูเขาสูงชัน การใช้ สารเคมีในการทำเกษตรบนพื้นที่สูง จะส่งผลกระทบต่อพื้นที่ต้นน้ำและพื้นที่ตอนล่างของกลุ่มน้ำ ก่อให้เกิดความเสียหายทั้งทางตรงและทางอ้อมตามมา ดังเห็นได้ว่า ในฤดูฝนเมื่อเกิดฝนตกหนักก็จะมีน้ำป่าไหลหลากลงมา และมีดินถล่มเป็นประจำ เมื่อเข้าสู่ฤดูแล้งมักจะเกิดการขาดแคลนน้ำ ซึ่งส่งผลถึงการประกอบ อาชีพและการดำรงชีวิตของประชาชนโดยตรง ปริมาณน้ำลดลง ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ระบบนิเวศ เสียสมดุล เหล่านี้ล้วนเป็นผลสืบเนื่องจากการทำลายทรัพยากรป่าไม้ทั้งสิ้น

จากสภาพดังกล่าว สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงห่วงใยราษฎร ที่ได้รับผลกระทบ จึงพระราชทานพระราชดำริให้ดำเนินการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ที่เหลืออยู่ให้คงไว้ และฟื้นฟูป่าส่วนที่เสื่อมโทรมให้กลับมาสมบูรณ์ดังเดิม โดยเฉพาะพื้นที่ป่าต้นน้ำ ทั้งนี้ ให้มีการปลูกป่าเพื่อ การอนุรักษ์และปลูกพืชเกษตรสำหรับไว้บริโภคภายในครัวเรือน ประชาชนในพื้นที่สามารถเก็บผลผลิตจากป่า เพื่อขายเป็นรายได้เสริมอีกทางหนึ่ง โดยมีหน่วยงานภาคเอกชนร่วมวางแผนให้การสนับสนุนด้านการตลาด หรือการแปรรูปผลผลิตในเชิงการค้าต่อไป

๒. วัตถุประสงค์

- ๒.๑ เพื่อฟื้นฟูป่าต้นน้ำลำธาร
- ๒.๒ เพื่อลดรายจ่าย สร้างรายได้ให้แก่ชาวบ้านในพื้นที่เป้าหมาย
- ๒.๓ เพื่อสร้างจิตสำนึกในการดูแลรักษาป่า
- ๒.๔ เพื่อสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง

๓. กรอบแนวคิด

โครงการสร้างป่า สร้างรายได้ เป็นโครงการตามพระราชดำริ เพื่อแก้ปัญหา และเร่งฟื้นฟูป่า ต้นน้ำลำธารด้วยรูปแบบและวิธีการผสมผสาน การดำเนินงานจึงจำเป็นต้องใช้หลักวิชาการบูรณาการร่วมกัน ทั้งความรู้ทางด้านป่าไม้ การเกษตร หลักเศรษฐศาสตร์และกฎหมาย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้เป็นกลไก ขับเคลื่อนงาน การดำเนินโครงการจึงมีหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมป่าไม้ กรมวิชาการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมการปกครอง สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ

และการศึกษาตามอัธยาศัย ตลอดจนหน่วยงานราชการอื่นพร้อมทั้งภาคธุรกิจเอกชน ร่วมกันดำเนินการสนับสนุน เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมาย สามารถสนองพระราชดำริในการฟื้นฟูป่าได้โดยเร็วในระยะเวลาการดำเนินงานต่อเนื่อง การดำเนินงานตามโครงการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ผู้เกี่ยวข้องจึงควรเข้าใจเป้าหมาย และวิธีการในการปฏิบัติงานที่ต้องมีการกิจทั้งการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำลำธาร โดยมีการดำเนินงานไปพร้อมกันทั้ง ๓ ด้าน ดังนี้

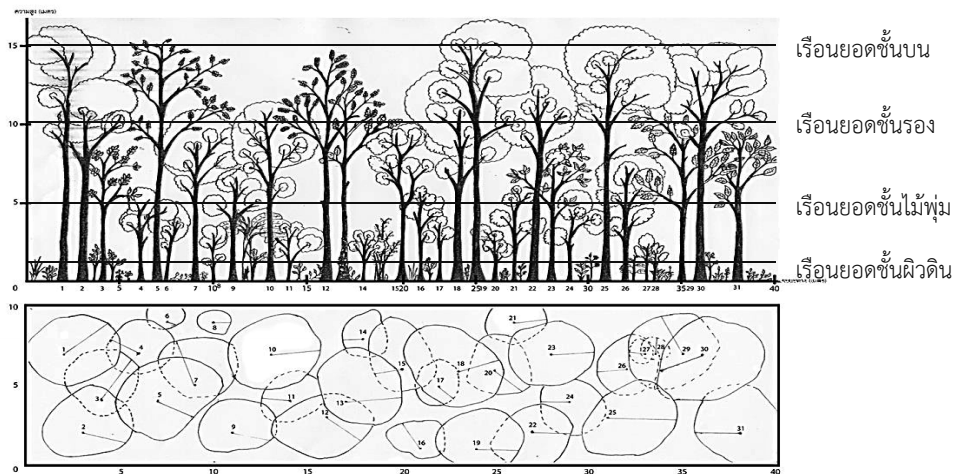
๓.๑ ด้านการส่งเสริมให้ราษฎรร่วมรักษาป่าที่ยังคงความอุดมสมบูรณ์มิให้ถูกทำลาย โดยราษฎรต้องมีการเรียนรู้ เกิดความเข้าใจและยอมรับในข้อตกลงของชุมชน ให้ความร่วมมือและปฏิบัติ ให้เป็นปกติจนเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต เพื่อสร้างจิตสำนึกให้ราษฎรเป็นผู้รักษาป่า สามารถยังชีพอยู่กับป่า อย่างกลมกลืนแบบมีส่วนร่วม

๓.๒ ด้านการฟื้นฟูป่าต้นน้ำลำธารที่ถูกทำลายจนเสื่อมโทรมให้คืนสภาพป่าที่สมบูรณ์ โดยให้มี ทั้งไม้ป่าที่เป็นไม้ดั้งเดิมของพื้นที่ และพืชเกษตรที่สามารถสร้างรายได้ให้แก่ราษฎร ใช้หลักวิชาการกำหนด รูปแบบการปลูกทดแทนกันไปตามระดับชั้นเรือนยอด เพื่อให้ได้ป่าที่มีสภาพใกล้เคียงป่าธรรมชาติ สำหรับประชาชนผู้ปลูกจะได้ประโยชน์จากการปลูกป่าโดยมีทั้งไม้ใช้สอย ไม้ใช้งาน และไม้เพื่อการบริโภค

๓.๓ ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎรในพื้นที่ให้มีความเป็นอยู่ดีขึ้นตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง โดยส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมลดรายจ่าย สร้างรายได้ จัดกระบวนการให้ราษฎรมีความรู้ จัดการผลิตจากโครงการสอดคล้องกับตลาด และมีอาชีพเสริมที่ช่วยสร้างรายได้ในครัวเรือน เพื่อให้ คนสามารถอยู่ร่วมกับ ป่า อย่างกลมกลืน เกื้อกูลซึ่งกันและกัน มีที่ทำกินเป็นหลักแหล่งไม่รุกทำลายพื้นที่อื่นต่อไป

๔. โครงสร้างป่าธรรมชาติ

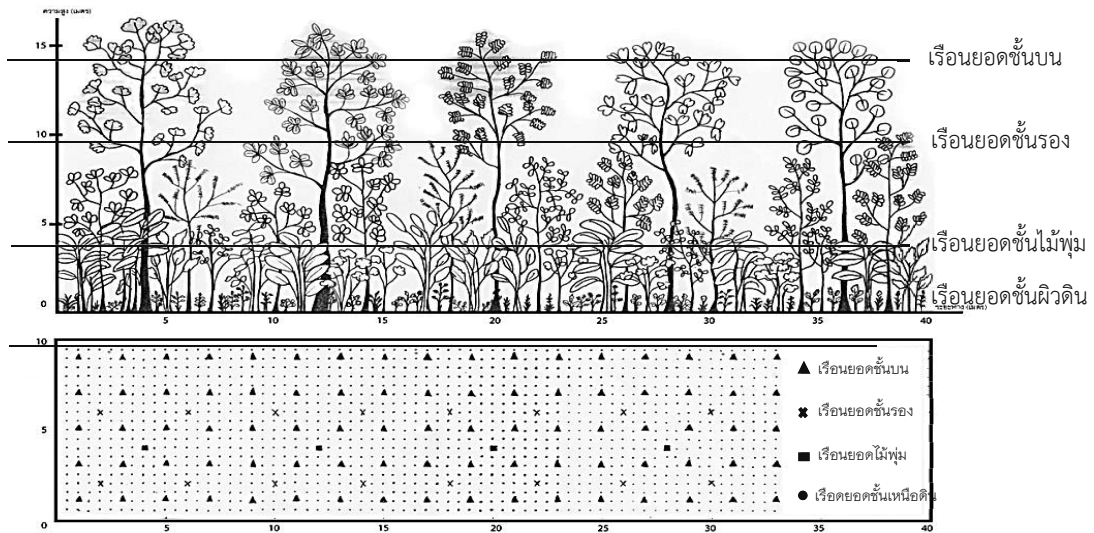
จากแนวทางการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำดังกล่าวข้างต้น สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จึงร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ โดยกำหนดโครงสร้างให้ปลูกไม้ป่าเป็นไม้ประธาน และปลูกพืชเกษตรเป็นพืชควบในลักษณะ ๔ ชั้นเรือนยอด ซึ่งเป็นสภาพตามโครงสร้างใกล้เคียงป่าธรรมชาติ ได้แก่ เรือนยอดชั้นบน เรือนยอดชั้นรอง เรือนยอดชั้นไม้พุ่ม และเรือนยอดชั้นพืวดิน ป่าธรรมชาติมีความหลากหลายและความอุดมสมบูรณ์ของพันธุ์ไม้ การปกคลุมของ เรือนยอดกระจายแต่ละชั้นเรือนยอด มีพันธุ์ไม้แตกต่างกันไปในแต่ละชนิดป่า ดังภาพที่ ๑.๑

ภาพที่ ๑.๑ โครงสร้างป่าธรรมชาติ

๕. โครงสร้างป่าในโครงการสร้างป่า สร้างรายได้

ลักษณะโครงสร้างป่าตามโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ ประกอบด้วยไม้ป่า และพืชเกษตร ร่วมกันโดยจำแนกตามระดับชั้นเรือนยอด ได้แก่ เรือนยอดชั้นบน เรือนยอดชั้นรอง เรือนยอดชั้นไม้พุ่ม เรือนยอดชั้นผิวดิน จึงมีความหลากหลายของพันธุ์ไม้ การปกคลุมเรือนยอดกระจุกกระจายตามรูปแบบ การปลูก ดังภาพที่ ๑.๒

หมายเหตุ แต่ละชั้นเรือนยอดมีการเลือกพันธุ์ไม้ป่าและไม้เกษตรที่เหมาะสมในแต่ละชนิดป่า

ภาพที่ ๑.๒ โครงสร้างป่าในโครงการสร้างป่า สร้างรายได้

บทที่ ๒

รูปแบบการสร้างป่า สร้างรายได้

โครงการสร้างป่า สร้างรายได้ นับเป็นกิจกรรมฟื้นฟูป่าต้นน้ำ การออกแบบการปลูกพืช จึงกำหนดให้ปลูกไม้ป่าผสมผสานร่วมกับพืชเกษตร เพื่อรักษาป่าให้มีสภาพใกล้เคียงธรรมชาติ โดยเกษตรกร สามารถเก็บผลผลิตจากพืชเกษตรที่ปลูกร่วมกับไม้ป่าขายหรือบริโภคได้ ดังนั้น การดำเนินงานจึงจำเป็นต้องศึกษาลักษณะโครงสร้างสำคัญของป่าธรรมชาติ เพื่อใช้เป็นองค์ประกอบการปลูกป่าตามโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ ดังนี้

๑. ลักษณะโครงสร้างของป่าธรรมชาติที่สำคัญ

ในประเทศไทยมีป่าธรรมชาติหลายประเภท แต่ละประเภทจะจำแนกตามสภาพพื้นที่ และระดับความสูงของพื้นที่ ซึ่งสามารถจำแนกเป็นป่าธรรมชาติ ๕ ประเภท ได้แก่

๑.๑ ป่าดงดิบเขา

๑.๑.๑ ลักษณะทั่วไปของสภาพพื้นที่

ลักษณะพื้นที่จะอยู่ในบริเวณพื้นที่สูงกว่าระดับน้ำทะเล ๑,๒๐๐ เมตรขึ้นไป พื้นที่ดั้งเดิมเป็นพื้นที่ที่เคยเป็นป่าดงดิบเขา จะพบไม้ดัดชนิดที่สำคัญ เช่น ชุนไม้ สนสามพันปี มะขามป้อม ดงเมี่ยง กำลังเสือโคร่ง จันทร์ทอง ลูบลิบ กางคาก ก่วมแดง กุหลาบแดง และกุหลาบขาว เป็นต้น

๑.๑.๒ โครงสร้างป่าดงดิบเขา

โครงสร้างป่าดงดิบเขาอาจแบ่งแยกย่อยตามโครงสร้างป่าออกได้อีกเป็น ๒ สังคมย่อย คือ

๑) ป่าดงดิบเขาระดับต่ำ (ความสูงระดับ ๑,๒๐๐ - ๑,๘๐๐ เมตรจากระดับน้ำทะเล) จะมีเรือนยอดทั้งหมด ๓ ชั้นเรือน ดังนี้

(๑) ระดับไม้เรือนยอดชั้นบน ประกอบด้วยไม้กึ่งที่เป็นไม้ดัดชนิดเป็นหลัก และมีไม้ในกลุ่มไม้สนผสมอยู่ทั่วไป ส่วนไม้อื่น ๆ ที่พบในเรือนยอดชั้นนี้ เช่น ไม้ในสกุลอบเชย หลวยชนิด ยมหอม มณฑาดอย จำปาป่า จำปีป่า ทะโล้ พงอ พินปลา นางพญาเสือโคร่ง ยมหิน เป็นต้น

(๒) ระดับไม้เรือนยอดชั้นรอง ในป่าดงดิบเขามีปรากฏอยู่หลายชนิด เช่น เมี่ยง แมงซอ ก้าว เหมือด ขมิ้นต้น แสสู่เบา มุ่นเขา ดอกสามสี คำแดง ไม้หอม กฤษณา เป็นต้น

(๓) ระดับไม้เรือนยอดชั้นไม้พุ่ม หากไม้ระดับเรือนยอดชั้นบน รกทึบมักมีอยู่น้อยชนิด แต่ในช่องว่างหรือส่วนที่ถูกทำลายมักปรากฏหนาแน่น ไม้สำคัญในชั้นนี้ เช่น โคลงเคลงขน จุกนารี อ้าน้ำ เฒ่ามันง่อง ช้างแดง กำลังช้างสาร กุหลาบหิน ช้างเงาะ ขางขาว ตาห่านเขา ตาเปิด ตาไก่ ชั้นไม้พุ่มมักต่อเนื่องลงไปถึงชั้นพืชคลุมดิน ประกอบด้วยพืชจำพวกชิง ข่า กระจायป่า ข่าคม ขมิ้น กระเจียว ขมิ้นแดง กล้วยป่า ว่านกำมั่ง พญาตง ผักปลาบช้าง เป็นต้น

๒) ป่าดงดิบเขาในระดับสูงหรือป่ามอสส์ (สูงกว่า ๑,๘๐๐ เมตรจากระดับน้ำทะเล) มีลักษณะเด่นที่แยกจากป่าดงดิบเขาระดับต่ำ คือ การปรากฏของมอสส์หนาแน่นทั้งตามลำต้น กิ่ง ตอ ขอนไม้ และบนพื้นดินหรือหิน การสลายตัวของมอสส์ที่ทับถมบนกิ่งก้านและลำต้นทำให้เป็นที่ยึดเหนี่ยวของพันธุ์ไม้แปลกๆ หลายชนิด เช่น บอน พืชจำพวกชิง ข่า รวมถึงไม้พุ่มขนาดเล็กบางชนิดด้วย มอสส์ยังเก็บความชื้นให้แก่พืชจำพวกกล้วยไม้ ด้วยเหตุนี้ป่าดงดิบเขาในระดับสูงจึงมีลักษณะที่แปลกตากว่าสังคมอื่นๆ ความสูงของเรือนยอดชั้นบนสุดมักไม่เกิน ๒๐ เมตร ทั้งนี้เนื่องจากอิทธิพลของลม บางพื้นที่จึงมักพบว่าต้นไม้

ในชั้นนี้จะมียางกั้นคดงอและก่อตัวเป็นกระจุก ทำให้เรือนยอดชั้นบนมีลักษณะเป็นก้อนๆ อาจมีสภาพห่างหรือแน่นที่ใบปานกลาง แต่ในที่ลมไม่แรงมักมีเรือนยอดค่อนข้างแน่นที่ใบทำให้แสงลงถึงพื้นได้น้อยและความชื้นค่อนข้างสูง ผนวกกับความหนาวเย็น จึงเป็นสภาพที่เหมาะสมสำหรับมอสส์เข้ามาร่วมในสังคมด้วย

เรือนยอดชั้นบนของป่าดงดิบเขาระดับสูง ประกอบด้วยไม้ก่อบางชนิดผสมกับไม้สำคัญในสกุลเด่นที่อยู่ในเขตอบอุ่น เช่น พินปลา ฮังแกง จางหอม ช้างแวง เมียงผี ปลิง และพะอง เรือนยอดชั้นรองมีความสูงประมาณ ๒๐ เมตร สอดแทรกอยู่ภายใต้เรือนยอดชั้นบน ส่วนใหญ่เป็นไม้ในสกุลเมียง กวม กุหลาบพันปี เหมือด เป็นต้น ส่วนพื้นป่าปกคลุมด้วยมอสส์เป็นส่วนใหญ่ แต่ถ้าแสงตกลงได้มากอาจพบหญ้าบางชนิดและพืชจำพวก ชิง ข่า เช่นเดียวกับป่าดงดิบเขาระดับต่ำ โดยทั่วไปป่าดงดิบเขามักมีเห็ดราปรากฏอยู่น้อยชนิด ทั้งนี้เนื่องจากสภาพอากาศที่ค่อนข้างหนาวเย็น การสลายตัวของซากพืชจึงเป็นไปช้า ฉะนั้นในพื้นที่ชั้นและในป่าชนิดนี้จึงปรากฏดินพีช (peat) เกิดขึ้นคล้ายป่าพรุน้ำจืด

๑.๒ ป่าดงดิบแล้ง

๑.๒.๑ ลักษณะทั่วไปของสภาพพื้นที่

สภาพพื้นที่มักครอบคลุมบริเวณที่สภาพอากาศมีการแบ่งตามฤดูกาลอย่างชัดเจน อย่างน้อยต้องมีช่วงความแห้งแล้งนานประมาณ ๔ - ๕ เดือน ดินค่อนข้างลึก มีสภาพเป็นดินเหนียว หรือดินเหนียวปนทราย จึงกักเก็บน้ำใต้ดินดีพอควร ทำให้พันธุ์ไม้บางชนิดสามารถคงใบอยู่ได้ตลอดช่วงความแห้งแล้งและไม่มีไฟป่าเข้ามารบกวน ป่าชนิดนี้พบตั้งแต่ระดับความสูงจากน้ำทะเลประมาณ ๑๐๐ เมตร ขึ้นไปถึง ๘๐๐ เมตร มีน้ำฝนเฉลี่ยประมาณ ๑,๐๐๐ - ๒,๐๐๐ มิลลิเมตรต่อปี ซึ่งเป็นพื้นที่อยู่ในเส้นทางลมมรสุมทางตอนเหนือของภาคใต้ขึ้นไป

๑.๒.๒ โครงสร้างของป่าดงดิบแล้ง

โครงสร้างประกอบด้วยไม้ ๓ ชั้นเรือนยอด ดังนี้

๑) ระดับไม้เรือนยอดชั้นบน มีความสูงตั้งแต่ ๒๕ เมตรขึ้นไป อาจสูงถึง ๔๐ เมตร พันธุ์ไม้ที่สำคัญที่เป็นไม้ดัดชั้นประกอบด้วย ยางแดง ยางนา ตะเคียนหิน เคี่ยมคะนอง กะบาก ไม้ผลัดใบที่เป็น ไม้ดัดชั้นของป่าประเภทนี้ เช่น มะค่าโมง ตะแบกใหญ่ ตะแบกแดง พะยุง เกิดดำ และชิงชัน เป็นต้น นอกจากนั้นยังพบพันธุ์ไม้อื่น เช่น ตะเคียนหิน สัตตบรรณ ปออีแก้ง กะพง มะยมป่า ฉนวน ยางน่อง ลูปลีบ ลูกดิ่ง พระเจ้าห้าพระองค์ คอแลน เขลง พะยอม ยางโตน ชาก ฉียงพรัานางแอ กระบก มะกอก มะม่วงชัน ไม้ในสกุลไทร สกุลมะเกลือ และสกุลหว่า เป็นต้น

๒) ระดับไม้เรือนยอดชั้นรอง มีความสูงประมาณ ๑๐ - ๒๐ เมตร ไม้ดัดชั้นในเรือนยอดชั้นรองมักเป็นตัวชี้สังคมที่เด่นชัด ประกอบด้วย พลองใบใหญ่ พลองขี้เหล็ก กัดลิ้น ค้างคาว พันธุ์ไม้ที่ขึ้นผสมกับไม้ดัดชั้น เช่น ตะคร้ำ กรวย มะหวด มะเฟืองช้าง ข้าวสารหลวง ลำดวน มะนาวผี แก้ว จันทน์ เหลือง ลำไยป่า กระหนานปลิง แต้ว ก่อหนู ก่อขี้หนู เขียด สะเดาปึก ตาตุ่มบก พะวา หมี่เหม็น มะไฟ พลับพลา ดีหมี มะเดื่อปล้อง กระจ่าง ตาเสือ เลือดม้า มะหาด เป็นต้น

๓) ระดับเรือนยอดชั้นไม้พุ่ม มีความสูงไม่เกิน ๕ เมตร ไม้ดัดชั้นที่เป็นไม้ชั้นนี้ เช่น ช่อยหนาม หมักม่อ เคล็ดหนู เปลาเงิน เข็มป่า ปอขี้เถ้า หนามคัตเค้า นอกจากยังพบไม้พุ่มที่สำคัญ คือ ชิงชี กระจูดค่าง เข็มขาว หัสศุณ ขี้จัน เป็นต้น

๑.๓ ป่าดงดิบชื้น

๑.๓.๑ ลักษณะทั่วไปของสภาพพื้นที่

สภาพพื้นที่ของป่าดงดิบชื้นพบว่ามีปัจจัยหลักมาจากความชื้นในดิน และในอากาศลักษณะพื้นที่จะมีสภาพที่มีปริมาณน้ำฝนมากกว่า ๑,๖๐๐ มิลลิเมตรต่อปีขึ้นไป มีการกระจายของฝนต่อเนื่องมากกว่า ๘ เดือนในรอบปี สภาพดินลึกและเก็บความชื้นได้ดี อุณหภูมิค่อนข้างสูง (เฉลี่ยไม่ต่ำกว่า ๒๐ °C) พบอยู่ทางภาคใต้และภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยที่มีช่วงฤดูฝนที่ยาวนาน และช่วงแห้งแล้งที่สั้น

๑.๓.๒ โครงสร้างของป่าดงดิบชื้น

ป่าดงดิบชื้นจะจำแนกโดยลักษณะด้านโครงสร้างและลักษณะตามภาพลักษณ์ของพรรณไม้ดัชนีเป็นสำคัญ กล่าวคือ เป็นป่าที่มีไม้ชนิดที่ไม่ผลัดใบเป็นส่วนใหญ่ มีไม้เด่นในชั้นเรือนยอดสูงสุดเป็นไม้ขนาดใหญ่ และประกอบด้วยไม้ชั้นรองต่อเนื่องลงมาจนถึงพื้นดิน เรือนยอดชั้นบนสุดสูงกว่า ๓๐ เมตรขึ้นไป ในเขตประเทศไทยรวมถึงเขตเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หากต้องการจำแนกป่าดงดิบชื้นจากป่าไม่ผลัดใบชนิดอื่นต้องดูจากไม้ดัชนี โดยเฉพาะไม้เด่นในชั้นเรือนยอดบนสุดของป่าชนิดนี้ มักมีไม้ในวงศ์ไม้วง (Dipterocarpaceae) ที่ไม่ผลัดใบในช่วงฤดูแล้ง ประเภทไม้ที่เป็นไม้ดัชนี เช่น ยางนา ยางเสี้ยน ยางยุง ยางวาด ตะเคียนทอง สยาขาว ตะเคียนราก แอ็ก ตะเคียนชันตาแมว ไช้เขี้ยว ส่วนไม้ในวงศ์อื่นที่ขึ้นผสมในพื้นที่ เช่น หลุมพอ ตีนเป็ดแดง กระท้อน ตังหน เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีไม้จำพวกหมากผสมอยู่ค่อนข้างมาก ลักษณะเรือนยอดมี ๔ ชั้นเรือนยอด ได้แก่

๑) ระดับไม้เรือนยอดชั้นบน ประกอบด้วยไม้ที่มีความสูงเกินกว่า ๓๐ เมตรขึ้นไป ในบางพื้นที่อาจสูงถึง ๕๐ เมตร ประกอบด้วยไม้ดัชนีดังกล่าวมาแล้ว ป่าดงดิบชื้นทางภาคใต้ของประเทศไทยยังมี ไม้อื่นขึ้นผสมกับไม้ดัชนีของสังคมไม้ในชั้นเรือนยอดนี้ เช่น กระทั่งหัน ทำมิ่ง หุ้งฟ้า ตีนเป็ดขาว ทองบั้ง มะกัลด้าไก่ ตะแบกแดง เงาะป่า มังตาน สุเหريان ยมหอม ก้านทอง มะยมป่า ละมุดไทย อบเชย จิกเขา มะม่วงคั่นงาไซ รักเขา ชัมปน์ กรวย และไม้ผลัดใบบางชนิด เช่น ตะพง ปออีเก้ง โดยเฉพาะ สยาเยลุตง ตะเคียนชันตาแมว และพินจำ

๒) ระดับไม้เรือนยอดชั้นรอง ได้แก่ นาคบุตร มันปู ไคร้มด ดิหมี หลังกอง สลอด สังกะยาล นกนอน เทียนขโมย สังเคียด ส้มแขก มังคุดป่า มะพูด พังตาดเขา มุนเขา ล้อ มะไฟ กรมเขา มะไฟลิง สะเดापัก จันทร์กะพ้อ มะเฒ่าขน เมาโปโล จำปูน ปาหนันช้าง สำเหล้าตัน สังกะยาล จักหัน รักป่า ไม้สกุลพลอง และไม้สกุลหว้าอีกหลายชนิด

๓) ระดับไม้เรือนยอดชั้นไม้พุ่ม เป็นพืชในวงศ์ปาล์ม (Palmae) มีผสมอยู่หลายชนิดทั้งที่เป็นต้นเดี่ยว กอ และเถาวัลย์ นอกจากนี้ยังมีจำพวกหมาก เช่น หมากพวน ค้อ หลาวชะโอน ชกกะพ้อ เป็นต้น

๔) ระดับไม้เรือนยอดชั้นผิวดิน มีพืชจำพวกหวายที่สำคัญ เช่น หวายดำ หวายแสม้า หวายซี่เสี้ยน หวายกำพวน หวายงวย หวายน้ำ หวายซี่เป็ด และหวายกุ่ม เป็นต้น

๑.๔ ป่าเบญจพรรณ

๑.๔.๑ ลักษณะทั่วไปของสภาพพื้นที่

ป่าเบญจพรรณ มักขึ้นในพื้นที่ที่ระดับความสูงตั้งแต่ ๕๐ - ๘๐๐ เมตรจากระดับน้ำทะเล หรือในบางที่อาจมีความสูงมากกว่า มีปริมาณน้ำฝนต่ำกว่า ๑,๖๐๐ มิลลิเมตรต่อปี ส่วนใหญ่อยู่ในช่วง ๑,๒๐๐ - ๑,๔๐๐ มิลลิเมตร บริเวณภาคเหนือมักพบป่าเบญจพรรณที่ระดับความสูงไม่เกิน ๗๐๐ เมตรจากระดับน้ำทะเล

๑.๔.๒ โครงสร้างของป่าเบญจพรรณ

ป่าเบญจพรรณ อาจแบ่งสังคมย่อยได้ ๓ สังคม ได้แก่

๑) ป่าเบญจพรรณในระดับสูงชัน ในสังคมนี้จะมีไม้สักเป็นไม้เด่นหลัก และแบ่งชั้นเรือนยอดเป็น ๔ ชั้นเรือนยอด ดังนี้

(๑) ระดับไม้เรือนยอดชั้นบน มีความสูงประมาณ ๒๐ - ๓๕ เมตร ขึ้นอยู่กับความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ ไม้เด่นในชั้นเรือนยอดแตกต่างกันไปตามสังคมย่อย เช่น ไม้สัก รกฟ้า ตะเคียนหนู แดง ประดู่ ตะเคียน ตะแบกแดง เป็นต้น

(๒) ระดับไม้เรือนยอดชั้นรอง เป็นชั้นไม้ขนาดกลางจะมีไม้ไผ่ ความสูงประมาณ ๑๐ - ๒๐ เมตร ขึ้นสอดแทรกอยู่ในเรือนยอดชั้นบน

(๓) ระดับไม้เรือนยอดชั้นไม้พุ่มและไม้ขนาดเล็ก มีความสูงไม่เกิน ๕ เมตร ความหนาแน่นของไม้ชั้นนี้ขึ้นอยู่กับความชื้นของเรือนยอดชั้นบน

(๔) ระดับไม้เรือนยอดชั้นผิวดิน เป็นชั้นของพืชคลุมดินแปรผันไปตามความหนาแน่นของไม้ชั้นที่เหนือขึ้นไป หากไม้ชั้นบนมีความหนาแน่นมาก พื้นป่ามักโล่งเตียน ประกอบด้วยเถาวัลย์และพืชล้มลุกที่ทนร่มผสมกับกล้าไม้ ถ้าเรือนยอดชั้นบนค่อนข้างโล่งอาจพบหญ้าขึ้นปกคลุมผิวดินหนาแน่น

๒) ป่าเบญจพรรณในระดับสูงแล้ง ขึ้นอยู่ในที่แห้งแล้ง ดินต้นเก็บความชื้นได้ไม่ดี ชั้นเรือนยอดบนสุดจึงสูงน้อยกว่าป่าเบญจพรรณในระดับสูงชัน ไม้เด่นโดยทั่วไปเหมือนกับป่าเบญจพรรณในระดับสูงชันแต่ไม่มีไม้สัก ความสูงเรือนยอดของไม้ชั้นบนสุดโดยทั่วไปต่ำกว่า ๒๐ เมตร ขนาดเรือนยอดชั้นบนสุดค่อนข้างเตี้ย ไม้ส่วนใหญ่ค่อนข้างแคระแกร็น แบ่งชั้นเรือนยอดเป็น ๓ ชั้นเรือนยอด

๓) ป่าเบญจพรรณในระดับต่ำ เป็นสังคมย่อยที่ปรากฏในที่ราบหรือในเขตที่ต่ำลงมา ไม้เด่นในชั้นเรือนยอดเป็นไม้ผลัดใบแต่ขึ้นในระดับต่ำ ไม่มีไม้สักปรากฏอยู่ ลักษณะโครงสร้างทางด้านตั้งแสดงถึงความสมบูรณ์ คือ มีความสูงของชั้นเรือนยอดใกล้เคียงกับป่าผสมผลัดใบระดับสูง แบ่งเป็น ๓ ชั้นเรือนยอดเช่นกัน

ชนิดพันธุ์ไม้ที่ปรากฏในป่าเบญจพรรณในระดับสูงแล้งและป่าเบญจพรรณในระดับต่ำ แต่ละชั้นเรือนยอด มีดังนี้

๑) ระดับไม้เรือนยอดชั้นบนเป็นไม้สัก ส่วนไม้อื่นๆ ที่ประกอบอยู่ในเรือนยอดชั้นนี้ เช่น เสลา แดง รกฟ้า ช้างาย สมอพิเภก กระจับเขาควาย ตะเคียนหนู เสียงมัน เป็นต้น

๒) ระดับไม้เรือนยอดชั้นรอง ประกอบด้วยไม้ที่มีความโตขนาดกลางหลายชนิดในบางพื้นที่อาจพบไม้ไผ่ผสมอยู่ในชั้นนี้ด้วยไม้สำคัญ เช่น ส้าน ฉนวน กระจับ กาสามปีก สวอง กระโดน กระจับจั่น อินทนิลบก มะกอกเกลื่อน มะเกลือ คุณ หว่า เป็นต้น

๓) ระดับไม้เรือนยอดชั้นไม้พุ่ม ที่พบเห็นได้ทั่วไปมีความสูงประมาณ ๒ - ๕ เมตร ประกอบด้วย เปล้าหลวง ตั้ว คำแสด ฝาดำม กระจับมอ ในป่าผสมผลัดใบมักมีไม้ไผ่ชั้นผสมอยู่ในหลายพื้นที่ก่อให้เกิดการเชื่อมต่อระหว่างไม้ชั้นรองกับชั้นไม้พุ่ม ชนิดที่มักพบเป็นจำนวนมาก เช่น ไม้ซางคอย ไม้ซาง ไม้ทก ไม้บง ไม้บงดำ ไม้ป่า ไม้ไร่ ไม้รวก เป็นต้น

๑.๕ ป่าเต็งรัง

๑.๕.๑ ลักษณะทั่วไปของสภาพพื้นที่

สภาพพื้นที่เป็นพื้นที่ที่มีการแบ่งแยกฤดูฝนกับฤดูแล้งอย่างชัดเจน และต้องมีช่วงแห้งแล้งเกินกว่า ๔ เดือนต่อปี พบตั้งแต่ความสูง ๕๐ - ๑,๐๐๐ เมตรจากระดับน้ำทะเล ลักษณะดินเป็นดินทรายจัด มีหินบนผิวดินมาก หรือเป็นดินลูกรัง สภาพดินต้นจึงกักเก็บน้ำได้ไม่ดี ในพื้นที่ที่มีปริมาณน้ำฝนอยู่ในช่วง ๙๐๐ - ๑,๒๐๐ มิลลิเมตรต่อปี จึงมักเกิดไฟป่าขึ้นเป็นประจำ

๑.๕.๒ โครงสร้างป่าเต็งรัง

ป่าชนิดนี้ถูกแบ่งตามลักษณะโครงสร้างออกได้เป็น ๒ สังคมย่อย คือ ป่าเต็งรังสมบูรณ์ ซึ่งมักพบในพื้นที่ที่มีดินลึกและอุดมสมบูรณ์ และป่าเต็งรังแคระ ลักษณะโครงสร้างป่าเต็งรังจำแนกระดับเรือนยอดมี ๔ ระดับ ได้แก่

๑) ระดับไม้เรือนยอดชั้นบน มีความสูงประมาณ ๒๐ - ๓๕ เมตร ไม้เด่นในชั้นนี้ ได้แก่ เหียง พลวง รัง โดยมักมีเต็งขึ้นผสมอยู่กับไม้ชนิดใดชนิดหนึ่งที่กล่าวมาแล้ว ส่วนยางกราด มีเฉพาะบางแห่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศเท่านั้น สังคมป่าเต็งรังสมบูรณ์ มักพบในที่ราบหรือที่ลาดเนินที่มีสภาพดินลึก มีหินปรากฏที่ผิวดินน้อยหรือไม่มีปรากฏเลย ไม้ขนาดใหญ่ที่ขึ้นผสมในชั้นเรือนยอดชั้นบน เช่น ก่อแพะ ก่อฝ้าย ประดู่ แดง ตะคร้อ มะกอกเกลื่อน ทิงถ่อน หว่า มะม่วงป่า เป็นต้น

๒) ระดับไม้เรือนยอดชั้นรอง มีความสูงไม่เกิน ๒๐ เมตร เป็นไม้ขนาดกลาง ขึ้นสอดแทรกอยู่ในช่องว่างของเรือนยอดชั้นบน ชนิดไม้เด่นที่พบเห็นได้ทั่วไป เช่น ตะแบก ตับเต่าต้น มะขามป้อม ยอเถื่อน สลักป่า คิว รัก ป้างัน สมอไทย มะม่วงหัวแมงวัน กระท่อมหมู กระโดน เป็นต้น

๓) ระดับไม้เรือนยอดชั้นไม้พุ่ม มีความสูงไม่เกิน ๗ เมตร เป็นไม้ที่มีขนาดเล็กโดยธรรมชาติไม้บางชนิดเมื่อพบในป่าอ่อนอาจเป็นไม้ขนาดกลาง แต่เมื่อมารวมอยู่ในสังคมนี้ มักแคระแกร็นชนิดที่สำคัญ เช่น แสลงใจ ตุ่มกาขาว เหมือดโลด ครมเขา เหมือดแอ พรงเหลี่ยม เป็นต้น ไม้ในชั้นนี้มักขึ้นอยู่ห่างๆ ภายใต้เรือนยอดของไม้ใหญ่ หากป่ามีช่องว่างมากมักพบไม้ตัวแตกกอหนาแน่น เนื่องจากมีไฟป่าบ่อยครั้ง

๔) ระดับไม้เรือนยอดชั้นผิวดิน พืชสำคัญ เช่น ไม้แพ็ก โจด มหาก่าน ส้านดิน ปอเต่าให้ ส้มกั้ง เปราะป่า นางอ้ว เป็นต้น

๒. การปลูกป่าตามโครงการสร้างป่า สร้างรายได้

จากลักษณะภูมิศาสตร์ของพื้นที่ โดยเฉพาะในพื้นที่สูงและมีความลาดชันค่อนข้างมาก การเปิดพื้นที่เพื่อทำการเกษตรเชิงเดี่ยว จะก่อให้เกิดปัญหาการชะล้างพังทลายของดินเป็นปริมาณมาก การประยุกต์รูปแบบการสร้างป่า สร้างรายได้ จึงคำนึงถึงสภาพพื้นที่ดั้งเดิม ดังนั้น รูปแบบการปลูกป่าตามโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ จึงจำแนกตามพื้นที่ที่เป็นสภาพสังคมพืชเดิม เพื่อให้มีรูปแบบใกล้เคียงป่าธรรมชาติ ดังนี้

๒.๑ พื้นที่ที่เป็นสภาพสังคมพืชเดิม ป่าดงดิบเขา

สภาพพื้นที่ดั้งเดิมที่เคยเป็นป่าดงดิบเขา ต้องปลูกไม้ป่าที่เป็นพันธุ์ไม้ดั้งเดิม (ไม้ท้องถิ่น) ของป่าดงดิบเขาบริเวณนั้นๆ และปลูกพืชที่ก่อให้เกิดรายได้ ทั้งไม้ป่าหรือพืชเกษตร โดยกำหนดชนิดไม้ที่จะปลูกตามชั้นเรือนยอดเป็น ๔ ชั้นเรือนยอด ได้แก่

๒.๑.๑ ระดับไม้เรือนยอดชั้นบน

๑) ไม้ป่า เช่น ไม้ในวงศ์ก่อ ไม้ในวงศ์ยาง ทะโล้ จำปาป่า ตะเคียนทอง เป็นต้น

๒) พืชเกษตร เช่น แมคคาเดเมีย อะโวคาโด พลับ หน่าเลียบ เกาลัด ลิ้นจี่ ขนุน

มะม่วง เป็นต้น

๒.๑.๒ ระดับไม้เรือนยอดชั้นรอง

๑) ไม้ป่า เช่น มะแขว่น มะรุม เพกา มะขามป้อม หว่า มะเกี๋ยง ไม้ มะติงยาง กระถิน เทพา เป็นต้น

๒) พืชเกษตร เช่น ไม้กิมซุง ไม้หวาน มะไฟ ลองกอง เป็นต้น

๒.๑.๓ ระดับไม้เรือนยอดไม้พุ่ม

๑) ไม้ป่า/พืชป่า เช่น เมียง หวาย ต้าว กัง กล้วยป่า เป็นต้น

๒) พืชเกษตร เช่น กาแฟ ชาอัสสัม กล้วย เสาวรส (ไม้เถา) วานิลลา (ไม้เถา) เป็นต้น

๒.๑.๔ ระดับไม้เรือนยอดชั้นผิวดิน

๑) ไม้ป่า/พืชป่า เช่น บุก เป็นต้น

๒) พืชเกษตร เช่น ขมิ้น ไพล มัน ชিং ข่า กวาวเครือ เป็นต้น

๒.๒ พื้นที่ที่เป็นสภาพสังคมพืชเดิม ป่าดงดิบแล้ง

จากลักษณะภูมิศาสตร์ของพื้นที่ที่มีความลาดชัน การใช้พื้นที่เพื่อทำเกษตรเชิงเดี่ยวเช่นในปัจจุบัน ก่อให้เกิดปัญหาการชะล้างพังทลายของดิน การประยุกต์รูปแบบการสร้างป่า สร้างรายได้ ในพื้นที่เดิมที่เคยเป็นป่าดงดิบแล้ง จึงเน้นการปลูกไม้ป่าที่เป็นพันธุ์ไม้ท้องถิ่นดั้งเดิมของป่าดงดิบแล้งบริเวณนั้น โดยปลูกไม้ป่า และพืชเกษตรที่ก่อให้เกิดรายได้ โดยกำหนดชนิดไม้ที่จะปลูกตามชั้นเรือนยอด เป็น ๔ ชั้นเรือนยอด ได้แก่

๒.๒.๑ ระดับไม้เรือนยอดชั้นบน

๑) ไม้ป่า เช่น ยางแดง ยางนา ตะเคียนทอง กระบาก พะยูง ชิงชัน มะค่าโมง เกิดดำ กระบก ตะแบก สัตตบรรณ กันเกรา ลูกดิ่ง เป็นต้น

๒) พืชเกษตร เช่น อะโวคาโด ลิ้นจี่ ลำไย มะม่วง มะขาม เป็นต้น (เลือกให้เหมาะสมกับความสูง และอุณหภูมิของพื้นที่)

๒.๒.๒ ระดับไม้เรือนยอดชั้นรอง

๑) ไม้ป่า เช่น มะไฟป่า มะขม ลำตวน เขียด มะหาด แก้ว ลำไยป่า มะหวด มะแขว่น สารภี กระโดน อินทนิล คอแลน มะขามป้อม เพกา สะเดา เป็นต้น

๒) พืชเกษตร เช่น ไม้ มะเฟือง มะยม มะไฟจีน ต้าว เป็นต้น

๒.๒.๓ ระดับไม้เรือนยอดไม้พุ่ม

๑) ไม้ป่า/พืชป่า เช่น หวาย เข็ม ดิปลากิ่ง เป็นต้น

๒) พืชเกษตร เช่น กาแฟ กล้วย หม่อน เร่ว ผักหวานบ้าน ดิปลี พริกไทย ถั่วมะแฮะ เป็นต้น

๒.๒.๔ ระดับไม้เรือนยอดชั้นผิวดิน

๑) ไม้ป่า/พืชป่า เช่น มันป่า บุก กระทือ กระวาน กระชาย กระเจียว ค้างคาวดำ เป็นต้น

๒) พืชเกษตร เช่น ขมิ้น ไพล ชিং ข่า เผือก มันเทศ ถั่วพุ่ม ผักเชียงดา ถั่วพู อัญชัน พลุ กระเจี๊ยบ ซีรูลีเยม เป็นต้น

๒.๓ พื้นที่ที่เป็นสภาพสังคมพืชเดิม ป่าดงดิบชื้น

ปัจจุบันการทำเกษตรเชิงเดี่ยวในบริเวณพื้นที่ที่มีความชื้นสูง และบางแห่งมีความลาดชัน จึงไม่สามารถลดแรงปะทะน้ำฝนและการไหลของน้ำได้ เป็นเหตุให้เกิดการชะล้างพังทลายของดิน เป็นปริมาณมาก รูปแบบการสร้างป่า สร้างรายได้ในพื้นที่ที่เคยเป็นป่าดงดิบชื้น ต้องเน้นการปลูกไม้ป่าที่เป็นพันธุ์ไม้ดั้งเดิม (ไม้ท้องถิ่น) ร่วมกับพืชเกษตรที่สร้างรายได้ โดยกำหนดชนิดไม้ที่จะปลูกตามชั้นเรือนยอด ๔ ชั้นเรือนยอด ได้แก่

๒.๓.๑ ระดับไม้เรือนยอดชั้นบน

๑) ไม้ป่า เช่น ตะเคียนทอง ยางกล่อง กันเกรา จำปาป่า ยางเสี้ยน หลุมพอ ไข่เขี้ยว สยา ตะเคียนชันตาแมว ยางนา เป็นต้น

๒) พืชเกษตร เช่น สะตอ หยี ทุเรียน จำปาตะ เาะ เป็นต้น

๒.๓.๒ ระดับไม้เรือนยอดชั้นรอง

๑) ไม้ป่า เช่น กฤษณา อบเชย เฝียงนก ไม้ป่า จันทร์กระท้อ เป็นต้น

๒) พืชเกษตร เช่น มะปริง หมาก ไม้เลื้อย ลองกอง มังคุด ส้มแขก เป็นต้น

๒.๓.๓ ระดับไม้เรือนยอดไม้พุ่ม

๑) ไม้ป่า/พืชป่า เช่น หวาย มันปู เป็นต้น

๒) พืชเกษตร เช่น ผักหวานบ้าน เหลียง กล้าย ตีปัส พริกไทย สละ ระกำ เป็นต้น

๒.๓.๔ ระดับไม้เรือนยอดชั้นผิวดิน

๑) ไม้ป่า/พืชป่า เช่น กระจวาน ดาหลา เป็นต้น

๒) พืชเกษตร เช่น ชะพลู ผักกูด เห็ดหูหนู เห็ดครง เป็นต้น

๒.๔ พื้นที่ที่เป็นสภาพสังคมพืชเดิม ป่าเบญจพรรณ

เนื่องจากป่าเบญจพรรณเป็นป่าประเภทผลัดใบ สภาพพื้นที่ที่มีความลาดชันและเป็นพื้นที่ค่อนข้างโปร่ง การทำเกษตรเชิงเดี่ยวในพื้นที่ดังกล่าวจึงสร้างปัญหาการชะล้างพังทลายของดินรุนแรงในพื้นที่ที่เป็นป่าเบญจพรรณ จึงต้องเน้นการปลูกไม้ป่าที่เป็นพันธุ์ไม้ดั้งเดิม (ไม้ท้องถิ่น) ร่วมกับพืชเกษตรสามารถสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร ชนิดไม้ที่จะปลูกตามชั้นเรือนยอด เป็น ๔ ชั้นเรือนยอด ได้แก่

๒.๔.๑ ระดับไม้เรือนยอดชั้นบน

๑) ไม้ป่า เช่น แดง มะค่าโมง จั้วป่า ชิงชัน ประดู่ สัก เป็นต้น

๒) พืชเกษตร เช่น มะม่วง กระท้อน ขนุน มะขาม เป็นต้น

๒.๔.๒ ระดับไม้เรือนยอดชั้นรอง

๑) ไม้ป่า เช่น สะเตา มะกอกป่า มะขามป้อม สมอไทย หว้า สาธร กระจินณรงค์ กระจินเทพา ไม้ป่า นนทรี ต่าว เพกา มะเกี๋ยง มะขม มะแว่น เสี้ยว โมก ขี้เหล็ก ปิป อินทนิล เสลา กานพลู เป็นต้น

๒) พืชเกษตร เช่น ไม้เลื้อย มะรุม แคบ้าน มะเฟือง เป็นต้น

๒.๔.๓ ระดับไม้เรือนยอดไม้พุ่ม

๑) ไม้ป่า/พืชป่า เช่น ผักหวานป่า มะเฒ่า เม็ก ตั้ว เป็นต้น

๒) พืชเกษตร เช่น มะกรูด มะนาว ผักหวานบ้าน กล้าย หม่อน ชะอม น้อยหน่า ถั่วมะแฮะ เหลียง มะละกอ ตีปัส เป็นต้น

๒.๔.๔ ระดับไม้เรือนยอดชั้นผิวดิน

๑) ไม้ป่า/พืชป่า เช่น กระจวาน ย่านาง กลอย สมุนไพรต่างๆ และเห็ด เป็นต้น

๒) พืชเกษตร เช่น ไพล ชิง ข่า ตะไคร้ ชะพลู เตยหอม กระจาย ขมิ้น เผือก มัน เป็นต้น

๒.๕ พื้นที่ที่เป็นสภาพสังคมพืช ป่าเต็งรัง

ลักษณะภูมิศาสตร์ของป่าเต็งรัง สภาพดินเป็นดินทรายและดินลูกรัง หากเกษตรกรใช้ทำการเกษตรเชิงเดี่ยว โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีความลาดชัน มักเกิดปัญหาการชะล้างพังทลายของดินสูง การปลูกไม้ป่าตามโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ จึงเน้นการปลูกพันธุ์ไม้ดั้งเดิม (ไม้ท้องถิ่น) ของป่าเต็งรังในพื้นที่นั้น และปลูกพืชเกษตรที่ช่วยสร้างรายได้ โดยกำหนดชนิดไม้ที่จะปลูกในแต่ละชั้นเรือนยอด เป็น ๔ ชั้นเรือนยอด ได้แก่

๒.๕.๒ ระดับไม้เรือนยอดชั้นรอง

๑) ไม้ป่า เช่น มะขามป้อม มะม่วงป่า สมอไทย ไม้ป่า รัก โมกมัน ก่อ หว่า ติว มะกอกป่า ตะแบก กระบก กระโดน มะหวด เพกา สะเดา ถ่อน ตะไคร้ต้น พะยูง เป็นต้น

๒) พืชเกษตร เช่น ไม้บงหวาน ไม้เลื้อยหวาน มะไฟ พุทรา มะเฟือง แคบ้าน มะรุม เป็นต้น

๒.๕.๓ ระดับไม้เรือนยอดไม้พุ่ม

๑) ไม้ป่า/พืชป่า เช่น ผักหวานป่า เหมือนดโสด แสลงใจ ประง เป็ง มะเฒ่า เป็นต้น

๒) พืชเกษตร เช่น หม่อน ช่อม กล้วย น้อยหน่า ฝรั่ง ตีปลี มะละกอ เป็นต้น

๒.๕.๔ ระดับไม้เรือนยอดชั้นผิวดิน

๑) ไม้ป่า/พืชป่า เช่น กลอย มันป่า กระเจียว ไม้เพ็ก เปราะหอม หมาน้อย บุก เอื้องหมายนา ข้าวเย็นเหนือ ข้าวเย็นใต้ หนอนตายอยาก กล้วยไม้ป่า กวาวเครือ ย่านาง ผักกาดหญ้า เป็นต้น

๒) พืชเกษตร เช่น ไพล กระชายดำ กระชาย ขมิ้น ขิง ข่า พริก มะเขือ มันเทศ ตะไคร้ เป็นต้น

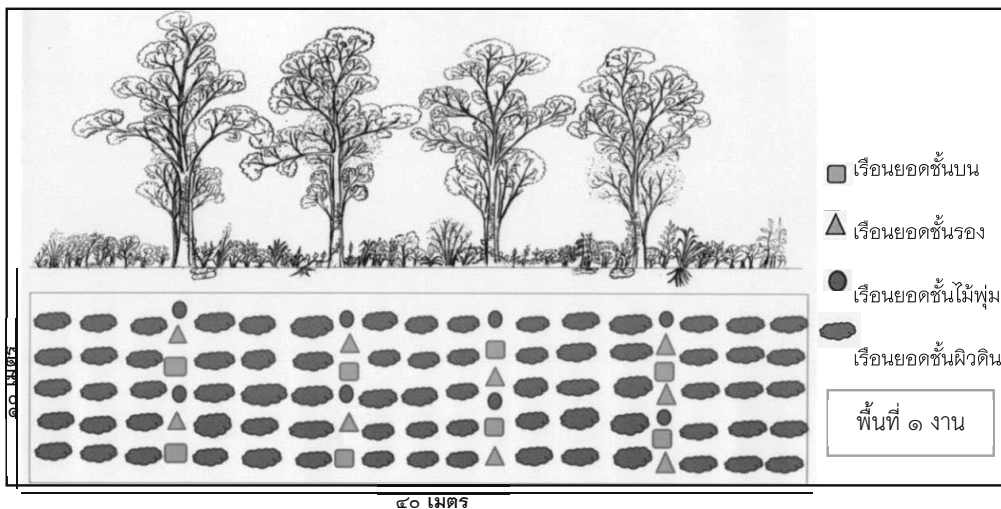
๓. รูปแบบการปลูกป่าตามโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ตามสภาพภูมิประเทศ

การปลูกป่าตามโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ เป็นการฟื้นฟูป่าต้นน้ำ และสร้างรายได้ในการปลูกป่า ให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ โดยกำหนดให้มีรูปแบบผสมผสานระหว่างไม้ป่า และพืชเกษตรในสภาพที่ใกล้เคียงป่าธรรมชาติ ซึ่งสามารถจำแนกรูปแบบการปลูกตามสภาพพื้นที่ ดังนี้

๓.๑ รูปแบบการปลูกในพื้นที่ราบ

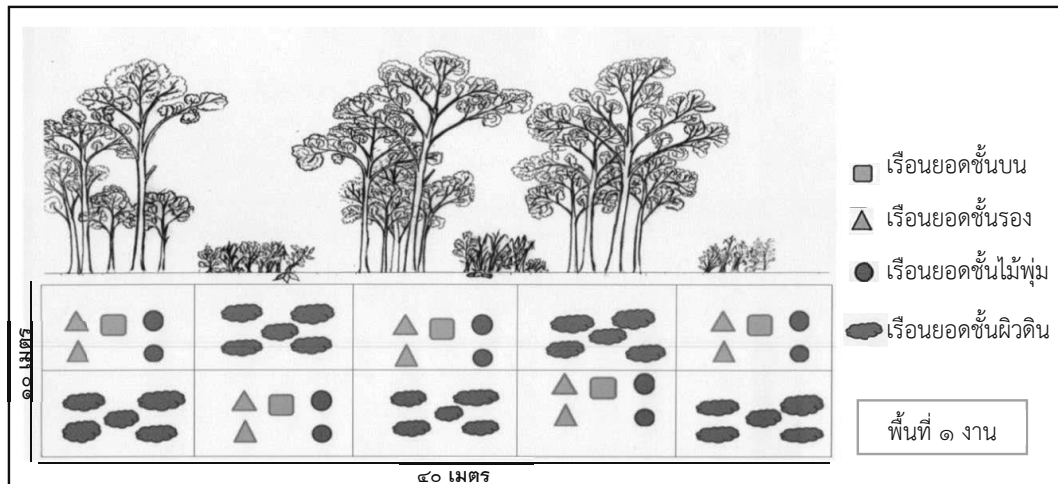
รูปแบบการปลูกในพื้นที่ราบ สามารถปลูกหลายรูปแบบ ดังนี้

๓.๑.๑ ปลูกต้นไม้แบบสลับแถวเว้นแถว หรือปลูกแบบเป็นแถวเป็นแนว ระยะปลูก ๒ เมตร x ๘ เมตร ปลูกไม้เรือนยอดชั้นบน ห่างกันต้นละ ๘ เมตร และไม้เรือนยอดชั้นรอง ห่างกันต้นละ ๒ เมตร สลับต้นระหว่างไม้เรือนยอดชั้นบน ระหว่างแถวปลูกไม้เรือนยอดชั้นไม้พุ่มและไม้เรือนยอดชั้นผิวดิน รายละเอียดตามภาพที่ ๒.๑

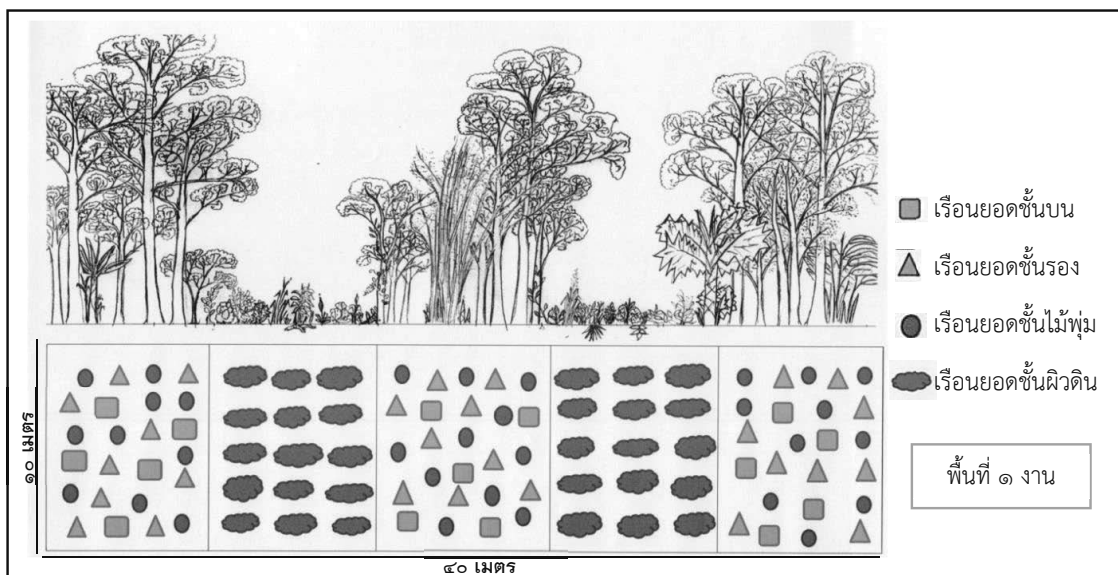
ภาพที่ ๒.๑ การปลูกต้นไม้แบบสลับแถวเว้นแถว หรือปลูกแบบเป็นแถวเป็นแนว

๓.๑.๒ ปลุกต้นไม้แบบสมรม หรือแบบสวนบ้าน ระยะ ๘ เมตร x ๘ เมตร โดยปลูกไม้เรือนยอดชั้นบน ชั้นรอง ชั้นไม้พุ่ม ในลักษณะสมรม กว้าง ๘ เมตร ยาว ๘ เมตร และปลูกไม้ชั้นผิวดิน กว้าง ๘ เมตร ยาว ๘ เมตร สลับกันไปเป็นกลุ่ม ๆ รายละเอียดตามภาพที่ ๒.๒

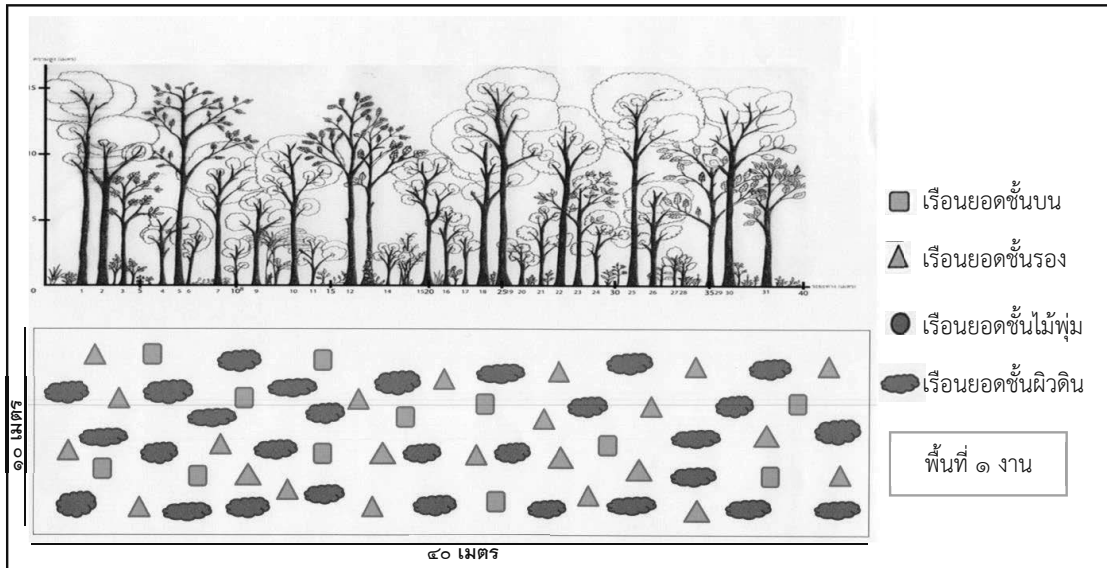
ภาพที่ ๒.๒ การปลุกต้นไม้แบบสมรม หรือแบบสวนบ้าน

๓.๑.๓ ปลุกต้นไม้แบบผสมผสานสลับเป็นแถบ กว้าง ๘ เมตร ยาวตลอดเนื้อที่ โดยปลูกไม้เรือนยอดชั้นบน ชั้นรอง และชั้นไม้พุ่ม แบบผสมผสานเป็นแถบ และปลูกไม้ชั้นผิวดินสลับในระหว่างแถว กว้าง ๘ เมตร ยาวตลอดพื้นที่สลับเป็นแถบ ๆ รายละเอียดตามภาพที่ ๒.๓

ภาพที่ ๒.๓ การปลุกต้นไม้แบบผสมผสานสลับเป็นแถบ

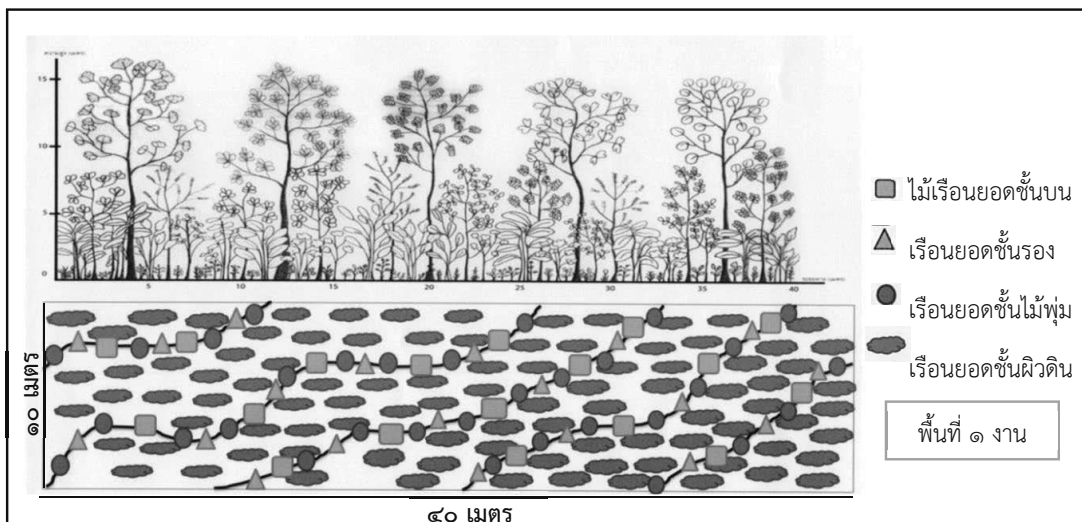
๓.๑.๔ ปลุกต้นไม้แบบตามอัธยาศัย โดยพิจารณาปลุกต้นไม้ทั้ง ๔ ชั้นเรือนยอดตามความเหมาะสม และลักษณะการใช้ประโยชน์สลับกันไป รายละเอียดตามภาพที่ ๒.๔

ภาพที่ ๒.๔ การปลุกต้นไม้แบบตามอัธยาศัย

๓.๒ รูปแบบการปลูกในพื้นที่ลาดชัน

๓.๒.๑ ปลุกต้นไม้สลับแถวเว้นแถวตามแนวระดับ (ตามแนวเส้นชั้นความสูง) โดยห่างกัน ๘ เมตร ตามแนวระดับ เส้นชั้นความสูง และระหว่างต้นห่างกัน ๒ เมตร ปลุกไม้เรือนยอดชั้นบน (ห่างกันต้นละ ๘ เมตร) และไม้เรือนยอดชั้นรอง ห่างกันต้นละ ๒ เมตร ตลอดแนวเส้นชั้นความสูง ส่วนระหว่างเส้นชั้นความสูง ๘ เมตร ปลุกไม้เรือนยอดชั้นไม้พุ่มและไม้เรือนยอดชั้นผิวดิน การปลูกเช่นนี้จะปลูกเป็นแถบตามแนวระดับตามหลักอนุรักษ์ดินและน้ำ รายละเอียดตามภาพที่ ๒.๕

ภาพที่ ๒.๕ การปลุกต้นไม้สลับแถวเว้นแถวตามแนวระดับ

๓.๒.๒ ปลุกต้นไม้แบบสมรม หรือสวนบ้าน ระยะ ๘ เมตร x ๘ เมตร โดยปลูกไม้เรือนยอด ชั้นบน ชั้นรอง ชั้นไม้พุ่มในลักษณะสมรมกว้าง ๘ เมตร ยาว ๘ เมตร ตามแนวระดับ(ตามแนวเส้นชั้นความสูง) และปลูกไม้ชั้นผิวดิน กว้าง ๘ เมตร ยาว ๘ เมตร สลับกันไปเป็นกลุ่มๆ

๓.๒.๓ ปลุกต้นไม้แบบตามอัธยาศัย โดยพิจารณาปลูกต้นไม้ทั้ง ๔ ชั้นเรือนยอด ตามความเหมาะสมกับความลาดชันของพื้นที่ และการใช้ประโยชน์สลับกันไป

๓.๓ การคัดเลือกชนิดไม้ที่จะปลูก

การคัดเลือกพันธุ์ไม้ที่จะปลูก ควรเลือกไม้ที่จะปลูกตามลักษณะของการปลูกป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง ดังนี้

- ๓.๓.๑ เพื่อใช้เนื้อไม้ตามความจำเป็น
- ๓.๓.๒ เพื่อใช้ประโยชน์ทำเชื้อเพลิง
- ๓.๓.๓ เพื่อกินได้หรือขายได้ สร้างรายได้ภายในครัวเรือน
- ๓.๓.๔ เพื่อประโยชน์ทางด้านสมดุลของนิเวศน์

๓.๔ สัดส่วนต้นไม้ที่ปลูกต่อไร่

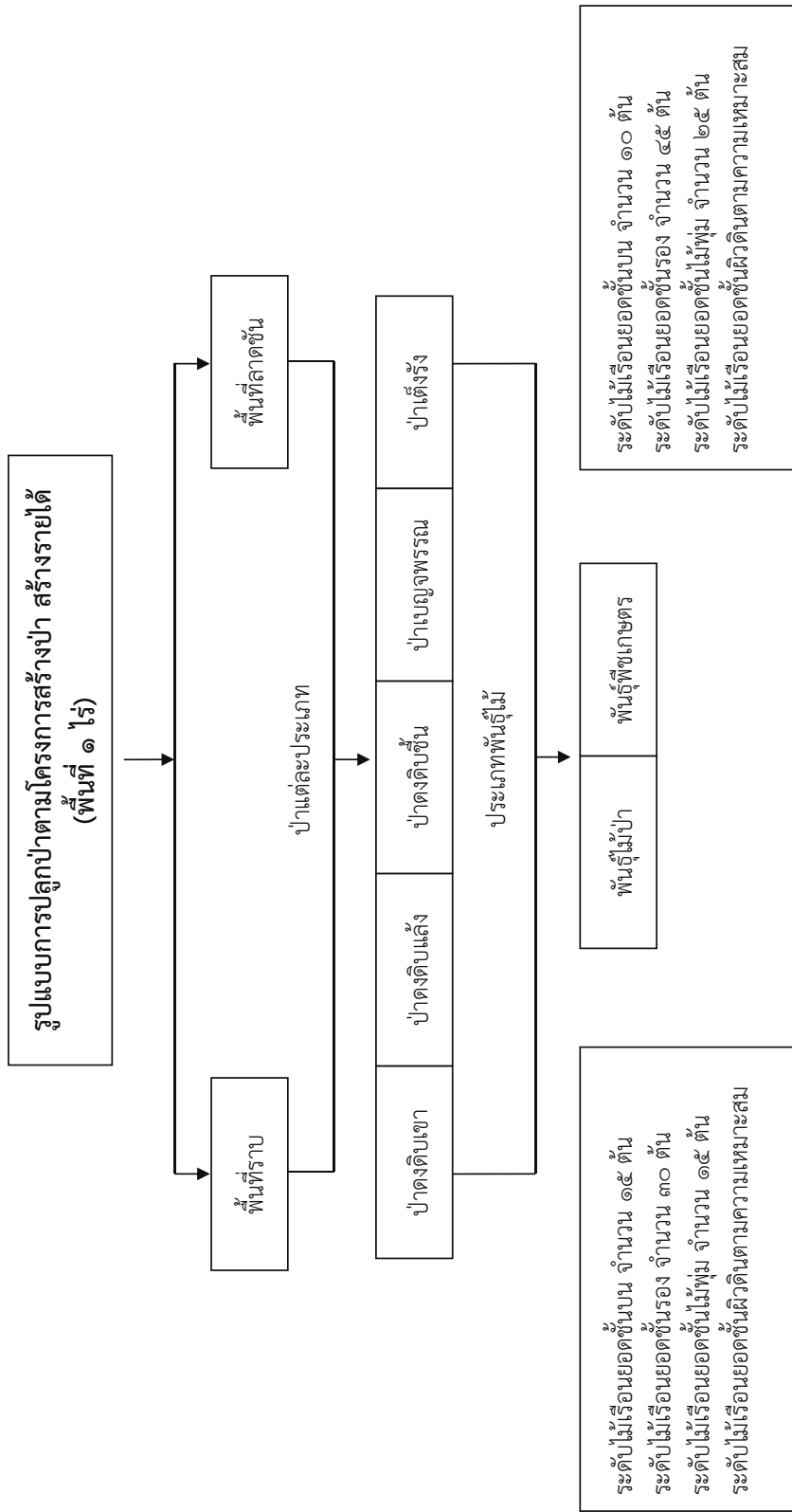
ในการปลูกป่าแต่ละรูปแบบสามารถกำหนดสัดส่วนของไม้ป่า และพืชเกษตร โดยจำแนกตาม ชั้นเรือนยอด จำนวนต้นไม้ที่ปลูกในพื้นที่ราบและพื้นที่ลาดชัน มีสัดส่วนต่อไร่ ดังนี้

- ๑) ระดับไม้เรือนยอดชั้นบน ๒๕ ต้นต่อไร่ โดยเป็นไม้ป่า ๑๕ ต้น และพืชเกษตร ๑๐ ต้น
- ๒) ระดับไม้เรือนยอดชั้นรอง ๗๕ ต้นต่อไร่ โดยเป็นไม้ป่า ๓๐ ต้น และพืชเกษตร ๔๕ ต้น
- ๓) ระดับไม้เรือนยอดชั้นไม้พุ่ม ๔๐ ต้นต่อไร่ โดยเป็นไม้ป่า ๑๕ ต้น และพืชเกษตร ๒๕ ต้น
- ๔) ระดับไม้เรือนยอดชั้นผิวดิน จำนวนตามความเหมาะสมและตามคำแนะนำ

ของคณะกรรมการระดับอำเภอ

๔. รูปแบบการปลูกป่าตามโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ ในพื้นที่ ๑ ไร่ของป่าประเภทต่าง ๆ

การปลูกไม้ป่า/พืชป่า และพืชเกษตรตามโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ในพื้นที่ ๑ ไร่ของป่าประเภทต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว มีตัวอย่างที่สามารถดำเนินการได้ตามแนวทางในแผนภูมิที่ ๒.๑ และตารางที่ ๒.๑ - ๒.๕

แผนภูมิที่ ๒.๑ รูปแบบการปลูกป่าตามโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ (พื้นที่ ๑ ไร่)

สำหรับรูปแบบการสร้างป่า สร้างรายได้ของป่าทั้ง ๕ ประเภท มีตัวอย่างดังนี้

๔.๑ ประเภทป่าดงดิบเขา (พื้นที่ ๑ ไร่)

ตารางที่ ๒.๑ รูปแบบการสร้างป่า สร้างรายได้ ประเภทป่าดงดิบเขา (พื้นที่ ๑ ไร่)

ระดับ ชั้นเรือนยอด	ไม้ป่า/พืชป่า		พืชเกษตร	
	พันธุ์ไม้	จำนวน (ต้น)	พันธุ์ไม้	จำนวน (ต้น)
ชั้นบน	ไม้ในวงศ์ก่อ ไม้ในวงศ์ยาง ทะเล ไม้จำปาป่า ตะเคียนทอง	๑๕	แมคคาเดเมีย อะโวคาโด พลับ หน้าเลียบ เกาลัด ลิ้นจี่ ขนุน มะม่วง	๑๐
ชั้นรอง	มะแขว่น มะรุม เพกา มะขามป้อม หว้า มะเกี๋ยง ไม้ มะตังยาง กระทินเทพา	๓๐	ไผ่กิมซุง ไม้หวาน มะไฟจีน ลองกอง	๔๕
ชั้นไม้พุ่ม	เมียง หวาย ตำว กัง กล้วยป่า	๑๕	กาแฟ ชาอัสสัม กล้วย เสาวรส (ไม้เถา) วานิลลา (ไม้เถา)	๒๕
ชั้นผิวดิน	บุก	ตามความ เหมาะสม	ขมิ้น ไพล มัน ชิง ข่า กวาวเครือ	ตามความ เหมาะสม
หมายเหตุ	พืชแต่ละชนิดอาจมีมากกว่าที่ระบุในตาราง สามารถเลือกชนิดของพืชได้ตามความเหมาะสม ของพื้นที่ในแต่ละระดับชั้นเรือนยอด			

๔.๒ ประเภทป่าดงดิบแล้ง (พื้นที่ ๑ ไร่)

ตารางที่ ๒.๒ รูปแบบการสร้างป่า สร้างรายได้ ประเภทป่าดงดิบแล้ง (พื้นที่ ๑ ไร่)

ระดับ ชั้นเรือนยอด	ไม้ป่า/พืชป่า		พืชเกษตร	
	พันธุ์ไม้	จำนวน (ต้น)	พันธุ์ไม้	จำนวน (ต้น)
ชั้นบน	ยางนา ยางแดง กระจับปี่ ป่า ตะเคียนทอง กระจับปี่ พะยูน ชิงชัน มะค่าโมง สัตตบรรณ เก็ดดำ มะแขว่น ตะแบก กันเกรา ลูกดิ้ง	๑๕	อะโวคาโด ลิ้นจี่ ลำไย มะม่วง มะขาม (เลือก ให้เหมาะสมกับความ สูง และอุณหภูมิของ พื้นที่)	๑๐
ชั้นรอง	มะไฟป่า มะขม แก้ว อินทนิลลำตวน เขียด หัว มะหาด สารภี ลำไยป่า มะหวด กระจับปี่ เพกา สะเดา คอแลน มะขามป้อม	๓๐	ไผ่ มะเฟือง มะยม มะไฟจีน ตำ	๔๕
ชั้นไม้พุ่ม	หวาย เข็ม ดีปลากั้ง	๑๕	กาแฟ กล้วย หม่อน เร็ว ผักหวานบ้าน ดีปลี พริกไทย ถั่วมะแฮะ	๒๕
ชั้นผิวดิน	มันป่า บุก กระจับปี่ กระจับปี่ กระจับปี่ ค้างคาวดำ กระจับปี่	ตามความ เหมาะสม	ขมิ้น ไพล ชิง ข่า เผือก มันเทศ ถั่วพุ่ม ผักเชียง ดา ถั่วพู อัญชัน พลุ กระจับปี่ ชีรุธเลียม	ตามความ เหมาะสม
หมายเหตุ	พืชแต่ละชนิดอาจมีมากกว่าที่ระบุในตาราง สามารถเลือกชนิดของพืชได้ตามความเหมาะสม ของพื้นที่ในแต่ละระดับชั้นเรือนยอด			

๔.๓ ประเภทป่าดงดิบชื้น (พื้นที่ ๑ ไร่)

ตารางที่ ๒.๓ รูปแบบการสร้างป่า สร้างรายได้ ประเภทป่าดงดิบชื้น (พื้นที่ ๑ ไร่)

ระดับ ชั้นเรือนยอด	ไม้ป่า/พืชป่า		พืชเกษตร	
	พันธุ์ไม้	จำนวน (ต้น)	พันธุ์ไม้	จำนวน (ต้น)
ชั้นบน	ตะเคียนทอง ยางกล่อง กันเกรา จำปาป่า ยางเสี้ยน หลุมพอ สยา ไข่เขียว ยางนา ตะเคียนชันตาแมว	๑๕	สะตอ หยี ทุเรียน จำปาตะ เาะะ	๑๐
ชั้นรอง	กฤษณา อบเชย ไม้ป่า เฌียงนก จันทร์กระพ้อ	๓๐	มะปริง หมาก ไม้เลื้อย ลองทอง มังคุด ส้มแขก	๔๕
ชั้นไม้พุ่ม	หวาย มันปู	๑๕	ผักหวานบ้าน เหลียง กล้วย ดีปลี พริกไทย สละ ระกำ	๒๕
ชั้นผิวดิน	กระวาน ดาหลา	ตามความ เหมาะสม	ชะพลู ผักกูด เห็ดหูหนู เห็ดแครง	ตามความ เหมาะสม
หมายเหตุ	พืชแต่ละชนิดอาจมีมากกว่าที่ระบุในตาราง สามารถเลือกชนิดของพืชได้ตามความเหมาะสม ของพื้นที่ในแต่ละระดับชั้นเรือนยอด			

๔.๔ ประเภทป่าเบญจพรรณ (พื้นที่ ๑ ไร่)

ตารางที่ ๒.๔ รูปแบบการสร้างป่า สร้างรายได้ ประเภทป่าเบญจพรรณ (พื้นที่ ๑ ไร่)

ระดับ ชั้นเรือนยอด	ไม้ป่า/พืชป่า		พืชเกษตร	
	พันธุ์ไม้	จำนวน (ต้น)	พันธุ์ไม้	จำนวน (ต้น)
ชั้นบน	ชิงชัน แดง สัก ประดู่ มะค่าโมง จีวป่า	๑๕	มะม่วง กระท้อน ขนุน มะขาม	๑๐
ชั้นรอง	สะเดา มะกอกป่า มะขามป้อม หว้า สมอไทย สาธร มะตูม กระถินณรงค์ กระถินเทพา ตำว ใผ่ป่า นนทรี เพกา มะเกี๋ยง มะขม เสี้ยว มะแขว่น โมก ซีเหล็ก ปับ อินทนิล เสลา กานพลู	๓๐	ไผ่เลี้ยง มะรุ้ม แคบ้าน มะเฟือง	๔๕
ชั้นไม้พุ่ม	ผักหวานป่า เม็ก ตั้ว มะเฒ่า	๑๕	มะกรูด มะนาว ผักหวานบ้าน กลั้ว หม่อน ชะอม น้อยหน่า ถั่วมะแฮะ เหลียง มะละกอ ดีปลี	๒๕
ชั้นผิวดิน	กระวาน ชะพลู ย่านาง สมุนไพรต่าง ๆ และเห็ด	ตามความ เหมาะสม	ไพล ชิง ข่า ตะไคร้ ชะพลู เตยหอม กระชาย ขมิ้น เผือก มัน	ตามความ เหมาะสม
หมายเหตุ	พืชแต่ละชนิดอาจมีมากกว่าที่ระบุในตาราง สามารถเลือกชนิดของพืชได้ตามความเหมาะสม ของพื้นที่ในแต่ละระดับชั้นเรือนยอด			

๔.๕ ประเภทป่าเต็งรัง (พื้นที่ ๑ ไร่)

ตารางที่ ๒.๕ รูปแบบการสร้างป่า สร้างรายได้ ประเภทป่าเต็งรัง (พื้นที่ ๑ ไร่)

ระดับ ชั้นเรือนยอด	ไม้ป่า/พืชป่า		พืชเกษตร	
	พันธุ์ไม้	จำนวน (ต้น)	พันธุ์ไม้	จำนวน (ต้น)
ชั้นบน	ยางเหียง เต็ง รัง แดง พยอม ยางพลวง ยางกราด ประดู่ป่า พฤษ์	๑๕	มะม่วง ขนุน เกาลัด มะขาม ลำไย ลิ้นจี่	๑๐
ชั้นรอง	มะขามป้อม รัก สมอไทย มะม่วงป่า ก่อ โมกมัน สมอ พิเภก ไม้ป่า หว่า มะกอกป่า ตั้ว ตะแบก กระบก กระโดน สะเดา มะหวด เพกา ถ่อน พะยุง ตะไคร้ต้น	๓๐	ไผ่บงหวาน ไผ่เลี้ยงหวาน มะไฟจีน พุทรา มะเฟือง แคน บ้าน มะรุม	๔๕
ชั้นไม้พุ่ม	ผักหวานป่า เหมือนดิลาด ประง มะเฒ่า เป้ง แสลงใจ	๑๕	หม่อน ชะอม กล้าย น้อยหน่า ฝรั่ง ดีปลี มะละกอ	๒๕
ชั้นผิวดิน	กลอย มันป่า กระเจียว ไม้เพ็ก เปราะหอม เอื้องหมายนา ข้าวเย็นเหนือ หนอนตายอยาก ข้าวเย็นใต้ บุก แฝก กล้วยไม้ป่า กวาวเครือ ย่านาง หนาน้อย ผักกาดหญ้า	๑๕	ไพล กระชายดำ กระชาย ขมิ้น ขิง ข่า พริก มะเขือ มันเทศ ตะไคร้	๑๐
หมายเหตุ	พืชแต่ละชนิดอาจมีมากกว่าที่ระบุในตาราง สามารถเลือกชนิดของพืชได้ตามความเหมาะสม ของพื้นที่ในแต่ละระดับชั้นเรือนยอด			

๕. ข้อพิจารณาในการเลือกชนิดพืชเกษตร

๕.๑ พืชเกษตรทั่วไป ข้อพิจารณาในการเลือกชนิดพืชเกษตรโดยทั่วไป พิจารณา ๓ เรื่องหลัก ดังนี้

๕.๑.๑ ความเป็นประโยชน์ของชนิดไม้ในด้านต่าง ๆ

๕.๑.๒ ความเหมาะสมของชนิดไม้ กับสภาพภูมิสังคม

๕.๑.๓ ความเข้ากันได้ของชนิดไม้ที่ปลูกร่วมกัน ระหว่างไม้ป่าและพืชเกษตร

๕.๒ ชนิดไม้ผลตามภูมิอากาศ สำหรับพืชเกษตร ไม่สามารถแบ่งตามระดับเรือนยอดได้ชัดเจน เพราะพืชทุกชนิดต้องการแสงแดดจัดแต่อุณหภูมิต่างกัน โดยแบ่งชนิดไม้ผลตามภูมิอากาศ ดังนี้

๕.๒.๑ ไม้ผลเขตร้อน

๑) ชอบอากาศร้อนชื้น เช่น ทุเรียน เงาะ มังคุด ลองกอง ลางสาด เป็นต้น (เจริญเติบโตในพื้นที่สูงไม่เกิน ๖๐๐ เมตรจากระดับน้ำทะเล)

๒) ชอบอากาศร้อนชื้น แต่ชื้นในเขตที่แห้งแล้ง เช่น มะม่วง ขนุน มะขาม เป็นต้น

๕.๒.๒ ไม้ผลเขตกึ่งร้อน ไม้ผลที่ต้องการอากาศอบอุ่นในการเจริญเติบโต และอากาศหนาวเย็นในการสร้างตาดอก ถ้าอากาศเย็นจัดถึงระดับเยือกแข็งจะทำให้ตาดอกและใบเสียหาย เช่น ส้ม องุ่น ลิ้นจี่ ลำไย เป็นต้น (ความสูง ๖๐๐ - ๘๐๐ เมตรจากระดับน้ำทะเล)

๕.๒.๓ ไม้ผลเขตหนาว เจริญเติบโตได้ดีในพื้นที่ที่มีอุณหภูมิต่ำ ต้องการอากาศหนาวเย็นจัดถึงระดับเยือกแข็งในการทำลายการพักตัวของตาดอก เช่น แอปเปิ้ล กีวี พรุณ พลับ บ๊วย ท้อ เป็นต้น

๕.๓ พืชเกษตรตามขนาดทรงพุ่ม สำหรับกลุ่มป่าดงดิบเขา การปลูกไม้พุ่ม ต้องระบุนรายละเอียดว่า สูงจากระดับน้ำทะเลเท่าใด อุณหภูมิ อากาศ ความชื้นในดินเป็นอย่างไร สภาพพื้นที่ลาดเอียงอย่างไร จึงจะสามารถกำหนดจำนวนต้นไม้ที่เหมาะสม เพราะต้องกำหนดตามขนาดทรงพุ่ม ได้แก่

๕.๓.๑ ทรงพุ่มขนาดเล็ก เส้นผ่าศูนย์กลางไม่เกิน ๓ เมตร (ระยะปลูก ๓ x ๓ เมตรจำนวนต้น ๑๗๘ ต้น/ไร่) เช่น กล้วย มะละกอ สับปะรด น้อยหน่า เป็นต้น

๕.๓.๒ ทรงพุ่มขนาดกลาง เส้นผ่าศูนย์กลาง ๔ - ๘ เมตร เช่น ชมพู่ ฝรั่ง ละมุด ส้มเปลือกกร่อน ส้มโอ เป็นต้น

๕.๓.๓ ทรงพุ่มขนาดใหญ่ เส้นผ่าศูนย์กลางเกิน ๘ เมตร เช่น เงาะ ทุเรียน มะม่วง ขนุน กระท้อน ลำไย ลิ้นจี่ เป็นต้น

๕.๓.๔ ไม้เถาและพุ่มเตี้ย เช่น องุ่น เสาวรส (กระทกรก) สตรอว์เบอร์รี วานิลลา เป็นต้น

บทที่ ๓

หลักการ แนวคิดกลุ่มโครงการสร้างป่า สร้างรายได้

โครงการสร้างป่า สร้างรายได้ มีการส่งเสริมสมาชิกให้รวมกันเป็นกลุ่มกิจกรรม ในรูปแบบของกลุ่มสร้างป่า สร้างรายได้ เพื่อให้สมาชิกมีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเองได้ ทั้งในระดับครัวเรือน และระดับชุมชน รวมทั้งเพิ่มรายได้ และลดรายจ่ายให้สมาชิก โดยมีหลักแนวคิดที่สำคัญ ดังนี้

๑. หลักการ แนวคิด เศรษฐกิจพอเพียง

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ทรงมีพระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอด นานกว่า ๓๕ ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังต่อมาจนกระทั่งเมื่อเกิดภัยธรรมชาติที่สร้างความเสียหายขนาดใหญ่ เช่น สึนามิ ปี ๒๕๔๗ และอุทกภัยในปี ๒๕๕๔ ตลอดมาพระองค์ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไข เพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

การน้อมนำแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ จำเป็นต้องใช้องค์ความรู้ที่เหมาะสม หลากหลาย ทั้งทางวิชาการและการบริหารจัดการ จึงต้องใช้เครื่องมือที่เหมาะสม ที่จะนำมาสร้างองค์ความรู้ และพัฒนากระบวนการตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

๑.๑ ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง

ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน

เศรษฐกิจพอเพียงมีลักษณะเป็นเศรษฐกิจสายกลาง ที่เชื่อมโยง และสัมพันธ์กับความเป็นครอบครัว ชุมชน วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม เป็นเศรษฐกิจที่บูรณาการเชื่อมโยงชีวิตจิตใจ สังคม สิ่งแวดล้อม และความเป็นประชาสังคม

เศรษฐกิจพอเพียงจึงมีความหมายถึงความเพียงพออย่างน้อย ๗ ประการ คือ

- ๑.๑.๑ พอเพียงสำหรับทุกคน ทุกครอบครัว ไม่ใช่เศรษฐกิจแบบทอดทิ้งกัน
- ๑.๑.๒ จิตใจพอเพียง รักเอื้ออาทรผู้อื่น
- ๑.๑.๓ สิ่งแวดล้อมพอเพียง อนุรักษ์และเพิ่มพูนสิ่งแวดล้อมที่จะเป็นพื้นฐาน

ในการประกอบอาชีพ

๑.๑.๔ ชุมชนเข้มแข็งพอเพียง รวมตัวกันแก้ไขปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหาสังคม ปัญหาความยากจน หรือปัญหาสิ่งแวดล้อม ฯลฯ

๑.๑.๕ ปัญญาพอเพียง เรียนรู้ร่วมกัน เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก

๑.๑.๖ ตั้งอยู่บนพื้นฐานวัฒนธรรมพอเพียง เพราะเศรษฐกิจที่สัมพันธ์ และเติบโตจากฐานทางวัฒนธรรม วิถีชีวิตของกลุ่มคนที่สัมพันธ์กันอยู่กับสิ่งแวดล้อม จึงจะเป็นเศรษฐกิจที่มั่นคง

๑.๑.๗ มีความมั่นคงพอเพียง ไม่ผันผวนอย่างรวดเร็วจนกระทั่งมนุษย์ไม่สามารถรับได้

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นการดำเนินชีวิตหรือวิถีชีวิตของคนไทยให้อยู่อย่างประมาณตน เดินทางสายกลาง มีความพอดีและพอเพียงกับตนเอง ครอบครัว และชุมชนโดยไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยภายนอกต่างๆ สิ่งสำคัญต้องรู้จักการพึ่งพาตนเอง โดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน และรู้จักการนำทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างมีความสุขความสบาย และพอเพียงกับตนเอง

๑.๒ องค์ประกอบปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อให้ชีวิตดำเนินไปในทางสายกลางที่เหมาะสมสอดคล้องกับวิถีความเป็นอยู่อันเรียบง่ายของคนไทย ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับประชาชนทุกระดับ ทั้งระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร และระดับประเทศได้ โดยมีคุณลักษณะที่สำคัญดังนี้

๑.๒.๑ ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีต่อความจำเป็นและเหมาะสมกับฐานของตนเอง สังคม สิ่งแวดล้อม รวมทั้งวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น ไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป และต้องไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

๑.๒.๒ ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจดำเนินการเรื่องต่างๆ อย่างมีเหตุผลตามหลักวิชาการ หลักกฎหมาย หลักศีลธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมที่ดีงาม คิดถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องอย่างถ่วงถ่วง โดยคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

๑.๒.๓ ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม เพื่อให้สามารถปรับตัวและรับมือได้อย่างทันที่

โดยมีเงื่อนไขของการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ๒ ประการ ดังนี้

เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องของรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในการปฏิบัติ

เงื่อนไขคุณธรรม ที่ต้องทำการเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตมีความอดทน มีความเพียรใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

แนวทางปฏิบัติ และผลที่คาดว่าจะได้รับจากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้ และเทคโนโลยี

๑.๓ การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับโครงการสร้างป่า สร้างรายได้

การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ เพื่อนำไปสู่ความสามารถในการพึ่งพาตนเองและการแก้ไขปัญหาความยากจน จะต้องดำเนินการเป็นขั้นตอน ๓ ระดับ คือ

๑.๓.๑ ระดับจิตสำนึก สมาชิกในชุมชนมีความเข้าใจในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตระหนักถึงความสุขและความพอใจ ในการใช้ชีวิตอย่างพอดี มีความพอเพียง คือ ดำเนินชีวิตอย่างสมถะ ประกอบอาชีพหาเลี้ยงตนเองได้อย่างถูกต้อง ไม่โลภและไม่เบียดเบียนผู้อื่น โดยยึดหลักการใช้ชีวิตบนพื้นฐานของการรู้จักตนเอง และพึ่งพาซึ่งกันและกันโดยลดความต้องการส่วนตัว แต่มุ่งทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม

๑.๓.๒ ระดับปฏิบัติ เป็นแนวปฏิบัติให้เกิดการพึ่งพาตนเองแบ่งเป็น ๔ ขั้นตอน คือ

๑) การอยู่อย่างพึ่งตนเอง โดยเริ่มจากครอบครัว จำเป็นต้องมีการบริหารจัดการจัดการอย่างพอดี ประหยัด ไม่ฟุ่มเฟือย ช่วยตนเองได้ รู้จักใช้ความสามารถของตน เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๒) การอยู่อย่างพอเพียง ดำเนินชีวิตโดยยึดหลักทางสายกลางอยู่อย่างมีความสุขโดยไม่รู้สึกขาดแคลนหรือต้องเบียดเบียนผู้อื่น ไม่มีหนี้สินที่เกินฐานะ เป็นการทำเกษตรแบบปลูกพืชทุกอย่างให้พอมีพอกินพออยู่ เพื่อลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น หากเหลือจึงขายและขยายพันธุ์ รวมทั้งสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างบุคคล โดยการช่วยเหลือลงแรงกันแทนการใช้เครื่องจักรทุนแรงขนาดใหญ่

๓) การอยู่ร่วมกันอย่างเอื้ออาทร มีความคิดที่จะแบ่งปันผู้อื่น ลดความเห็นแก่ตัว และสร้างความพอเพียงให้เกิดขึ้นในจิตใจเป็นพื้นฐานทำให้เกิดการรวมกลุ่ม และสร้างเครือข่ายทางสังคม การอยู่ดียังขึ้นด้วยการเรียนรู้ พัฒนาค้นคว้าโดยการเรียนรู้จากธรรมชาติและประสบการณ์ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น การสืบทอดและสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นและพัฒนาให้เป็นสังคมที่ยั่งยืน โดยใช้คุณธรรมและวัฒนธรรมเป็นตัวนำทาง

๑.๓.๓ ระดับปฏิเวธ (ผลที่ดีจากการปฏิบัติ) ชุมชนมีการพัฒนาชีวิตและจิตใจของตนเองให้ดีขึ้น มีการรวมกลุ่มทำประโยชน์ เสียสละเพื่อส่วนร่วม โดยเริ่มจากการพัฒนาจิตใจ มีคุณธรรม เพื่อให้เกิดความพอเพียงในระดับครอบครัว ชุมชน และสังคม

๑.๔ การจัดระดับเศรษฐกิจพอเพียง

สำหรับการดำเนินชีวิตในระบบเศรษฐกิจพอเพียง สามารถแบ่งได้เป็น ๒ ระดับ คือ

๑.๔.๑ เศรษฐกิจพอเพียงระดับบุคคลทั่วไป เป็นความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างไม่เดือดร้อน มีความเป็นอยู่อย่างพอประมาณตนตามฐานะ ตามอัตภาพ และที่สำคัญไม่หลงใหลตามกระแสวัตถุนิยมมีอิสรภาพในการประกอบอาชีพเดินทางสายกลาง ทำกิจกรรมลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้สามารถพึ่งพาตนเองได้

๑.๔.๒ เศรษฐกิจพอเพียงระดับเกษตรกร เป็นเศรษฐกิจเพื่อการเกษตรที่เน้นการพึ่งพาตนเอง เกษตรกรจะใช้ความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการที่ดินโดยเฉพาะแหล่งน้ำ และกิจกรรมการเกษตรด้วยตนเอง เช่น การนำเรื่องทฤษฎีใหม่ขั้นที่หนึ่ง การจัดการพื้นที่การผลิตและทรัพยากรธรรมชาติบนฐานความพอเพียงในไร่นา ให้มีความหลากหลายของกิจกรรมการเกษตรที่จำเป็นต่อพื้นฐานการดำรงชีวิต ได้แก่ ข้าว พืชผักผลไม้ บ่อปลา สัตว์ปีก ฯลฯ มีกิจกรรมเกื้อกูลกัน กิจกรรมเสริมรายได้ ใช้แรงงานในครอบครัวทำงานอย่างเต็มที่ ลดต้นทุนในการผลิต ตลอดจนการผสมผสานกิจกรรมการปลูกพืชเลี้ยงสัตว์ ประมง และแปรรูป ในไร่นาให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๒. หลักการ แนวคิดกลุ่มโครงการสร้างป่า สร้างรายได้

๒.๑ หลักการแนวคิดกลุ่ม

๒.๑.๑ แนวคิดของกลุ่มโครงการสร้างป่า สร้างรายได้

กลุ่มโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ เป็นวิธีการทำงานที่จะส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ อย่างมีส่วนร่วมของคนในชุมชน เพราะการทำงานเป็นกลุ่ม เป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้คนได้มีปฏิสัมพันธ์กัน ได้ค้นพบและพัฒนาความรู้ความสามารถของตน ไปพร้อมกับการเรียนรู้แลกเปลี่ยนร่วมกับผู้อื่น และเป็นส่วนสำคัญในการระดมพลังของชุมชนเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงความเป็นอยู่ของชุมชนไปสู่ทิศทางที่พึงประสงค์ร่วมกัน ซึ่งงานพัฒนาในพื้นที่จะต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายที่มารวมกลุ่มกัน ก่อให้เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และทำงานร่วมกัน

๒.๑.๒ ความหมายของกลุ่มโครงการสร้างป่า สร้างรายได้

กลุ่มโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ มีแนวคิดที่สำคัญเช่นเดียวกับกลุ่มในชุมชนโดยทั่วไป โดยกล่าวถึงกลุ่มว่ามาจากแนวคิดของการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันของมนุษย์ ที่จะดำรงอยู่ในฐานะของสัตว์สังคมที่จำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยและสร้างวัฒนธรรมทางสังคมร่วมกัน ดังนั้น กลุ่มสร้างป่า สร้างรายได้ หมายถึง การที่คนตั้งแต่ ๕ คน ขึ้นไปมารวมกัน และมีพื้นที่ดำเนินการรวมกันไม่น้อยกว่า ๑๐ ไร่ เพื่อให้กลุ่มได้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน และมีพฤติกรรมตลอดจนการกระทำของแต่ละบุคคลเพื่อไปสู่เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกัน เพื่อสร้างสรรค์และพัฒนาในสิ่งที่ประโยชน์ทั้งต่อตนเองและต่อสังคม มีแนวปฏิบัติและบทบาทหน้าที่ให้ถือปฏิบัติตามฐานะที่ถูกกำหนดภายในกลุ่ม และมีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ทั้งนี้ กลุ่มสร้างป่า สร้างรายได้ ประกอบด้วยส่วนสำคัญ ดังนี้

๑) การรวมกันของบุคคลตั้งแต่ ๕ คนขึ้นไป ที่มีความพอเหมาะพอดีตามวัตถุประสงค์ของโครงการสร้างป่า สร้างรายได้

๒) มีวัตถุประสงค์ และเป้าหมายร่วมกัน ในการอนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๓) สมาชิกมีการกระทำร่วมกัน มีความสัมพันธ์ต่อกัน และมีการติดต่อสื่อสารกัน

๔) มีแนวปฏิบัติและบทบาทหน้าที่ให้ถือปฏิบัติ สมาชิกรับรู้ความเป็นกลุ่มและกลายเป็นสมาชิกของกลุ่ม โดยมีแนวปฏิบัติและบทบาทหน้าที่ให้ถือปฏิบัติตามฐานะที่ถูกกำหนดภายในกลุ่ม

๕) มีกิจกรรมในการดำเนินงานของกลุ่มอย่างต่อเนื่อง โดยให้สมาชิกกลุ่มได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติ

๒.๑.๓ ความสำคัญของกลุ่มโครงการสร้างป่า สร้างรายได้

กลุ่มโครงการสร้างป่า สร้างรายได้จะช่วยนำพาให้สมาชิกและชุมชนไปสู่จุดหมายที่วางไว้ ถ้ากลุ่มมีความเข้มแข็ง พลังของกลุ่มจะช่วยขับเคลื่อนและแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ จึงกล่าวได้ว่ากลุ่มมีความสำคัญ ดังนี้

๑) สร้างกระบวนการทัศน์หรือเปิดมุมมองใหม่ๆ ของสมาชิกที่มารวมกลุ่มกัน เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ทักษะ การทำงาน การวางตนในสังคม และสร้างความคิดที่ดี สมาชิกแต่ละคนมีประสบการณ์ที่หลากหลาย แตกต่างกัน เมื่อมารวมกลุ่มกัน จะเกิดการแลกเปลี่ยน เรียนรู้และเติมเต็มซึ่งกันและกัน ทำให้สมาชิกมีพลังขับเคลื่อนการปฏิบัติงาน

๒) เกิดพลังอำนาจในการคิดริเริ่ม และต่อรอง การรวมกลุ่มกันทำให้เกิดพลังอำนาจในการคิดริเริ่ม และต่อรอง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อสมาชิกทางอ้อม

๓) เป็นศูนย์กลางของการส่งเสริมพัฒนาแก่สมาชิก เป็นแหล่งรวบรวมและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่างๆที่เกี่ยวกับโครงการสร้างป่า สร้างรายได้

๔) ช่วยรวบรวมและประสานความสามารถ กลุ่มสามารถประสานให้ผู้มีความรู้ความสามารถเฉพาะในแต่ละด้านมารวมกันเพื่อสร้างความสำเร็จในงานต่างๆให้เกิดขึ้น สมาชิกสามารถเสริมจุดแข็งและชดเชยจุดอ่อนซึ่งกันและกัน จนกลายเป็นความสามารถรอบด้านที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่ม

๕) สร้างการตัดสินใจร่วม กลุ่มสามารถเป็นแหล่งกลางที่เอื้ออำนวยให้เกิดความเห็นหลากหลาย ทั้งที่ตรงกันและไม่ตรงกันโดยสามารถใช้กลุ่มเป็นที่ยุติในการตัดสินใจของทุกฝ่าย ซึ่งเรียกว่า การตัดสินใจร่วมกัน ผลของการตัดสินใจของกลุ่มจะได้ผลดีและเป็นที่ยอมรับกว่าการตัดสินใจโดยลำพัง และทำให้การตัดสินใจที่เกิดขึ้นมีคุณค่าและความหมายในการปฏิบัติมาก เพราะเป็นการตัดสินใจที่สมาชิกมีส่วนร่วม

๖) เพิ่มโอกาสในการแก้ปัญหาแก่สมาชิกและกลุ่ม การที่สมาชิกได้มีโอกาสพบปะกันในการประชุมกลุ่ม ทำให้ทราบถึงความสามารถของกันและกัน ทั้งในแง่ของความรู้และปัจจัยของกลุ่ม

๗) ส่งเสริมการพัฒนาสมาชิกให้มีความรู้ ความสามารถมากขึ้น ทั้งจากการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ ระหว่างกันและกัน และการทำงานร่วมกัน

๒.๑.๔ องค์ประกอบของกลุ่มโครงการสร้างป่า สร้างรายได้

องค์ประกอบของกลุ่มโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ เป็นดังนี้

๑) เป้าหมายของกลุ่ม การฟื้นฟูป่าต้นน้ำ ลำธาร ลดรายจ่าย สร้างรายได้ให้แก่สมาชิกกลุ่ม มีจิตสำนึกในการดูแลรักษาป่า และสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง

๒) สมาชิก จำนวนตั้งแต่ ๕ คน ขึ้นไป ที่เข้าร่วมโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ในแต่ละหมู่บ้าน และต้องมีพื้นที่รวมกันไม่น้อยกว่า ๑๐ ไร่

๓) คณะกรรมการกลุ่ม เป็นตัวแทนของสมาชิกที่อาจมาจากการเสนอตัวเองหรือการเลือกของสมาชิกให้เข้าไปทำหน้าที่ในการบริหารจัดการกลุ่มหรือทำหน้าที่บางอย่างแทนสมาชิก คณะกรรมการกลุ่มประกอบไปด้วย ประธานกลุ่ม กรรมการ เற்றுญติกและเลขานุการกลุ่ม

๔) กฎระเบียบกลุ่ม ต้องกำหนดกฎระเบียบจากความเห็นชอบของสมาชิกและเป็นที่ยอมรับของสมาชิกในกลุ่ม เพื่อเป็นแนวในการประพฤติปฏิบัติของสมาชิก อันจะทำให้กลุ่มสามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างราบรื่น บรรลุเป้าหมายตามที่กลุ่มได้กำหนดไว้

๕) กิจกรรมกลุ่ม สมาชิกภายในกลุ่มควรมีกิจกรรมที่ทำร่วมกัน เช่น กิจกรรมออมทรัพย์ กิจกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร กิจกรรมเพาะชำกล้าไม้ และกิจกรรมเรียนรู้จากสื่อประเภทต่าง ๆ

๖) เงินทุนกลุ่ม มีความสำคัญเพราะกลุ่มจำเป็นต้องใช้ในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม ซึ่งแล้วแต่ความเห็นชอบของสมาชิกและเป็นที่ยอมรับของสมาชิกในกลุ่ม

บทที่ ๔

ขั้นตอนการปฏิบัติงานโครงการสร้างป่า สร้างรายได้

การสร้างป่า สร้างรายได้ เป็นแนวทางการแก้ปัญหาความเสื่อมโทรมของป่าไม้ที่ถูกบุกรุกทำลาย และปัญหาการอยู่ร่วมกันของคนกับป่า จึงจำเป็นต้องส่งเสริมให้ประชาชนที่เข้าร่วมโครงการ เกิดการเรียนรู้ และมีความเชื่อมั่นในการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน จึงได้กำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและสัมพันธ์กัน โดยมี ๒ ขั้นตอน ดังนี้

๑. การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการศึกษาวิเคราะห์ชุมชนเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการ ทั้งด้านกายภาพ ชีวภาพ สังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม เพื่อใช้เป็นพื้นฐานประกอบการทำงาน ข้อมูลทางกายภาพ เช่น สภาพดิน น้ำ ภูมิอากาศ เป็นต้น ข้อมูลชีวภาพ เช่น จำนวนและวิธีการปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ ทำประมง รวมทั้งการดูแลรักษาป่า เป็นต้น ข้อมูลเศรษฐกิจ เช่น รายรับ รายจ่าย หนี้สิน และแหล่งที่มา เป็นต้น ข้อมูลด้านสังคม เช่น จำนวนครัวเรือน ประชากร กลุ่มกิจกรรม ผู้นำ เป็นต้น ข้อมูลด้านวัฒนธรรม เช่น งานบุญ งานประเพณี เป็นต้น รวมทั้งปัญหาและความต้องการ

วิธีการรวบรวมข้อมูล ได้จากการศึกษาข้อมูลทุติยภูมิของหน่วยงานต่าง ๆ เช่น กษ.๒ค จปฐ. เป็นต้น หรือจากการทำประชาคมหมู่บ้าน แล้วรวบรวมเป็นหมวดหมู่ วิเคราะห์ปัญหาความต้องการ และจัดทำเป็นรูปเล่มเพื่อประกอบการปฏิบัติงาน

การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล นอกจากจะทำให้รู้จักชุมชนมากขึ้น ยังช่วยให้ผู้ปฏิบัติงาน มีความคุ้นเคยกับบุคคลในชุมชน ซึ่งจะช่วยสนับสนุนในการปฏิบัติงานอีกด้วย

๒. การจัดทำรูปแบบสร้างป่า สร้างรายได้

การจัดทำรูปแบบการสร้างป่า สร้างรายได้ เป็นการศึกษาหาพันธุ์ไม้ป่า พืชเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่ ตลอดจนการจัดการพื้นที่ปลูก รูปแบบการปลูกพืช การดูแลรักษา รวมถึงการจัดการพันธุ์และการตลาด การดำเนินงานใช้วิธีการประชุมเชิงปฏิบัติการ มีบุคคลเป้าหมาย ซึ่งปฏิบัติงานในพื้นที่ประกอบด้วย นักวิชาการ ป่าไม้ นักวิชาการเกษตร นักวิชาการพัฒนาที่ดิน และคณะกรรมการระดับอำเภอ ร่วมกันระดมสมองจัดทำเป็นรูปแบบทางเลือกการปลูกพืชให้ชาวบ้าน โดยระบุชนิดพันธุ์ไม้ป่า และพืชเกษตร รวมทั้งสัดส่วนการปลูก ในพื้นที่ ๑ ไร่ ตลอดจนวิธีการปลูก ทั้งนี้ให้แบ่งตามเรือนยอดไม้ชั้นบน ชั้นรอง ชั้นไม้พุ่ม และชั้นผิวดิน ตามลำดับ

อนึ่ง รูปแบบการสร้างป่า สร้างรายได้ ที่จัดทำขึ้นอาจเป็นภาพรวมของทั้งอำเภอและจังหวัด ฉะนั้น ผู้ปฏิบัติงานจำเป็นต้องถอดออกมา เพื่อเป็นทางเลือกในการปลูกพืชให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่หมู่บ้าน หรือชุมชนที่รับผิดชอบ แล้วจัดทำเป็นเอกสารประกอบคำชี้แจง และใช้เป็นทางเลือกพันธุ์ไม้ ตลอดจนจำนวน และวิธีปลูกให้แก่ผู้เข้าร่วมโครงการพิจารณา

๓. การคัดเลือกผู้นำโครงการ

การคัดเลือกผู้นำโครงการ มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นผู้นำในการชักจูงให้บุคคลเป้าหมายเข้าร่วมทำกิจกรรม ซึ่งคุณสมบัติที่สำคัญของผู้นำโครงการ ต้องเป็นที่น่าเชื่อถือ และไว้วางใจของคนในชุมชนปกติ ผู้นำโครงการควรเป็นผู้นำในชุมชน ทั้งผู้นำอย่างเป็นทางการ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน เป็นต้น และผู้นำไม่เป็นทางการ ได้แก่ บุคคลที่ชาวบ้านให้ความเคารพนับถือ แม้ไม่มีตำแหน่งใดๆ ทางราชการก็ตาม

๔. ประชุมผู้นำโครงการ

การประชุมผู้นำโครงการสร้างป่า สร้างรายได้เป็นการให้ข้อมูลแก่ผู้นำให้ทราบข้อเท็จจริงของความสำเร็จ และสภาพความเป็นจริงของป่าไม้ภายในชุมชน เพื่อสร้างจิตสำนึกให้ผู้นำได้เกิดพลังในการแก้ไขปัญหาของชุมชน

๕. นำผู้นำโครงการไปทัศนศึกษา

การนำผู้นำโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ไปทัศนศึกษา เป็นวิธีหนึ่งในกระบวนการสร้างจิตสำนึกที่ดีให้กับผู้นำโดยหลังจากทัศนศึกษาแล้ว ผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีขั้นตอนการพูดคุยแลกเปลี่ยน ในประเด็นความรู้ที่ได้จากการดูงานและระดมความคิดว่ามีกิจกรรมใด ที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติภายในชุมชนได้

การสร้างจิตสำนึกให้ผู้นำโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ นั้น ยังมีวิธีอื่นๆ เช่น การเล่าเรื่องชุมชนที่ประสบความสำเร็จ การพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้นำโครงการเป็นรายบุคคลอย่างต่อเนื่อง เป็นต้น

๖. ประสานงานผู้นำโครงการสร้างป่า สร้างรายได้เพื่อให้ประชาสัมพันธ์ ชักชวนผู้เข้าร่วมโครงการ

ผู้ปฏิบัติงานประสานงานผู้นำโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ให้เกิดจิตสำนึกในการรักษาป่า ให้ชักชวนชาวบ้านอื่นๆ เข้าร่วมทำกิจกรรมตามโครงการสร้างป่า สร้างรายได้

๗. จัดทำประชาคมเพื่อรับสมัครผู้เข้าร่วมโครงการ

ผู้ปฏิบัติงานและผู้นำโครงการจัดทำประชาคม ให้ความรู้แก่ผู้สนใจและรับสมัครบุคคลเพื่อเข้าร่วมทำกิจกรรมตามโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ โดยให้ผู้สนใจกรอกใบสมัคร

สำหรับการดำเนินงานในพื้นที่ถือครอง โดยเฉพาะป่าสงวนแห่งชาติ เป็นการดำเนินงานโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ มาตรา ๑๙ และป่าอนุรักษ์ตามกฎหมายการปฏิบัติต้องอยู่ภายใต้อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องเช่นกัน

คุณสมบัติของผู้เข้าร่วมโครงการจะต้องถือครองประเภทที่ดิน ดังนี้

๑. เป็นผู้ยากไร้ ผู้ที่มีรายได้น้อย และผู้ที่ไร้ที่ดินทำกิน ตามคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๖ / ๒๕๕๗

๒. ถือครองที่ดิน ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๑

๓. ถือครองที่ดินตามเงื่อนไขมติคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) ครั้งที่ ๒/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๑

๘. จัดตั้งคณะกรรมการระดับอำเภอและคณะทำงานระดับตำบล

การจัดตั้งคณะกรรมการโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ระดับอำเภอ และคณะทำงานระดับตำบล มีวัตถุประสงค์เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งระดับอำเภอและตำบล ได้สนับสนุนการปฏิบัติงาน ตลอดจนการพิจารณาความเหมาะสมของพันธุ์ไม้ รวมทั้งร่วมแก้ไขปัญหา นอกจากนั้น คณะกรรมการระดับอำเภอสามารถวางแผนและแรงจูงใจในการรับสมัครพร้อมคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ และอื่น ๆ ตามความจำเป็นในการจัดตั้งคณะกรรมการดังกล่าวนี้ เจ้าหน้าที่ป่าไม้และเจ้าหน้าที่สำนักงาน กศน. ควรประสานงานและแจ้งให้นายอำเภอพื้นที่เป้าหมายทราบถึงวัตถุประสงค์โครงการและขั้นตอนปฏิบัติงาน ตลอดจนความจำเป็นในการจัดตั้งคณะกรรมการ และคณะทำงาน โดยมีโครงสร้าง (ตามตัวอย่างในภาคผนวก) ดังนี้

๑. คณะกรรมการระดับอำเภอ ประกอบด้วย นายอำเภอเป็นประธานคณะกรรมการ ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอ เกษตรอำเภอ ปศุสัตว์อำเภอ ประมงอำเภอ ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมสหกรณ์พื้นที่ พัฒนาการอำเภอ พัฒนาที่ดิน ชลประทาน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานอื่นๆ ตามความจำเป็น โดยมีปลัดอำเภอเป็นเลขานุการ หัวหน้าโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ อำเภอ กรมป่าไม้ และเจ้าหน้าที่สำนักงาน กศน. เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

เลขานุการของคณะกรรมการ ต้องประสานงานกับนายอำเภอให้มีการประชุมคณะกรรมการ ทุกเดือน นอกจากนั้นควรนำรายละเอียดของโครงการ แจ้งที่ประชุมหัวหน้าส่วนราชการอำเภอ และการประชุมกำนัน ผู้ใหญ่บ้านประจำเดือน เพื่อช่วยติดตาม แก้ไขปัญหา ตลอดจนให้การสนับสนุนโครงการ

๒. คณะทำงานโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ ระดับตำบล ประกอบด้วย ปลัดอำเภอ เป็นประธานคณะทำงาน เกษตรตำบล พัฒนาที่ดินพัฒนาการตำบล ชลประทาน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบล และหน่วยงานอื่น ๆ ตามความจำเป็น เจ้าหน้าที่ป่าไม้ และเจ้าหน้าที่สำนักงาน กศน. เป็นเลขานุการคณะทำงาน

เลขานุการของคณะทำงาน ต้องประสานงานกับปลัดอำเภอให้มีการประชุมคณะทำงาน ตามความเหมาะสม เพื่อช่วยติดตาม แก้ไขปัญหา ตลอดจนให้การสนับสนุนโครงการ

๙. ประชุมผู้เข้าร่วมโครงการสร้างป่า สร้างรายได้เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจและให้ความรู้ตลอดจนคัดเลือกผู้ประสานงาน

หลังจากทำประชาคมและรับสมัครผู้เข้าร่วมโครงการแล้ว ผู้ปฏิบัติงานควรจัดประชุมผู้เข้าร่วมโครงการ และผู้นำโครงการทั้งหมด เพื่อชี้แจงรายละเอียดโครงการ ขั้นตอนการปฏิบัติงาน และถ่ายทอดความรู้ ตลอดจนคัดเลือกผู้ประสานงาน จำนวน ๒ - ๓ คน ตามความเหมาะสม

๑๐. นำผู้เข้าร่วมโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ทัศนศึกษา

การนำผู้เข้าร่วมโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ทัศนศึกษา เป็นวิธีหนึ่งในขั้นตอนการสร้างจิตสำนึก ดังนั้น หลังจากการทำทัศนศึกษา ผู้ปฏิบัติงานควรจัดให้มีเวทีระดมความคิดเห็นว่า จะนำสิ่งที่ได้พบเห็น ที่เกิดประโยชน์ไปประยุกต์ดำเนินงานในชุมชนได้อย่างไร

๑๑. คณะทำงานระดับตำบล สํารวจวิเคราะห์พื้นที่ที่เป็นรายครัวเรือนและกำหนดขอบเขตพื้นที่เป้าหมาย รวมทั้งสำรวจความต้องการพันธุ์ไม้รายบุคคลตามแบบ สป.สร.๑ และรวบรวมรายงานตามแบบ สป.สร.๒

ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ นัดแนะกับผู้ประสานงานชาวบ้านในพื้นที่เป้าหมาย เพื่อกำหนดวันที่จะเข้าพื้นที่ วัดขอบเขตพื้นที่ที่ผู้เข้าร่วมโครงการฯ โดยการวัดขอบเขตพื้นที่ที่ใช้ระบบกำหนดตำแหน่งบนพื้นโลก (GPS) ในการวัด และมีค่าพิกัดอย่างน้อย ๔ จุด โดยค่าพิกัดที่ได้จะต้องเป็นค่าพิกัดที่ครอบคลุมทั่วพื้นที่ของโครงการ และใช้พื้นหลักฐานอ้างอิง (datum) WGS 1984

หลังจากการวัดขอบเขตพื้นที่แล้ว ผู้ปฏิบัติงานควรสอบถามพันธุ์พืชที่ชาวบ้านต้องการปลูก ให้สอดคล้องกับรูปแบบการสร้างป่า สร้างรายได้ ที่กำหนดขึ้น เป็นรายบุคคล โดยมีเอกสารประกอบ คำชี้แจง ทั้งการเลือกพันธุ์ไม้ป่า พืชเกษตร ตลอดจนจำนวนและวิธีการปลูก (ตามข้อ ๒) แล้วกรอกข้อมูลลงตามแบบ สป.สร.๑ หลังจากนั้นรวบรวมเป็นรายงานตามแบบ สป.สร.๒

๑๒. สรุปลักษณะเหมาะสมในการปลูกพืชแยกเป็นรายหมู่บ้านระบุจำนวนไม้ป่าและพืชเกษตร

ผู้ปฏิบัติงานสรุปรายชื่อพันธุ์ไม้และจำนวนความต้องการพันธุ์พืชของหมู่บ้านเป้าหมาย จากแบบ สป.สร.๒ ลงแบบสรุปพื้นที่และจำนวนพันธุ์ไม้ของผู้เข้าร่วมโครงการตามแบบ สป.สร.๓

๑๓. ประชุมคณะกรรมการระดับอำเภอเพื่อพิจารณาความเหมาะสมพันธุ์ไม้และอื่นๆ ตามแบบ สป.สร.๒ และ สป.สร.๓

ผู้ปฏิบัติงานสรุปรวบรวมชนิดและพันธุ์ไม้ที่บุคคลเป้าหมายต้องการ ทั้งแบบ สป.สร.๒ และ สป.สร.๓ นำเข้าที่ประชุมคณะกรรมการ โครงการสร้างป่า สร้างรายได้ ระดับอำเภอเพื่อพิจารณาความเหมาะสม และแหล่งที่มาของพันธุ์ไม้

หลังจากนั้นผู้ปฏิบัติงานปรับปรุงแก้ไขข้อมูลตามมติที่ประชุมแล้ว รวบรวมข้อมูลตามแบบรายงาน และแบบสรุปพื้นที่และจำนวนพันธุ์ไม้ (สป.สร.๒ และ สป.สร.๓) ส่งสำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี กรมป่าไม้ สำนักงาน กศน. กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อประสานงานรับการสนับสนุนพันธุ์ไม้

๑๔. จัดหาพันธุ์ไม้

กรมป่าไม้ กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร พิจารณาสับสนุนพันธุ์ไม้ตามแบบ สป.สร.๓ และแจ้งให้สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทราบจำนวนพันธุ์ไม้ ที่สนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่

๑๕. จัดทำแผนการปลูกพืช

ผู้ปฏิบัติงานแจ้งผู้นำโครงการเพื่อประสานงานผู้เข้าร่วมโครงการทราบ โดยจัดประชุมชี้แจง ทำความเข้าใจ และร่วมกันจัดทำแผนการปลูกพืช ตลอดจนให้ความรู้เรื่องการปลูกพืชและการดูแลรักษา

อนึ่ง ผู้ประสานงาน ควรปรึกษาผู้ร่วมโครงการเพื่อวางแผนงานแก้ไขแก่ผู้รับพันธุ์ไม้ ในการจัดทำธนาคารพันธุ์ไม้ชุมชน ตามความจำเป็นและเหมาะสม

๑๖. การปลูก

ผู้ปฏิบัติงานแจ้งผู้นำโครงการ ผู้ประสานงาน ผู้ร่วมโครงการทราบ นัดแนะวันปลูก เพื่อที่จะได้ปลูกพืช พร้อมกันเป็นการรณรงค์ และประชาสัมพันธ์โครงการฯ

๑๗. ส่งเสริมกระบวนการกลุ่ม

เมื่อผู้เข้าร่วมโครงการมีการดำเนินกิจกรรมร่วมกันได้ระยะหนึ่งทั้งการฝึกอบรมทัศนศึกษาการปลูกพืช ทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้าร่วมโครงการกับเจ้าหน้าที่โดยมีความใกล้ชิดมากยิ่งขึ้นผู้ปฏิบัติงานควร แนะนำให้ชาวบ้านร่วมกันทำกิจกรรมอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วมโครงการ มีความสามัคคี ผูกพันกันยิ่งขึ้น โดยส่งเสริมให้รวมเป็นกลุ่ม และตั้งชื่อกลุ่มว่า “กลุ่มสร้างป่าสร้างรายได้ บ้าน...” มีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินงาน ตอบสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของสมาชิก ทั้งเป็นการเพิ่มรายได้และลดรายจ่าย นำไปสู่การสร้างชุมชนที่เข้มแข็งกิจกรรมดังกล่าวควรเริ่มจากง่ายไปหายากได้แก่การเรียนรู้จากสื่อที่โครงการจัดให้หรือจากแหล่งอื่น ๆ ตามความเหมาะสม การออมทรัพย์ การรวมกันซื้อ การรวมกันขาย การแปรรูป การผลิต การถนอมอาหาร ศิลปะประดิษฐ์ หัตถกรรม ธนาคารพันธุ์ไม้ชุมชน ร้านค้า แล้วพัฒนาไปสู่วิสาหกิจชุมชน

ในการดำเนินงานนั้น ผู้ปฏิบัติงานจะต้องหมั่นพบปะ ชี้แจง ทำความเข้าใจแก่ผู้เข้าร่วมโครงการอย่างเป็นขั้นตอน ได้แก่ ๑) คัดเลือกกรรมการ ๒) ส่งเสริมการออมทรัพย์และการลงทุน ๓) จัดวางระเบียบกลุ่ม ๔) จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการและสมาชิกเป็นประจำ ๕) ส่งเสริมการเรียนรู้จากสื่อให้สมาชิก ๖) ติดตามเสนอแนะแก้ไขปัญหาย่างใกล้ชิด

๑๘. ส่งเสริมการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงปลา ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

ผู้ปฏิบัติงาน นอกจากจะต้องส่งเสริมให้ชาวบ้านที่เข้าร่วมโครงการรวมกลุ่มทำกิจกรรมแล้ว ยังต้องส่งเสริมให้สมาชิกใช้พื้นที่ว่าง หรือพื้นที่ทำกินบางส่วน ปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงปลาแบบผสมผสาน ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อความมั่นคงด้านอาหาร เป็นการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ โดยแจ้งให้คณะกรรมการระดับอำเภอทราบ และให้การสนับสนุนงบประมาณ ตลอดจนให้ความรู้ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การจัดทำบัญชีครัวเรือน การจัดทำแผนครัวเรือน เป็นต้น

๑๙. ส่งเสริมอาชีพภายในกลุ่ม

การส่งเสริมสมาชิกให้รวมกันเป็นกลุ่มกิจกรรม มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มรายได้ และลดรายจ่ายให้กับสมาชิก ผู้ปฏิบัติงานควรปรึกษาหารือกับสมาชิกในการทำกิจกรรม เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรมดังกล่าว เช่น การรวมซื้อ การรวมขาย การแปรรูป การถนอมอาหาร การจัดทำศิลปะประดิษฐ์ ทัศนกรรม การรวมกันผลิต ธนาคารพันธุ์ไม้ชุมชน ร้านค้า เป็นต้น

๒๐. การจดทะเบียนกลุ่มกับทางราชการ

เมื่อดำเนินงานกลุ่มกิจกรรมได้ระยะหนึ่ง ผู้ปฏิบัติงานควรแนะนำให้กลุ่มจดทะเบียนกับทางราชการ เช่น กลุ่มสร้างป่าสร้างรายได้ วิสาหกิจชุมชน สหกรณ์ เป็นต้น เพื่อให้หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องทราบ และให้การสนับสนุนตามความเหมาะสม สำหรับการเก็บหาผลผลิตจากโครงการฯ เพื่อนำไปจำหน่าย ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ มาตรา ๑๕

๒๑. การติดตามให้คำแนะนำและแก้ไขปัญหา

ผู้ปฏิบัติงานควรหมั่นพูดคุยกับชาวบ้าน ผู้เข้าร่วมโครงการอย่างใกล้ชิด รวมทั้งเป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำ ร่วมแก้ไขปัญหาตลอดเวลา

อนึ่ง ผู้ปฏิบัติงานร่วมกับประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการ จะต้องประชุมปรึกษาหารือ เพื่อชี้แจงแนวทาง และขั้นตอนการปฏิบัติงาน แล้วร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตามแบบรายงาน แผน - ผล รวมทั้งแผนของกลุ่มกิจกรรม ส่งให้สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี กรมป่าไม้ สำนักงาน กศน. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

บรรณานุกรม

- เต็ม สมิตินันท์. (๒๕๕๗). *ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- นันทิยา หุตานวัตร, และณรงค์ หุตานวัตร. (๒๕๔๗). *การพัฒนาองค์กรชุมชน*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน องค์กรกรมมหชน.
- นที ขลิบทอง. (๒๕๔๔). *กลุ่มกระบวนการกลุ่มและพฤติกรรมบุคคล*. ใน ประมวลสาระชุดวิชาการขององค์กรพัฒนาเพื่อการส่งเสริมการเกษตร หน่วยที่ ๘. นนทบุรี: สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นภาพรณ์ หะวานนท์. (๒๕๕๐). *ดัชนีความเข้มแข็งของชุมชน : ความกลมกลืนระหว่างทฤษฎีรากฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- นรินทร์ จงวุฒิเวศย์. (๒๕๕๐). *แนวคิดทางการพัฒนาชุมชน*. กรุงเทพมหานคร: กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย.
- ทิตนา เขมมณี. (๒๕๔๕). *กลุ่มสัมพันธ์เพื่อการทำงานและการจัดการเรียนการสอน*. กรุงเทพมหานคร: นิซินแอดเวอร์ไทซิง กรุ๊ป.
- เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ, และคณะ. (๒๕๕๒). *รายงานการวิจัย เรื่อง โครงการวิจัยและพัฒนารูปแบบการบริหารองค์กรชาวบ้านและเครือข่ายแบบบูรณาการ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ. (๒๕๕๔). *เครือข่ายกลุ่มและองค์กรการเกษตร*. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการพัฒนา กลุ่ม สถาบันและองค์กรการเกษตร หน่วยที่ ๑๓. นนทบุรี: สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร, และคณะ. (๒๕๔๓). *กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา*. กรุงเทพมหานคร: โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส.)
- พงษ์ศักดิ์ วิทวัสขัติกุล. (๒๕๔๑). การฟื้นตัวของป่าและลุ่มน้ำที่บ้านแลง จังหวัดระยอง. *ข่าวสาร ป่า กับชุมชน*, ๕(๑๑), ๗๓-๗๕.
- พงษ์ศักดิ์ วิทวัสขัติกุล. (๒๕๔๕). *แนวทางการจัดการลุ่มน้ำโดยชุมชน*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยลุ่มน้ำห้วยหินลาด กลุ่มลุ่มน้ำ ส่วนวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมป่าไม้ สำนักวิชาการป่าไม้ กรมป่าไม้.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). (๒๕๓๙). *การพัฒนาที่ยั่งยืน*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สหธรรมิก.
- พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗. (๒๕๐๗). *ราชกิจจานุเบกษา*, ๒๑(๓๘), ๑-๒๒.
- พระราชวัง, สำนัก. สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. (๒๕๕๗). *รักษ์ป่า่าน*. กรุงเทพมหานคร: พี.เอ.ลีฟวิ่ง.
- พระราชวัง, สำนัก. สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. (๒๕๕๗). *คู่มือการปฏิบัติงานโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ ตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี*. พิษณุโลก: โรงพิมพ์ตระกูลไทย.
- พระราชวัง, สำนัก. สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. (๒๕๕๗). *สรุปผล การประชุมเชิงปฏิบัติการ “การจัดทำรูปแบบสร้างป่า สร้างรายได้”*. ม.ป.ท.: ม.ป.ท.
- อาทร บุญเสนอ, สุพจน์ เจริญสุข, และสุภาพ ปารมี. (๒๕๕๓). *การวางแผนการจัดการลุ่มน้ำที่สูงโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน*. กรุงเทพมหานคร: ส่วนวิจัยต้นน้ำ สำนักอนุรักษ์และจัดการต้นน้ำ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช.

- อุทัย ดุลยเกษม. (๒๕๔๓). *ศึกษาเรียนรู้*. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์
- อุทิศ กุฎอินทร์. (๒๕๔๑). *นิเวศวิทยาพื้นฐานเพื่อการป่าไม้*. กรุงเทพมหานคร: คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Forsyth, D. R. (1999). *Group dynamics* (5nd ed.). Belmont, Calif.: Books/Cole.

ภาคผนวก

ด่วนมาก

ที่ มท ๐๓๑๐.๓/ว ๑๖๑๔๓

กรมการปกครอง

ถนนอิษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๑

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ ตามพระราชดำริ ฯ ระดับอำเภอ

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด

อ้างถึง คู่มือการปฏิบัติงานโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักพระราชวัง ที่ พว ๐๐๑๑ (สสท)/๑๙๕๔๔ ลงวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๑ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยสำนักพระราชวังแจ้งกรมการปกครอง ขอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษา และคณะกรรมการโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ ตามพระราชดำริ ฯ ระดับอำเภอ

กรมการปกครองได้พิจารณาแล้วเห็นว่าเพื่อเป็นการขับเคลื่อนโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี จึงขอให้จังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษา และคณะกรรมการโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ ตามพระราชดำริ ฯ ระดับอำเภอ ตามแนวทางที่สำนักพระราชวังกำหนด และรายงานผลให้กรมการปกครองทราบภายในเดือนสิงหาคม ๒๕๖๑ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

ร้อยตำรวจโท

(อาทิตย์ บุญญะโสภิต)

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการปกครองท้องที่
ส่วนพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องที่

โทร. ๐-๒๒๘๒-๓๑๐๙

โทรสาร ๐-๒๖๒๙-๘๓๑๕

ตัวอย่าง

คำสั่งจังหวัด

เรื่อง แต่งตั้งที่ปรึกษา และคณะกรรมการโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ ตามพระราชดำริ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี

ตามที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ได้มีพระราชดำริ
ดำเนินโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ เพื่อแก้ปัญหา และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ โดยให้มีการปลูกป่า
เพื่อการอนุรักษ์ และปลูกไม้เกษตรเพื่อเป็นรายได้ และสร้างจิตสำนึกโดยใช้กระบวนการศึกษาแก่ประชาชน
ให้ร่วมฟื้นฟูป่า รักษาป่า และอยู่กับป่าอย่างกลมกลืน การดำเนินงานโครงการเป็นรูปแบบการบูรณาการ
องค์ความรู้ทั้งในด้านป่าไม้ การเกษตร เศรษฐศาสตร์ และกฎหมาย จึงมีหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องร่วมกัน
สนับสนุนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

เพื่อให้การดำเนินโครงการ ของอำเภอ..... และ..... ที่มีพื้นที่ดำเนินการ
เกิดประสิทธิภาพและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ จึงแต่งตั้งคณะที่ปรึกษา และคณะกรรมการโครงการสร้างป่า
สร้างรายได้ ตามพระราชดำริ ฯ ระดับอำเภอ ดังนี้

คณะที่ปรึกษาโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ ตามพระราชดำริ ฯ ประกอบด้วย

๑. ผู้ว่าราชการจังหวัด	ประธานที่ปรึกษา
๒. ปลัดจังหวัด	ที่ปรึกษา
๓. ผู้อำนวยการสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้	ที่ปรึกษา
๔. ผู้อำนวยการ สำนักงาน กศน. จังหวัด	ที่ปรึกษา
๕. เกษตรจังหวัด	ที่ปรึกษา
๖. ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินจังหวัด	ที่ปรึกษา
๗. ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรจังหวัด	ที่ปรึกษา

คณะกรรมการโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ ตามพระราชดำริ ฯ ระดับอำเภอ ประกอบด้วย

๑. นายอำเภอ	ประธานกรรมการ
๒. ผู้อำนวยการ กศน. อำเภอ	กรรมการ
๓. เกษตรอำเภอ	กรรมการ
๔. ผู้แทนสำนักงานพัฒนาที่ดิน	กรรมการ
๕. ผู้แทนศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตร	กรรมการ
๖. ปศุสัตว์อำเภอ	กรรมการ
๗. ประมงอำเภอ	กรรมการ
๘. พัฒนาการอำเภอ	กรรมการ
๙. นายกเทศมนตรี และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล (ที่มีพื้นที่ดำเนินการ)	กรรมการ

๑๐. กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน (ที่มีพื้นที่ดำเนินการ)	กรรมการ
๑๑. ปลัดอำเภอหัวหน้ากลุ่ม/หัวหน้าฝ่ายบริหาร งานปกครอง	กรรมการและเลขานุการ
๑๒. หัวหน้าโครงการสร้างป่าสร้างรายได้ กรมป่าไม้ อำเภอ	กรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ
๑๓. เจ้าหน้าที่ กศน. อำเภอ (ที่มีพื้นที่ดำเนินการ)	กรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

๑. กำหนดแนวทาง และแผนงานให้สอดคล้องกับกรอบการดำเนินงานโครงการสร้างป่าสร้างรายได้ ตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี

๒. ควบคุม กำกับ ดูแล ประสานงาน ติดตามผลความก้าวหน้าให้คำแนะนำ และแก้ไขปัญหาการดำเนินงานในระดับพื้นที่ ให้การดำเนินงานโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ ตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

๓. ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานในระดับพื้นที่ ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม และมีประสิทธิภาพ

๔. พิจารณานิตินพื้นที่ไม่ให้ความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และถูกต้องตามหลักของโครงการสร้างป่าสร้างรายได้ ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี

๕. ดำเนินการแต่งตั้งคณะทำงานสร้างป่า สร้างรายได้ ระดับตำบล

๖. ดำเนินการอื่นๆที่เกี่ยวข้องตามกรอบของโครงการสร้างป่าสร้างรายได้ ตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

.....

(.....)

ผู้ว่าราชการจังหวัด.....

**ปฏิทินการปฏิบัติงานคณะกรรมการโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ ตามพระราชดำริ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ระดับอำเภอ**

คณะกรรมการโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ ตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ระดับอำเภอ ควรมีการควบคุม กำกับ ดูแล ประสานงาน ติดตามผลความก้าวหน้าให้ คำแนะนำ และแก้ไขปัญหาการดำเนินงานในระดับพื้นที่ โดยให้มีการประชุมในทุกๆเดือน หรือเพิ่มวาระในการ ประชุมหัวหน้าส่วนราชการระดับอำเภอ และรายงานผลการดำเนินงานให้สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพ รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบเป็นรายไตรมาส ดังนี้

ไตรมาส	การดำเนินงาน
๑ (ต.ค. - ธ.ค.)	๑. สำรวจความต้องการพันธุ์ไม้ และความต้องการซ่อมเสริมทดแทนกล้าไม้ที่ตาย ตามแบบ สป.สร. ๑ สป.สร. ๒ และ สป.สร. ๓ ๒. กำกับ ดูแล ประสานงานการจับพิกัดแปลงสร้างป่า สร้างรายได้ ๓. ประชุมคณะกรรมการระดับอำเภอ เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของพันธุ์ไม้ และ อื่นๆ และสรุปตามแบบ สป.สร. ๒ และ สป.สร. ๓ ๔. รายงานแผนและผลโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ ไตรมาส ๑ ในพื้นที่ที่รับผิดชอบ สป.สร.๔ ๕. รายงานแผนและผลกิจกรรมกลุ่ม ในพื้นที่ที่รับผิดชอบ สป.สร. ๕ ๖. รายงานแผนและกิจกรรมเรือนเพาะชำ สป.สร. ๖
๒ (ม.ค. - มี.ค.)	๑. กำกับ ดูแล ประสานงานการจัดหาพันธุ์ไม้ ตามแบบสรุปความต้องการพันธุ์ไม้ สป.สร. ๒ และ สป.สร. ๓ ๒. กำกับ ดูแล ประสานงานการวางแผนการเพาะชำกล้าไม้ ๓. รายงานผลโครงการฯ ไตรมาส ๒ ตามแบบ สป.สร. ๔ - ๖
๓ (เม.ย. - มิ.ย.)	๑. กำกับ ดูแล ประสานงานการวางแผนการปลูกพืช ๒. ประสานสร้างกระบวนการเรียนรู้ ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ๓. ประสานรวมกลุ่มสร้างป่า สร้างรายได้ จัดทำโครงสร้างและข้อบังคับกลุ่ม วางแผน กลุ่ม และร่วมทำกิจกรรมกลุ่ม ๔. รายงานผลโครงการฯ ไตรมาส ๓ ตามแบบ สป.สร. ๔ - ๖
๔ (ก.ค. - ก.ย.)	๑. ติดตามและประเมินผลโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ ในพื้นที่ที่รับผิดชอบ ๒. สรุปผลการดำเนินงานโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ ในพื้นที่ที่รับผิดชอบ ๓. รายงานผลโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ ไตรมาส ๔ ในพื้นที่ที่รับผิดชอบ สป.สร. ๔ ๔. รายงานการดำเนินงานโครงการฯ ไตรมาส ๔ ตามแบบ สป.สร. ๕ - ๑๐ ๕. วางแผนการปฏิบัติงานโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ ในปีถัด

หมายเหตุ

แจ้งผลการดำเนินงานรายไตรมาส ให้สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (Email : opsp.forest@gmail.com), กรมป่าไม้, สำนักงาน กศน., กรมวิชาการเกษตร, กรมส่งเสริมการเกษตร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

ใบสมัครเข้าเป็นสมาชิก
โครงการสร้างป่า สร้างรายได้
ประจำปี พ.ศ.....

อำเภอ.....จังหวัด.....

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรียน ประธานคณะกรรมการโครงการสร้างป่า สร้างรายได้
ข้าพเจ้าเห็นชอบในวัตถุประสงค์ หลักการ และวิธีการดำเนินงานของโครงการสร้างป่าสร้างรายได้แล้ว
จึงขอสมัครเข้าเป็นสมาชิกและขอให้ถ้อยคำเพื่อเป็นหลักฐาน ดังต่อไปนี้

๑. ชื่อ-สกุล..... เลขที่บัตรประชาชน.....

อายุ.....ปี คู่สมรสชื่อ.....

มีคนในครอบครัว.....คน (ชาย.....คน หญิง.....คน) สามารถช่วยทำการเกษตรได้.....คน

ทำอาชีพอื่น.....คน

๒. ตั้งบ้านเรือนอยู่เลขที่..... ชื่อบ้าน..... หมู่ที่..... ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....และอยู่ในท้องที่นี้ติดต่อกันมาตั้งแต่ปี พ.ศ.....

๓. ข้าพเจ้ามีความประสงค์เข้าร่วมโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ โดยดำเนินการ จำนวน.....แปลง
รวมจำนวนพื้นที่.....ไร่.....งาน ดังนี้

แปลงที่ ๑ ตั้งอยู่ที่.....จำนวน.....ไร่.....งาน

แปลงที่ ๒ ตั้งอยู่ที่.....จำนวน.....ไร่.....งาน

แปลงที่ ๓ ตั้งอยู่ที่.....จำนวน.....ไร่.....งาน

แปลงที่ ๔ ตั้งอยู่ที่.....จำนวน.....ไร่.....งาน

๔. ข้าพเจ้าขอรับรองว่าจะปฏิบัติตามมติของคณะกรรมการทุกประการ

ลายมือชื่อ ผู้สมัคร
(.....)

ลายมือชื่อ พยาน
(.....)

ลายมือชื่อ พยาน
(.....)

ตัวอย่าง

ใบสมัครเข้าเป็นสมาชิก
โครงการสร้างป่า สร้างรายได้
ประจำปี พ.ศ.๒๕๕๖.....

อำเภอ...บ่อเกลือ...จังหวัด.....น่าน.....

เขียนที่.....ศูนย์ภูฟ้าพัฒนา..จังหวัดน่าน...

วันที่..๘..เดือน...พฤษภาคม...พ.ศ...๒๕๕๖.....

เรียน ประธานคณะกรรมการโครงการสร้างป่า สร้างรายได้

ข้าพเจ้าเห็นชอบในวัตถุประสงค์ หลักการ และวิธีการดำเนินงานของโครงการสร้างป่าสร้างรายได้แล้ว
จึงขอสมัครเข้าเป็นสมาชิกและขอให้ถ้อยคำเพื่อเป็นหลักฐาน ดังต่อไปนี้

๑. ชื่อ-สกุล.....นายอนุรักษ์.....พงไพโร..... เลขที่บัตรประชาชน...๓ - ๑๒๓๔ - ๑๒๔๕๖ - ๗๘ - ๙...

อายุ...๔๕...ปี คู่สมรสชื่อ.....นางรักษ์.....พงไพโร.....

มีคนในครอบครัว...๒...คน (ชาย...๑...คน หญิง...๑...คน) สามารถช่วยทำการเกษตรได้.....๑...คน

ทำอาชีพอื่น.....๑.....คน

๒. ตั้งบ้านเรือนอยู่เลขที่...๙๙... ชื่อบ้าน.....บ่อหยวก.....หมู่ที่...๓...ตำบล.....บ่อเกลือเหนือ.....

อำเภอ.....บ่อเกลือ.....จังหวัด.....น่าน.....และอยู่ในท้องที่นี้ติดต่อกันมาตั้งแต่ปี พ.ศ...๒๕๑๑..

๓. ข้าพเจ้ามีความประสงค์เข้าร่วมโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ โดยดำเนินการ จำนวน...๒...แปลง
รวมจำนวนพื้นที่.....๑๐.....ไร่.....-.....งาน ดังนี้

แปลงที่ ๑ ตั้งอยู่ที่.....บ้านบ่อหยวก.....จำนวน.....๕.....ไร่.....-.....งาน

แปลงที่ ๒ ตั้งอยู่ที่.....บ้านบ่อหยวก.....จำนวน.....๕.....ไร่.....-.....งาน

แปลงที่ ๓ ตั้งอยู่ที่.....จำนวน.....ไร่.....งาน

แปลงที่ ๔ ตั้งอยู่ที่.....จำนวน.....ไร่.....งาน

๔. ข้าพเจ้าขอรับรองว่าจะปฏิบัติตามมติของคณะกรรมการทุกประการ

ลายมือชื่ออนุรักษ์.....พงไพโร..... ผู้สมัคร

(.....นายอนุรักษ์...พงไพโร.....)

ลายมือชื่อ พยาน

(.....)

ลายมือชื่อ พยาน

(.....)

สป.สร.๑

แบบสำรวจความต้องการพันธุ์ไม้
โครงการสร้างป่า สร้างรายได้
ประจำปี พ.ศ.....

หน่วยงานรับผิดชอบ กรมป่าไม้ สำนักงาน กศน.

ชื่อบ้าน.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

๑. ข้อมูลส่วนบุคคล

ชื่อ - สกุล..... อายุ.....ปี นับถือศาสนา.....

สำเร็จการศึกษาสูงสุด ระดับ/ชั้น.....

อยู่บ้านเลขที่..... ชื่อบ้าน.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....หมายเลขโทรศัพท์ที่ติดต่อ.....

๒. ข้อมูลพื้นฐานครอบครัว

อาชีพ ทำเกษตร พื้นที่ทำกินจำนวนแปลง.....แปลง รวมจำนวน.....ไร่

ปลูกพืช.....จำนวน.....ไร่ พืช.....จำนวน.....ไร่

ปลูกพืช.....จำนวน.....ไร่ พืช.....จำนวน.....ไร่

เลี้ยงสัตว์.....จำนวน.....ตัว เลี้ยงสัตว์.....จำนวน.....ตัว

ประมง.....จำนวน.....บ่อ ประมง.....จำนวน.....บ่อ

รับจ้าง ได้แก่.....

อื่น ๆ ระบุ.....

แรงงานในครอบครัว สมาชิกในครอบครัว จำนวน.....คน ชาย.....คน หญิง.....คน

อายุสูงกว่าหรือเท่ากับ ๑๕ ปี จำนวน.....คน ต่ำกว่า ๑๕ ปี จำนวน.....คน

ช่วยงานในไร่นา จำนวน.....คน

๓. ข้อมูลพื้นที่เข้าร่วมโครงการ

พื้นที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน.....แปลง รวมจำนวน.....ไร่.....งาน

แปลงที่ ๑ อยู่ที่บ้าน.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....

แปลงที่ ๒ อยู่ที่บ้าน.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....

แปลงที่ ๓ อยู่ที่บ้าน.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....

แปลงที่ ๑

ลักษณะพื้นที่ พื้นที่โล่ง ปลูกพืช ได้แก่.....

บางส่วนมีหญ้าปกคลุม บางส่วนไม่มียืนต้นปกคลุม

ความสูงจากระดับน้ำทะเล น้อยกว่า ๔๐๐ เมตร ๔๐๐ - ๗๐๐ เมตร

สูงกว่า ๗๐๐ เมตร

ความลาดชัน พื้นที่ราบ ร้อยละ ๓ - ๓๕

มากกว่าร้อยละ ๓๕

ลักษณะดิน ดินดี (หน้าดินเท่ากับหรือลึกกว่า ๕๐ ซม.)

ดินเลว (หน้าดินลึกน้อยกว่า ๕๐ ซม.)

แปลงที่ ๒

- ลักษณะพื้นที่ พื้นที่โล่ง ปลูกพืช ได้แก่.....
 บางส่วนมีหญ้าปกคลุม บางส่วนไม่มียืนต้นปกคลุม
- ความสูงจากระดับน้ำทะเล น้อยกว่า ๔๐๐ เมตร ๔๐๐ - ๗๐๐ เมตร
 สูงกว่า ๗๐๐ เมตร
- ความลาดชัน พื้นที่ราบ ร้อยละ ๓ - ๓๕
 มากกว่าร้อยละ ๓๕
- ลักษณะดิน ดินดี (หน้าดินเท่ากับหรือลึกกว่า ๕๐ ซม.)
 ดินเลว (หน้าดินลึกน้อยกว่า ๕๐ ซม.)

แปลงที่ ๓

- ลักษณะพื้นที่ พื้นที่โล่ง ปลูกพืช ได้แก่.....
 บางส่วนมีหญ้าปกคลุม บางส่วนไม่มียืนต้นปกคลุม
- ความสูงจากระดับน้ำทะเล น้อยกว่า ๔๐๐ เมตร ๔๐๐ - ๗๐๐ เมตร
 สูงกว่า ๗๐๐ เมตร
- ความลาดชัน พื้นที่ราบ ร้อยละ ๓ - ๓๕
 มากกว่าร้อยละ ๓๕
- ลักษณะดิน ดินดี (หน้าดินเท่ากับหรือลึกกว่า ๕๐ ซม.)
 ดินเลว (หน้าดินลึกน้อยกว่า ๕๐ ซม.)

๔. ข้อมูลความต้องการพันธุ์ไม้

เรือนยอดชั้นไม้	ไม้ป่า/พืชป่า (๑ ไร่)		พืชเกษตร (๑ ไร่)		ไม้ป่า/พืชป่า (รวมทั้งหมด.....ไร่)		พืชเกษตร (รวมทั้งหมด.....ไร่)	
	ชื่อพันธุ์	จำนวน(ต้น)	ชื่อพันธุ์	จำนวน(ต้น)	ชื่อพันธุ์	จำนวน(ต้น)	ชื่อพันธุ์	จำนวน(ต้น)
ชั้นบน								
ชั้นรอง								
ชั้นไม้พุ่ม								
ชั้นผิวดิน								
รวม								

หมายเหตุ

- ไม้เรือนยอดชั้นบน ๑ ไร่ รวมกันไม่น้อยกว่า ๒๕ ต้น แบ่งเป็นไม้ป่า ๑๕ ต้น พืชเกษตร ๑๐ ต้น
- ไม้เรือนยอดชั้นรองใน ๑ ไร่ รวม ๗๕ ต้น ไม้ป่า ๓๐ ต้น พืชเกษตร ๔๕ ต้น
- ไม้เรือนยอดชั้นไม้พุ่ม ใน ๑ ไร่ รวม ๔๐ ต้น ไม้ป่า/พืชป่า ๑๕ ต้น พืชเกษตร ๒๕ ต้น
- ไม้เรือนยอดชั้นผิวดินตามความเหมาะสม
- ช่องไม้ป่า พืชเกษตร (รวมทั้งหมด) คิดจากจำนวนพื้นที่เข้าร่วมโครงการทั้งหมดทุกแปลง คุณกับจำนวนพันธุ์ไม้ใน ๑ ไร่ แล้วนำไปกรอกในแบบ สป.สร.๒

ตัวอย่าง

สป.สร.๑

แบบสำรวจความต้องการพันธุ์ไม้
โครงการสร้างป่า สร้างรายได้
ประจำปี พ.ศ....๒๕๕๖.....

หน่วยงานรับผิดชอบ กรมป่าไม้ สำนักงาน กศน.

ชื่อบ้าน.....บ่อหยวก.....หมู่ที่...๓...ตำบล...บ่อเกลือเหนือ.....อำเภอ.....บ่อเกลือ.....จังหวัด.....น่าน.....

๑. ข้อมูลส่วนบุคคล

ชื่อ - สกุล.....นายอนุรักษ์.....พงไพร..... อายุ...๔๕...ปี นับถือศาสนา.....พุทธ.....

สำเร็จการศึกษาสูงสุด ระดับ/ชั้น.....มัธยมศึกษาตอนปลาย.....

อยู่บ้านเลขที่.....๙๙.....ชื่อบ้าน.....บ้านบ่อหยวก.....หมู่ที่...๓...ตำบล...บ่อเกลือเหนือ..... อำเภอ.....บ่อเกลือ.....

จังหวัด.....น่าน.....หมายเลขโทรศัพท์ที่ติดต่อ.....๐๙๙ - ๙๙๙ - ๙๙๙๙.....

๒. ข้อมูลพื้นฐานครอบครัว

อาชีพ ทำเกษตร พื้นที่ทำกินจำนวนแปลง...๒...แปลง รวมจำนวน...๑๐...ไร่

ปลูกพืช...ข้าวโพด.....จำนวน...๑๐...ไร่ พืช.....จำนวน.....ไร่

ปลูกพืช.....จำนวน.....ไร่ พืช.....จำนวน.....ไร่

เลี้ยงสัตว์.....โค.....จำนวน.....๕...ตัว เลี้ยงสัตว์.....จำนวน.....ตัว

ประมง.....ปลา.....จำนวน...๑...บ่อ ประมง.....จำนวน.....บ่อ

รับจ้าง ได้แก่.....

อื่น ๆ ระบุ.....

แรงงานในครอบครัว สมาชิกในครอบครัว จำนวน...๒...คน ชาย...๑...คน หญิง...๑...คน

อายุสูงกว่าหรือเท่ากับ ๑๕ ปี จำนวน.....-.....คน ต่ำกว่า ๑๕ ปี จำนวน.....-.....คน

ช่วยงานในไร่นา จำนวน.....๑.....คน

๓. ข้อมูลพื้นที่เข้าร่วมโครงการ

พื้นที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน...๑...แปลง รวมจำนวน...๕...ไร่.....งาน

แปลงที่ ๑ อยู่ที่บ้าน...บ่อหยวก...หมู่ที่...๓...ตำบล...บ่อเกลือเหนือ...อำเภอ.....บ่อเกลือ.....

แปลงที่ ๒ อยู่ที่บ้าน.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....

แปลงที่ ๓ อยู่ที่บ้าน.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....

แปลงที่ ๑

ลักษณะพื้นที่ พื้นที่โล่ง ปลูกพืช ได้แก่.....ข้าวโพด.....ถั่วเหลือง.....

บางส่วนมีหญ้าปกคลุม บางส่วนไม่มีต้นปกคลุม

ความสูงจากระดับน้ำทะเล น้อยกว่า ๔๐๐ เมตร ๔๐๐ - ๗๐๐ เมตร

สูงกว่า ๗๐๐ เมตร

ความลาดชัน พื้นที่ราบ ร้อยละ ๓ - ๓๕
 มากกว่าร้อยละ ๓๕

ลักษณะดิน ดินดี (หน้าดินเท่ากับหรือลึกกว่า ๕๐ ซม.)
 ดินเลว (หน้าดินลึกน้อยกว่า ๕๐ ซม.)

๔. ข้อมูลความต้องการพันธุ์ไม้

เรือนยอดชั้น ไม้	ไม้ป่า/พืชป่า (๑ ไร่)		พืชเกษตร (๑ ไร่)		ไม้ป่า/พืชป่า (รวมทั้งหมด...๕...ไร่)		พืชเกษตร (รวมทั้งหมด...๕...ไร่)	
	ชื่อพันธุ์	จำนวน (ต้น)	ชื่อพันธุ์	จำนวน (ต้น)	ชื่อพันธุ์	จำนวน (ต้น)	ชื่อพันธุ์	จำนวน (ต้น)
ชั้นบน	สัก	๑๐	เงาะ	๕	สัก	๕๐	เงาะ	๒๕
	มะค่าโมง	๕	มะขาม	๕	มะค่าโมง	๒๕	มะขาม	๒๕
ชั้นรอง	มะขามป้อม	๒๐	มะไฟจีน	๑๕	มะขามป้อม	๑๐๐	มะไฟจีน	๗๕
	ต้าว	๑๐	ไผ่	๑๕	ต้าว	๕๐	ไผ่	๗๕
			มะรุ้ม	๑๕			มะรุ้ม	๗๕
ชั้นไม้พุ่ม	หวาย	๑๕	กาแพ	๑๕	หวาย	๗๕	กาแพ	๗๕
			ถั่วมะแฮะ	๑๐			ถั่วมะแฮะ	๕๐
ชั้นผิวดิน			ขมิ้นชัน				ขมิ้นชัน	๑๐ กก.
รวม		๖๐		๘๐		๓๐๐		๔๐๐

หมายเหตุ

- ไม้เรือนยอดชั้นบน ๑ ไร่ รวมกันไม่น้อยกว่า ๒๕ ต้น แบ่งเป็นไม้ป่า ๑๕ ต้น พืชเกษตร ๑๐ ต้น
- ไม้เรือนยอดชั้นรองใน ๑ ไร่ รวม ๗๕ ต้น ไม้ป่า ๓๐ ต้น พืชเกษตร ๔๕ ต้น
- ไม้เรือนยอดชั้นไม้พุ่ม ใน ๑ ไร่ รวม ๔๐ ต้น ไม้ป่า/พืชป่า ๑๕ ต้น พืชเกษตร ๒๕ ต้น
- ไม้เรือนยอดชั้นผิวดินตามความเหมาะสม
- ช่องไม้ป่า พืชเกษตร (รวมทั้งหมด) คิดจากจำนวนพื้นที่เข้าร่วมโครงการทั้งหมดทุกแปลง คูณกับจำนวนพันธุ์ไม้ใน ๑ ไร่ แล้วนำไปกรอกในแบบ สป.สร.๒

แบบรายงาน
ผู้ร่วมโครงการสร้างป่า สร้างรายได้

สป.สร.๒

ชื่อบ้าน.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
ประจำปี พ.ศ.

ที่	ชื่อ สกุล	บ้านเลขที่	พื้นที่		ไม้ป่า/พืชป่า ที่ต้องการปลูก (ต้น)			พืชเกษตรที่ต้องการปลูก (ต้น)			
			พื้นที่ทำกิน (ไร่)	พื้นที่รวมโครงการ (ไร่)							
รวม											

หมายเหตุ แจ้งแบบ สป.สร.๒ ให้สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (Email : opsp.forest@gmail.com), กรมป่าไม้, สำนักงาน กศน., กรมวิชาการเกษตร, กรมส่งเสริมการเกษตร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

ลงชื่อ.....ผู้รายงาน
(.....)
ตำแหน่ง.....
...../...../.....

ตัวอย่าง

แบบรายงาน

ผู้ร่วมโครงการสร้างป่า สร้างรายได้

ส.ป.สร.๒

ชื่อบ้าน.....บ่อหยวก.....หมู่ที่.....ต.บด.....บ่อเกลือเหนือ.....อำเภอ.....บ่อเกลือ.....จังหวัด.....น่าน.....

ประจำปี พ.ศ.๒๕๕๖.....

ที่	ชื่อ สกุล	บ้านเลขที่	พื้นที่		ไม้ป่า/พืชป่า ที่ต้องการปลูก (ต้น)			พืชเกษตรที่ต้องการปลูก (ต้น)									
			พื้นที่ทำกิน (ไร่)	พื้นที่ร่วมโครงการ (ไร่)	สัก	มะค่าโมง	มะขามป้อม	ตาว	หวาย	เงาะ	มะขาม	มะไฟ	ไผ่	มะรุ้ม	กาแพ	ถั่ว	ขมิ้น
๑	นายอนุรักษ์ พงไพร	๙๙	๑๐	๕	๕๐	๒๕	๑๐๐	๕๐	๗๕	๒๕	๗๕	๗๕	๗๕	๗๕	๗๕	๑	๑๐
๒	นายอริย์ ไพรสัมภ์	๑๘	๑๒	๒	๒๐	๑๐	๔๐	๒๐	๓๐	๑๐	๓๐	๓๐	๓๐	๓๐	๓๐	๑	๑๐
	รวม		๒๒	๗	๗๐	๓๕	๑๔๐	๗๐	๑๐๕	๓๕	๑๐๕	๑๐๕	๑๐๕	๑๐๕	๑๐๕	๒	๒๐

หมายเหตุ

แจ้งแบบ ส.ป.สร.๒ ให้สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (Email : opsp.forest@gmail.com), กรมป่าไม้, สำนักงาน กศน., กรมวิชาการเกษตร, กรมส่งเสริมการเกษตร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

ลงชื่อ.....ผู้รายงาน
(.....)

ตำแหน่ง.....
...../...../.....

แบบสรุปพื้นที่และจำนวนพื้นที่ไม้
ผู้ร่วมโครงการสร้างป่า สร้างรายได้

ส.ป.สร.๓

อำเภอ.....จังหวัด.....

ประจำปี พ.ศ.

ที่	ชื่อบ้าน	หมู่	ตำบล	พื้นที่		ไม้ป่า/พืชป่า ที่ต้องการปลูก (ต้น)	พืชเกษตรที่ต้องการปลูก (ต้น)
				จำนวน (ราย)	พื้นที่ทำกิน (ไร่)		
๑	บ้าน...				พื้นที่ร่วมโครงการ (ไร่)		
๒	บ้าน...						
๓	บ้าน...						
	รวม						

หมายเหตุ

- สรุปจำนวนพื้นที่ไม้ป่าและไม้เกษตรหลังผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการระดับอำเภอ
- แจ้งแบบ ส.ป.สร.๓ ให้สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ลงชื่อ.....ผู้รายงาน (Email : ops.p.forest@gmail.com), กรมป่าไม้, สำนักงาน ก.ค.น., กรมวิชาการเกษตร, (.....)
กรมส่งเสริมการเกษตร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ ในไตรมาส ๑
ตำแหน่ง.....
...../...../.....

ตัวอย่าง

แบบสรุปพื้นที่และจำนวนพันธุ์ไม้
ผู้ร่วมโครงการสร้างป่า สร้างรายได้

สป.สร.๓

อำเภอ.....บ่อเกลือ.....จังหวัด.....น่าน.....

ประจำปี พ.ศ.๒๕๕๖.....

ที่	ชื่อบ้าน	หมู่	ตำบล	พื้นที่			ไม้ป่า/พืชป่า ที่ต้องการปลูก (ต้น)				พืชเกษตรที่ต้องการปลูก (ต้น)							
				จำนวน (ราย)	พื้นที่ทำกิน (ไร่)	พื้นที่รวม โครงการ (ไร่)	สัก	มะค่า โมง	มะ ขาม ป้อม	ตำ ว	หวาย	เงาะ	มะ ขาม	มะไฟ จีน	ไม้	มะ รุม	กา แฟ	ถั่ว แสด (กก.)
๑	บ้านบ่อหยวก	๓	บ่อเกลือเหนือ	๒	๒๒	๗	๗๐	๓๕	๑๔๐	๒๐	๑๐๕	๓๕	๑๐๕	๑๐๕	๑๐๕	๑๐๕	๒	๒๐
๒	บ้านนาขวาง	๕	บ่อเกลือใต้	๑	๑๐	๑	๑๐	๕	๒๐	๑๐	๑๕	๕	๑๕	๑๕	๑๕	๑๕	๑	๑๐
รวม				๓	๓๒	๘	๘๐	๔๐	๑๖๐	๘๐	๑๒๐	๔๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๓	๓๐

หมายเหตุ

- สรุปจำนวนพันธุ์ไม้ป่าและไม้เกษตรหลังผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการระดับอำเภอ
- แจ้งแบบ สป.สร.๓ ให้สำนักงานโครงการสมเด็จพระรัตนราชสุตา ฯ สยามบรมราชกุมารี (Email : opsp.forest@gmail.com), กรมป่าไม้, สำนักงาน กศน., กรมวิชาการเกษตร, กรมส่งเสริมการเกษตร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ ในไตรมาส ๑

ลงชื่อ.....ผู้รายงาน
(.....)
ตำแหน่ง...../...../.....

แบบรายงานแผน - ผล โครงการสร้างป่า สร้างรายได้

สป.สร.๔

ประจำปี พ.ศ.

ไตรมาสที่ ๑ ไตรมาสที่ ๒ ไตรมาสที่ ๓ ไตรมาสที่ ๔

ชื่อบ้าน.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ชื่อผู้ประกอบการ.....ตำแหน่ง.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....โทรศัพท์.....

ที่	แผนการดำเนินงาน			ผลการดำเนินงาน	
	ขั้นตอนการดำเนินงานของกิจกรรม	กำหนดระยะเวลาการดำเนินงาน	เป้าหมายจำนวน	จำนวน	จำนวนสะสม

หมายเหตุ

๑. จำนวนเป้าหมาย คือ หน่วยวัดแต่ละขั้นตอนดำเนินงานของกิจกรรมนี้ เช่น ครั้ง คน ไร่ เป็นต้น
๒. จำนวนสะสม คือ หน่วยวัดแต่ละขั้นตอนการดำเนินงานของกิจกรรมนี้ นับตั้งแต่เริ่มต้นกิจกรรม ลงชื่อ.....ผู้รายงาน
(.....)
๓. แบบแผนผังแสดงพื้นที่โครงการ
๔. แจ้งผลการดำเนินงานขอประเมินให้สำนักงานโครงการสมเด็จพระรัตนราชสุตาฯ ตำแหน่ง.....
สยามบรมราชกุมารี ทราบด้วยทาง (Email : opsp.forest@gmail.com) /...../.....

ตัวอย่าง

แบบรายงานแผน - ผล โครงการสร้างป่า สร้างรายได้

ส.ส.ร.๔

ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑

ไตรมาสที่ ๑ ไตรมาสที่ ๒ ไตรมาสที่ ๓ ไตรมาสที่ ๔

ชื่อบ้าน.....บ่อหยวก.....หมู่ที่...๓...ตำบล.....บ่อเกลือเหนือ.....อำเภอ.....บ่อเกลือ.....จังหวัด.....น่าน.....

ชื่อผู้ประสานงาน.....นายพนา...พนาไพร.....ตำแหน่ง.....นักวิชาการป่าไม้.....โทรศัพท์.....๐๘๐-๙๙๙-๙๙๙๙.....

ที่	แผนการดำเนินงาน			ผลการดำเนินงาน	
	ขั้นตอนการดำเนินงานของกิจกรรม	กำหนดระยะเวลาการดำเนินงาน	เป้าหมายจำนวน	จำนวน	จำนวนสะสม
๑	การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลหมู่บ้าน จำนวนครัวเรือน และไม่เกษตร	ก.ย. ๖๑	หมู่บ้าน ๑	หมู่บ้าน ๑	หมู่บ้าน ๑
๒	จัดทำรูปแบบการสร้างป่า สร้างรายได้ ระหว่างป่าไม้ เกษตร พัฒนาที่ดิน ฯลฯ	ต.ค. ๖๑	๑ ครั้ง	๑ ครั้ง	๑ ครั้ง
๓	คัดเลือกผู้นำโครงการ	ต.ค. ๖๑	๕ คน	๕ คน	๕ คน
๔	ประชุมผู้นำโครงการเรื่องการสร้างป่าสร้างรายได้	ต.ค. ๖๑	๕ คน/๑ วัน/๑ ครั้ง	๕ คน/๑ วัน/๑ ครั้ง	๕ คน/๑ วัน/๑ ครั้ง
๕	นำผู้นำโครงการไปทัศนศึกษา	ต.ค. ๖๑	๕ คน/๑ วัน/๑ ครั้ง	๕ คน/๑ วัน/๑ ครั้ง	๕ คน/๑ วัน/๑ ครั้ง
๖	ประสานผู้นำโครงการเพื่อประชาสัมพันธ์คัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ	พ.ย. ๖๑	๓ ครั้ง	๓ ครั้ง	๓ ครั้ง
๗	จัดทำประชาคมเพื่อรับสมัครผู้เข้าร่วม	พ.ย. ๖๑	๑ วัน/๑ ครั้ง	๑ วัน/๑ ครั้ง	๑ วัน/๑ ครั้ง
๘	จัดตั้งคณะทำงานระดับตำบลและอำเภอ (ออกคำสั่งอำเภอ)	ก.ย. ๖๑	ดำเนินการ	ดำเนินการ	ดำเนินการ

ที่	แผนการดำเนินงาน			ผลการดำเนินงาน	
	ขั้นตอนการดำเนินงานของกิจกรรม	กำหนดระยะเวลา การดำเนินงาน	เป้าหมายจำนวน	จำนวน	จำนวนสะสม
๙	ประชุมผู้เข้าร่วมโครงการเพื่อชี้แจงทำความเข้าใจและให้ความรู้ คัดเลือกผู้ประสานงาน	พ.ย. ๖๑	๑๓ คน/๑วัน/๑ครั้ง	๑๓ คน/๑วัน/๑ครั้ง	๑๓ คน/๑วัน/๑ครั้ง
๑๐	นำผู้เข้าร่วมโครงการทัศนศึกษาดูงาน	พ.ย. ๖๑	๑๓ คน/๑วัน/๑ครั้ง	๑๓ คน/๑วัน/๑ครั้ง	๑๓ คน/๑วัน/๑ครั้ง
๑๑	คณะทำงานระดับตำบลดำเนินการสำรวจข้อมูลในพื้นที่เป็นรายครัวเรือน กำหนดขอบเขตเป้าหมาย รวมทั้งสำรวจความต้องการการพัฒนารายบุคคลตามแบบ สป.สร.๑	พ.ย. ๖๑	๑๓ ครัวเรือน/ ๑๕๐ ไร่	๑๓ ครัวเรือน/ ๑๕๐ ไร่	๑๓ ครัวเรือน/ ๑๕๐ ไร่
๑๒	สรุปความเหมาะสมในการปลูกพืชแยกเป็นรายหมู่บ้านระบุจำนวนไม้ป่าไม่เกษตร (แบบ สป.สร. ๒ และ ๓)	ธ.ค. ๖๑	๑ ครั้ง/ ๑ วัน	๑ ครั้ง/ ๑ วัน	๑ ครั้ง/ ๑ วัน
๑๓	ประชุมคณะทำงานระดับอำเภอ เพื่อพิจารณาความเหมาะสมพันธุ์ไม้ และอื่นๆ สรุปตามแบบ สป.สร. ๒ และ ๓	ธ.ค. ๖๑	๑๓ ครัวเรือน ๖๐๐ ต้น	๑๓ ครัวเรือน ๖๐๐ ต้น	๑๓ ครัวเรือน ๖๐๐ ต้น
๑๔	ดำเนินการจัดหาพันธุ์ไม้	ม.ค. - ก.พ. ๖๒			
๑๕	จัดทำแผนการปลูกพืช - การเตรียมดิน - การขุดหลุม - การปลูก	มี.ค. - เม.ย. ๖๒ มี.ค. - เม.ย. ๖๒ พ.ค. ๖๒			
๑๖	การปลูกพืช	พ.ค. ๖๒			

ที่	แผนการดำเนินงาน			ผลการดำเนินงาน	
	ขั้นตอนการดำเนินงานของกิจกรรม	กำหนดระยะเวลาการดำเนินงาน	เป้าหมายจำนวน	จำนวน	จำนวนสะสม
๑๖	การปลูกพืช	พ.ค. ๖๒			
๑๗	ส่งเสริมกระบวนการ - การคัดเลือกคณะกรรมการ - ส่งเสริมการอบรมทรีพี้ และลงพื้นที่ - วางระเบียบ ข้อบังคับกลุ่ม ประชุมสมาชิกประจำเดือน - จัดกิจกรรมกลุ่ม	ม.ค. ๖๒ ก.พ. ๖๒ มี.ค. ๖๒ มี.ค. ๖๒ เป็นต้นไป			
๑๘	ดำเนินการส่งเสริมการปลูกพืชเลี้ยงสัตว์ ปศุสัตว์ และประมง	มี.ค. ๖๒ เป็นต้นไป			
๑๙	ดำเนินการส่งเสริมอาชีพภายในกลุ่ม ๑๙.๑ รวมกันชื่อ..... ๑๙.๒ รวมกันขาย.....	พ.ค. ๖๒ เป็นต้นไป			
๒๐	การจัดระเบียบกลุ่มกับทางราชการในลักษณะหนึ่งลักษณะใด เช่น วิสาหกิจชุมชน เป็นต้น	พ.ค. ๖๒ เป็นต้นไป			
๒๑	ดำเนินการติดตามผล ให้คำแนะนำ และแก้ไขปัญหา	ก.พ. ๖๒ เป็นต้นไป			

หมายเหตุ

๑. จำนวนเป้าหมาย คือ หน่วยวัดแต่ละขั้นตอนดำเนินงานของกิจกรรมนั้นๆ เช่น ครั้ง คน ไร่ เป็นต้น
๒. จำนวนสะสม คือ หน่วยวัดแต่ละขั้นตอนการดำเนินงานของกิจกรรมนั้นๆ นับตั้งแต่เริ่มต้นกิจกรรม ลงชื่อ.....ผู้รายงาน
(.....)
๓. แบบแผนผังแสดงพื้นที่โครงการ
๔. แจ้งผลการดำเนินงานผูกมัดรวมผลให้สำนักงานโครงการสมเด็จพระพรรัตนราชสุตา ฯ
สยามบรมราชกุมารี ทราบด้วยทาง (Email : opsp.forest@gmail.com)
ตำแหน่ง.....
...../...../.....

แบบรายงานแผน - ผล กิจกรรมกลุ่ม โครงการสร้างป่า สร้างรายได้

ส.ส.ร.๕

ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑

ชื่อกลุ่มสร้างป่าสร้างรายได้บ้าน..... หมู่ที่..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....
 ไตรมาสที่ ๑ ไตรมาสที่ ๒ ไตรมาสที่ ๓ ไตรมาสที่ ๔

- กิจกรรม ออมทรัพย์ ลงทุน รวมกันผลิต (พืช, สัตว์, ประมง ฯลฯ)
 รวมกันซื้อ รวมกันขาย การเรียนรู้จากสื่อ
 หัตถกรรม ถนนอาหาร แปรรูปผลิตภัณฑ์
 ร้านค้า ธนาคารพื้นที่ชุมชน อื่นๆ (ระบุ).....

ที่	กิจกรรม	แผนการดำเนินงาน		ผลการดำเนินงาน เดือนเมษายน		หมายเหตุ
		วัน เดือน ปี	จำนวน	จำนวน	จำนวนสะสม	

หมายเหตุ

- แจ้งผลการดำเนินงานทุกไตรมาสให้สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นประจำทุกไตรมาส ทาง (Email : opsp.forest@gmail.com) ลงชื่อ.....รองประธานกลุ่ม ลงชื่อ.....เลขานุการ
 ๒. จำนวนระบุตามหน่วยกิจกรรม จำนวนสะสม
 ผลรวมการดำเนินงานตามกิจกรรมสะสม ตั้งแต่เริ่มปฏิบัติงาน ลงชื่อ.....ผู้ประสานงาน
 (.....) (.....) (.....)
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ตัวอย่าง

สป.สร.๕

แบบรายงานแผน - ผล กิจกรรมกลุ่ม โครงการสร้างป่า สร้างรายได้

ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑

ไตรมาสที่ ๑ ไตรมาสที่ ๒ ไตรมาสที่ ๓ ไตรมาสที่ ๔

ชื่อกลุ่มสร้างป่าสร้างรายได้บ้าน..... หมู่ที่.....ตำบล.....บ่อเกลือเหนือ.....อำเภอ.....บ่อเกลือ.....จังหวัด.....น่าน.....

- กิจกรรม
☒ ออมทรัพย์	☒ ลงทุน	☒ รวมกันผลิต (พืช, สัตว์, ประมง ฯลฯ)
☐ รวมกันซื้อ	☒ รวมกันขาย	☒ การเรียนรู้จากสื่อ
☐ ทดถกรรม	☐ ถนอมอาหาร	☐ ปรับรูปผลิตภัณฑ์
☐ ร้านค้า	☒ ธนาคารพินิจผู้ชุมชน	☐ อื่นๆ (ระบุ).....

ที่	กิจกรรม	แผนการดำเนินงาน		ผลการดำเนินงาน		หมายเหตุ
		วัน เดือน ปี	จำนวน	จำนวน	จำนวนสะสม	
๑	การเรียนรู้จากสื่อ ๑.๑ ประชุมกลุ่มและทำความเข้าใจสมาชิก ๑.๒ เรียนรู้จากสื่อการเรียนรู้และสรุปองค์ความรู้แนวทางการปฏิบัติ ๑.๓ ปฏิบัติจริง	ก.ย. ๖๑ ก.ย. - ต.ค. ๖๑ (สัปดาห์ละ ๑ ครั้ง) ต.ค. ๖๑ เป็นต้นไป	๑ ครั้ง ๘ ครั้ง ๒ ครั้ง	๑ ครั้ง ๔ ครั้ง ๒ ครั้ง	๑ ครั้ง ๕ ครั้ง ๗ ครั้ง	
๒	การออมทรัพย์ ๒.๑ ชี้แจงทำความเข้าใจสมาชิก ๒.๒ ร่วมกันจัดทำการระดมเงินออม	ก.ย. ๖๑ ก.ย. - ต.ค. ๖๑	๑ ครั้ง ๓ ครั้ง	๑ ครั้ง ๓ ครั้ง	๘ ครั้ง ๑๑ ครั้ง	

ที่	กิจกรรม	แผนการดำเนินงาน		ผลการดำเนินงาน		หมายเหตุ
		วัน เดือน ปี	จำนวน	จำนวน	จำนวนสะสม	
	๒.๓ แบ่งหน้าที่ เช่น รับ/ฝากเงิน ทำบัญชี ประชาสัมพันธ์ เป็นต้น ๒.๔ ดำเนินการ	ต.ค. ๖๑ พ.ย. ๖๑ เป็นต้นไป				
๓	การลงหุ้น ๓.๑ ชี้แจงทำความเข้าใจสมาชิก ๓.๒ ให้ความรู้การทำธุรกิจ ๓.๓ ให้ความรู้การทำบัญชี ๓.๔ การรวบรวมหุ้น	ก.ย. ๖๑ ก.ย. - ต.ค. ๖๑ ต.ค. ๖๑ พ.ย. ๕๗ เป็นต้นไป	๑ ครั้ง ๑ ครั้ง ๑ ครั้ง			
๔	การรวมกันผลิต (ปุยอินทรีย์) ๔.๑ ชี้แจงทำความเข้าใจสมาชิก ๔.๒ ให้ความรู้เรื่องปุยอินทรีย์ ๔.๓ แบ่งหน้าที่ ฝายผลิต ฝายการตลาด ๔.๔ จัดซื้อวัสดุตัวหรือปัจจัยการผลิต	ก.ย. ๖๑ ก.ย. - ต.ค. ๖๑ ต.ค. ๖๑	๑ ครั้ง ๑ ครั้ง ๑ ครั้ง			
๕	ธนาคารพันธุ์ไม่ชุมชน ๕.๑ ชี้แจง ทำความเข้าใจสมาชิก (ความสำคัญ ในการมีพันธุ์ไม้บริการสมาชิก) ๕.๒ ร่วมรณรงค์เรียกร้องการจำหน่ายพันธุ์ไม้ชุมชน ๕.๓ แบ่งหน้าที่ เช่น ฝายโรงเรียนเพาะชำ ฝายเพาะชำ ฝายบริการ ฝายตรวจสอบ	เม.ย. ๖๑ เม.ย. ๖๑ เม.ย. ๖๑				

ที่	กิจกรรม	แผนการดำเนินงาน		ผลการดำเนินงาน		หมายเหตุ
		วัน เดือน ปี	จำนวน	จำนวน	จำนวนสะสม	
	๕.๔ จำทำเรือแพะเช่า ๕.๕ ดำเนินการ ๕.๖ สรุปรประเมินผล	พ.ค. ๖๑ พ.ค. ๖๑ เป็นต้นไป				
๖	การแปรรูปสมุนไพร ๖.๑ ชี้แจงทำความเข้าใจสมาชิก ๖.๒ ให้ความรู้การทำธุรกิจ ๖.๓ ให้ความรู้เรื่องการผลิตอาหาร ๖.๔ การแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร ๖.๕ แบ่งกลุ่มปฏิบัติ	ธ.ค. ๖๑ (ตลอดปี)				

หมายเหตุ

๑. แจ้งผลการดำเนินงานตามที่ได้ส่งสำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นประจำทุกไตรมาส ทาง (Email : opsp.forest@gmail.com) ลงชื่อ.....ประธานกลุ่ม ลงชื่อ.....เพ็ญญิก
 ๒. จำนวนระบุตามหน่วยกิจกรรม จำนวนสะสม ผลรวมการดำเนินงานตามกิจกรรมสะสม ตั้งแต่มเริ่มปฏิบัติงาน ลงชื่อ.....ผู้ประสานงาน
 (.....) (.....) (.....)
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ตัวอย่าง

ส.ป.สร.๖

แบบรายงานแผน - ผลกิจกรรมเรือนเพาะชำกล้าไม้ โครงการสร้างป่า สร้างรายได้ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑

ไตรมาสที่ ๑ ไตรมาสที่ ๒ ไตรมาสที่ ๓ ไตรมาสที่ ๔

ชื่อกลุ่มสร้างป่าสร้างรายได้บ้าน.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ที่	กิจกรรม	วิธีดำเนินการ	แผนการดำเนินงาน			ผลการดำเนินงาน			หน่วยงาน
			เป้าหมาย จำนวน		วัน เดือน ปี	เป้าหมาย จำนวน		วัน เดือน ปี	
			คน	ครั้ง		คน	ครั้ง		
๑	การเพาะชำกล้าไม้ป่า	- ประชุมชี้แจงสมาชิก - เตรียมวัสดุอุปกรณ์ - เพาะชำกล้าไม้	๑๐	๒	พ.ค. ๖๑	๙	๑	๘ พ.ค. ๖๑	กศน.อำเภออมก๋อย
๒	การอนุบาลพันธุ์ไม้	- ประชุมชี้แจงสมาชิก - อบรมให้ความรู้ในการดูแลอนุบาลพันธุ์ไม้ - การดูแลต้นไม้ม	๒๐	๑	พ.ค. ๖๑	๒๐	๑	๑๕ พ.ค. ๖๑	กศน.อำเภออมก๋อย
			๒๐	๑	พ.ค. ๖๑	๒๐	๑	๑๖ พ.ค. ๖๑	สมาชิก
			-	๑	มิ.ย. ๖๑	๒๐	๑	๕ มิ.ย. ๖๑	กศน.อำเภออมก๋อย
			-	๑	มิ.ย. ๖๑	๒๐	๑	๙ มิ.ย. ๖๑	กรมป่าไม้
			๕๐	-	ตลอดปี	-	๕๐	ตลอดปี	สมาชิก
		รวม	๕๐	๗๐					

หมายเหตุ

๑. แจ้งผลการดำเนินงานทุกไตรมาสให้สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ลงชื่อ.....ผู้รายงาน
ทราบด้วยทาง (Email : opsp.forest@gmail.com) (.....)

ตำแหน่ง.....
...../...../.....

แบบรายงานจำนวนกล้าไม้ในเรือนเพาะชำกล้าไม้ โครงการสร้างป่า สร้างรายได้ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑

ส.ป.สร.๗

ชื่อกลุ่มสร้างป่าสร้างรายได้บ้าน.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ที่	ประเภทพันธุ์ไม้	ชื่อพันธุ์ไม้	จำนวนต้นไม้ในเรือนเพาะชำ(ต้น)	ต้นกล้าที่พร้อมปลูก (ต้น)			การจำหน่ายต้นกล้า (ต้น)		หมายเหตุ
				เพาะเอง	ได้รับสนับสนุน	รวม	นำไปปลูก	ต้นที่ตาย	
รวม									

หมายเหตุ

๑. แจ้งผลการดำเนินงานในไตรมาสที่ ๔ ให้สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ลงชื่อ.....ผู้รายงาน
 (.....)

ตำแหน่ง.....

ตัวอย่าง

แบบรายงานจำนวนกล้าไม้ในเรือนเพาะชำกล้าไม้ โครงการสร้างป่า สร้างรายได้ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑

ส.ป.สร.๗

ชื่อกลุ่มสร้างป่าสร้างรายได้บ้าน.....บ่อหยวก.....หมู่ที่.....๓.....ตำบล.....บ่อเกลือเหนือ.....อำเภอ.....บ่อเกลือ.....จังหวัด.....น่าน.....

ที่	ประเภทพันธุ์ไม้	ชื่อพันธุ์ไม้	จำนวนต้นไม้ในเรือนเพาะชำ(ต้น)	ต้นกล้าที่พร้อมปลูก (ต้น)			การจำหน่ายต้นกล้า (ต้น)			หมายเหตุ
				เพาะเอง	ได้รับสนับสนุน	รวม	นำไปปลูก	ต้นที่ตาย	คงเหลือ	
๑	ไม้ป่า	สักทอง	-	๕๐	๕๐	๑๐๐	-	-	-	
๒	ไม้ป่า	ยางนา	-	-	๒๐	๒๐	-	-	-	
๓	ไม้เกษตร	อะโวคาโด	-	๔๐	-	๔๐	-	-	-	
๔	ไม้เกษตร	กาแฟ	-	๑๐๐	-	๑๐๐	-	-	-	
๕	ไม้เกษตร	แมคคาเดเมีย	-	-	๓๐	๓๐	-	-	-	
รวม				๑๙๐	๑๐๐	๒๙๐	-	-	-	

หมายเหตุ

๑. แจ้งผลการดำเนินงานในไตรมาสที่ ๔ ให้สำนักงานโครงการสมเด็จพระรัตนราชสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี ลงชื่อ.....ผู้รายงาน
(.....)

ตำแหน่ง.....
...../...../.....

แบบรายงานรายได้จากกิจกรรมการปลูกพืช โครงการสร้างป่า สร้างรายได้ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑

สป.สร.๔

ชื่อกลุ่มสร้างป่าสร้างรายได้บ้าน..... หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ที่	รายชื่อสมาชิก	แปลง ที่	ชื่อพันธุ์ไม้	ต้นทุน (บาท)	จำนวน ผลผลิต	หน่วย	ราคา/หน่วย (บาท)	รายได้ (บาท)	แหล่งจำหน่าย	หมายเหตุ
รวม										

หมายเหตุ

๑. แจ้งผลการดำเนินงานในไตรมาสที่ ๔ ให้สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ลงชื่อ.....ผู้รายงาน

ทราบด้วยทาง (Email : opsp.forest@gmail.com) (...../...../.....)

ตำแหน่ง...../...../.....

...../...../.....

ตัวอย่าง

แบบรายงานรายได้จากกิจกรรมกลุ่ม โครงการสร้างป่า สร้างรายได้ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑

ส.ป.สร.๙

ชื่อกลุ่มสร้างป่าสร้างรายได้บ้าน.....บ่อหยวก.....หมู่ที่.....ต.บด.....บ่อเกลือเหนือ.....อำเภอ.....จังหวัด.....น่าน.....

ที่	กิจกรรมหลัก	ผลผลิต	จำนวน	หน่วย	ราคาต่อหน่วย (บาท)	รายได้ (บาท)	แหล่งจำหน่าย	หมายเหตุ
๑	รวมกันผลิต							
	๑.๑ กิจกรรมเลี้ยงไก่ไข่	ไข่ไก่	๕๐	ฟอง	๒	๑๐๐	ร้านค้าชุมชน	
	๑.๒ การปลูกผักปลอดสารพิษ	ผักปลอดสารพิษ	๑๐	กิโลกรัม	๕	๕๐	ภายในหมู่บ้าน/พ่อค้า	
	๑.๓ กิจกรรมเลี้ยงปลา	ปลา	๑๐๐	กิโลกรัม	๒๐	๒,๐๐๐	ภายในหมู่บ้าน/พ่อค้า	
๒	การแปรรูป							
	๒.๑ แปรรูปกล้วย	กล้วยตาก	๑๐	กิโลกรัม	๕๐	๕๐๐	ร้านค้าชุมชน	
	รวม					๒,๖๕๐		

หมายเหตุ

๑. แจ้งผลการดำเนินงานในไตรมาสที่ ๔ ให้สำนักงานโครงการสมเด็จพระรัตนราชสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี ลงชื่อ.....ผู้รายงาน
ทราบด้วยทาง (Email : opsp.forest@gmail.com) (.....)

ตำแหน่ง.....
...../...../.....

แบบรายงานอัตราการเจริญเติบโตของพันธุ์ไม้ โครงการสร้างป่า สร้างรายได้ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑

ส.ป.สร.๑๐

ชื่อกลุ่มสร้างป่าสร้างรายได้บ้าน.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ที่	รายชื่อสมาชิก	แปลง ที่	ชื่อพันธุ์ไม้ที่ได้รับ สนับสนุน	การเจริญเติบโต (ต้น)				อัตราการคิดเป็น ร้อยละ	หมายเหตุ
				ปลูก	ตาย	รอด	ความสูงโดยเฉลี่ย (ม.)		

หมายเหตุ

๑. แจ้งผลการดำเนินงานในไตรมาสที่ ๔ ให้สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ลงชื่อ.....ผู้รายงาน
ทราบด้วยทง (Email : opsp.forest@gmail.com) (.....)

ตำแหน่ง.....
...../...../.....

ตัวอย่าง

สป.สร.๑๐

แบบรายงานอัตราการเจริญเติบโตของพันธุ์ไม้ โครงการสร้างป่า สร้างรายได้ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑

ชื่อกลุ่มสร้างป่าสร้างรายได้บ้าน.....บ่อหยวก.....หมู่ที่.....ต.บด.....บ่อเกลือเหนือ.....อำเภอ.....บ่อเกลือ.....จังหวัด.....น่าน.....

ที่	รายชื่อสมาชิก	แปลง ที่	ชื่อพันธุ์ไม้ที่ได้รับ สนับสนุน	การเจริญเติบโต (ต้น)				อัตราการคิดเป็น ร้อยละ	หมายเหตุ
				ปลูก	ตาย	รอด	ความสูงโดยเฉลี่ย (ม.)		
๑	นายอนุรักษ พงษ์ไพร	๑	ถั่วมะแฮะ	๕๐	๑๐	๔๐	.๕๐ เมตร	๘๐	สาเหตุจากไฟ ป่าทำให้กล้าไม้ ตาย
			สัก	๒๕	๔	๒๑	.๖๐ เมตร	๘๔	
			มะแขว่น	๒๕	๕	๒๐	๑.๕๐ เมตร	๘๐	
			หวาย	๗๕	๕	๗๐	๑.๕๐ เมตร	๙๓	
๒	นายอริย์ ไพรัตน์ต์	๑	ถั่วมะแฮะ	๓๐	-	๓๐	๑ เมตร	๑๐๐	
			กล้วย	๔๐	๑๐	๓๐	๑.๕๐ เมตร	๗๕	
			รวม	๒๔๕	๓๔	๒๑๑		๘๖.๑๒	

หมายเหตุ

๑. แจ้งผลการดำเนินงานในไตรมาสที่ ๔ ให้สำนักงานโครงการสมเด็จพระพรตพระราชสุตา ฯ สยามบรมราชกุมารี ลงชื่อ.....ผู้รายงาน
ทราบด้วยทาง (Email : opsp.forest@gmail.com)

(.....)

ตำแหน่ง.....
...../...../.....

ตัวอย่าง
รูปแบบการสร้างป่าสร้างรายได้
จังหวัดน่าน

๑. ชนิดและพันธุ์พืช ลักษณะดิน

	ลักษณะดิน	
	หน้าดินลึกมากกว่า ๕๐ ซม.	หน้าดินลึกลดน้อยกว่า ๕๐ ซม.
ระดับสูงกว่า ๗๐๐ เมตรจากระดับน้ำทะเล	<p>ชนิดพืชแบ่งตามชั้นเรือนยอด</p> <p>๑. เรือนยอดชั้นบน พืชที่เหมาะสมในการปลูก - แมคคาเดเมีย, ไม้ตระกูลก่อ, ไม้ตระกูลยาง</p> <p>๒. เรือนยอดชั้นรอง พืชที่เหมาะสมในการปลูก - อะโวคาโด, มะขามป้อม, มะไฟจีน, ตำว, ฝั่, มะขม</p> <p>๓. เรือนยอดชั้นไม้พุ่ม พืชที่เหมาะสมในการปลูก - กาแฟ (อาราบิก้า), หวาย, เมียง, หม่อนกินผล, กล้วย, ถั่วมะแฮะ</p> <p>๔. เรือนยอดชั้นผิวดิน พืชที่เหมาะสมในการปลูก - ขมิ้นชัน, ไพล, เผือก, กระจ่าง, มันเทศ</p>	<p>ชนิดพืชแบ่งตามชั้นเรือนยอด</p> <p>๑. เรือนยอดชั้นบน พืชที่เหมาะสมในการปลูก - ไม้ตระกูลสน, ปะคำตีควาย, นางพญาเสือโคร่ง, สนสามใบ, สนสองใบ</p> <p>๒. เรือนยอดชั้นรอง พืชที่เหมาะสมในการปลูก - มะขามป้อม, สะเดา, ตำว, ฝั่, มะขม</p> <p>๓. เรือนยอดชั้นไม้พุ่ม พืชที่เหมาะสมในการปลูก - หวาย, เมียง, กล้วย, ถั่วมะแฮะ</p> <p>๔. เรือนยอดชั้นผิวดิน พืชที่เหมาะสมในการปลูก - ขมิ้นชัน, ไพล, เผือก, กระจ่าง, มันเทศ</p>
ระดับความสูง ๔๐๐ -๗๐๐ เมตรจากระดับน้ำทะเล	<p>ชนิดพืชแบ่งตามชั้นเรือนยอด</p> <p>๑. เรือนยอดชั้นบน พืชที่เหมาะสมในการปลูก - แมคคาเดเมีย, เสลา, อินทนิล, ตะกู, ประดู่, สมอไทย, ประดู่ส้ม, สมอภิกษา, มะค่าโมง, สัก, जूวดอกแดง</p> <p>๒. เรือนยอดชั้นรอง พืชที่เหมาะสมในการปลูก - เพกา, แคนา, เงาะ, มะรุม, มะขม, ฝั่, ตำว มะขามป้อม, มะเกี๋ยง, สะเดา, มะขามเปรี้ยว</p> <p>๓. เรือนยอดชั้นไม้พุ่ม พืชที่เหมาะสมในการปลูก - หวาย, เมียง, หม่อนกินผล, กล้วย, ถั่วมะแฮะ</p> <p>๔. เรือนยอดชั้นผิวดิน พืชที่เหมาะสมในการปลูก - ขมิ้นชัน, ไพล, เผือก, กระจ่าง, มันเทศ</p>	<p>ชนิดพืชแบ่งตามชั้นเรือนยอด</p> <p>๑. เรือนยอดชั้นบน พืชที่เหมาะสมในการปลูก - แมคคาเดเมีย, เสลา, อินทนิล, ตะกู, ประดู่ส้ม, สมอไทย, สมอภิกษา</p> <p>๒. เรือนยอดชั้นรอง พืชที่เหมาะสมในการปลูก - เพกา, แคนา, เงาะ, มะรุม, มะขม, ฝั่, มะขามป้อม, มะเกี๋ยง, สะเดา, ตำว, มะขามเปรี้ยว</p> <p>๓. เรือนยอดชั้นไม้พุ่ม พืชที่เหมาะสมในการปลูก - หวาย, เมียง, หม่อนกินผล, กล้วย, ถั่วมะแฮะ</p> <p>๔. เรือนยอดชั้นผิวดิน พืชที่เหมาะสมในการปลูก - ขมิ้นชัน, ไพล, เผือก, กระจ่าง, มันเทศ,</p>

	ลักษณะดิน	
	หน้าดินลึกมากกว่า ๕๐ ซม.	หน้าดินลึกน้อยกว่า ๕๐ ซม.
ระดับสูงกว่า ๔๐๐ เมตรจากระดับน้ำทะเล	<p>ชนิดพืชแบ่งตามชั้นเรือนยอด</p> <p>๑. เรือนยอดชั้นบน พืชที่เหมาะสมในการปลูก - ยางนา, พะยูง, สัก, ประดู่, นนทรี, เสลา, ตะแบก, อินทนิล, สมอไทย, มะกอก</p> <p>๒. เรือนยอดชั้นรอง พืชที่เหมาะสมในการปลูก - ไม้, มะม่วงหินมะพานต์, กล้าย, เงาะ, มะขามเปรี้ยว, มะไฟจีน</p> <p>๓. เรือนยอดชั้นไม้พุ่ม พืชที่เหมาะสมในการปลูก - เมียง, หม่อนกินผล</p> <p>๔. เรือนยอดชั้นผิวดิน พืชที่เหมาะสมในการปลูก - ขมิ้นชัน, ไพล, เผือก, กระจ่าง, ถั่วมะแฮะ, มันเทศ, ผักต่างๆ</p>	<p>ชนิดพืชแบ่งตามชั้นเรือนยอด</p> <p>๑. เรือนยอดชั้นบน พืชที่เหมาะสมในการปลูก - ยางนา, พะยูง, สัก, ประดู่, นนทรี, เสลา, ตะแบก, อินทนิล, สมอไทย, มะกอก</p> <p>๒. เรือนยอดชั้นรอง พืชที่เหมาะสมในการปลูก - ไม้, มะม่วงหินมะพานต์, กล้าย, เงาะ, มะขามเปรี้ยว, มะไฟจีน</p> <p>๓. เรือนยอดชั้นไม้พุ่ม พืชที่เหมาะสมในการปลูก - เมียง, หม่อนกินผล</p> <p>๔. เรือนยอดชั้นผิวดิน พืชที่เหมาะสมในการปลูก - ขมิ้นชัน, ไพล, เผือก, กระจ่าง, ถั่วมะแฮะ, มันเทศ, ผักต่างๆ</p>

หมายเหตุ จังหวัดน่านส่วนใหญ่มีความลาดชันสูงกว่าร้อยละ ๓๕ ขึ้นไป

๒. การจัดการพื้นที่

การดำเนินงาน	ไร่มุมนเวียนปีที่ ๑ (พื้นที่เปิดโล่ง)	ไร่มุมนเวียนปีที่ ๒ (ไม้ปกคลุม)	ไร่มุมนเวียนปีที่ ๓ (ไม้พุ่ม)
๑. วิธีพืช	๑.๑ ควรปลูกพืชตามแนวระดับเพื่อชะลอการไหลของน้ำ และเพิ่มความสามารถในการดูดซับน้ำของดิน ๑.๒ ใช้หญ้าแฝกปลูกขวางความลาดชัน ๑.๓ ทำคันซากพืชตามแนวระดับ โดยนำซากพืชที่เกิดจากการบุกเบิกพื้นที่หรือจากการเก็บเกี่ยว มาคลุมให้เป็นคันตามแนวระดับ	๑.๑ ควรปลูกพืชตามแนวระดับเพื่อชะลอการไหลของน้ำ และเพิ่มความสามารถในการดูดซับน้ำของดิน ๑.๒ ทำคันซากพืชตามแนวระดับ โดยนำซากพืชที่เกิดจากการบุกเบิกพื้นที่หรือจากการเก็บเกี่ยว มาคลุมให้เป็นคันตามแนวระดับ	๑.๑ ควรปลูกพืชตามแนวระดับ เพื่อชะลอการไหลของน้ำ และเพิ่มความสามารถในการดูดซับน้ำของดิน ๑.๒ ทำคันซากพืชตามแนวระดับ โดยนำซากพืชที่เกิดจากการบุกเบิกพื้นที่หรือจากการเก็บเกี่ยว มาคลุมให้เป็นคันตามแนวระดับ
๒. วิธีกล	ทำคันคูรับน้ำรอบขอบเขา	ทำคันคูรับน้ำรอบขอบเขา	ทำคันคูรับน้ำรอบขอบเขา

หมายเหตุ กรณีใช้หญ้าแฝกปลูกเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลาย ไม่ควรปลูกในที่ร่ม

๓. รูปแบบการปลูกพืช

การดำเนินงาน	ไร้หมุนเวียนปีที่ ๑ (พื้นที่เปิดโล่ง)	ไร้หมุนเวียนปีที่ ๒ (ไม้ปกคลุม)	ไร้หมุนเวียนปีที่ ๓ (ไม้พุ่ม)
๑.๑ ไม้เรือนยอดชั้นบน (ปลูกปีแรก)	ระยะปลูก ๘ x ๘ เมตร (จำนวน ๒๕ ต้น/ไร่)	ปลูกกระจายตามพื้นที่ ตามความเหมาะสม (รวมจำนวน ๒๕ ต้น/ไร่)	ปลูกกระจายตามพื้นที่ตาม ความเหมาะสม (รวมจำนวน ๒๕ ต้น/ไร่)
๑.๒ ไม้เรือนยอดชั้นรอง	ระยะปลูก ๔ x ๔ เมตร จำนวน ๗๕ ต้น/ไร่ (รวมไม้เรือนยอดชั้นบนแล้ว ได้ ๑๐๐ ต้น/ไร่)	ปลูกกระจายตามพื้นที่ ตามความเหมาะสม (รวมจำนวน ๗๕ ต้น/ไร่)	ปลูกกระจายตามพื้นที่ตาม ความเหมาะสม (รวมจำนวน ๗๕ ต้น/ไร่)
๑.๓ ไม้เรือนยอดชั้นไม้ พุ่ม (ปลูกปีที่ ๓ เป็นต้นไป)	ระยะปลูก ๒ x ๒ เมตร จำนวน ๓๐๐ ต้น/ไร่ (รวมไม้เรือนยอดชั้นบนและ ชั้นรองแล้วได้ ๔๐๐ ต้น/ไร่)	ระยะปลูก ๒ x ๒ เมตร (จำนวน ๓๐๐ ต้น/ไร่)	ระยะปลูก ๒ x ๒ เมตร (จำนวน ๓๐๐ ต้น/ไร่)
๑.๔ เรือนยอดชั้นผิวดิน (ปลูกปีแรก)	ระยะปลูก ๐.๕ x ๐.๕ เมตร (จำนวน ๔,๘๐๐ ต้น/ไร่)	ระยะปลูก ๐.๕ x ๐.๕ เมตร (จำนวน ๔,๘๐๐ ต้น/ไร่)	ระยะปลูก ๐.๕ x ๐.๕ เมตร (จำนวน ๔,๘๐๐ ต้น/ไร่)
		หมายเหตุ การเตรียม พื้นที่แผ้วถาง เจาะช่อง แนวปลูก ขวางทางลาด ชั้น โดยเว้นไม้เดิมที่กำลัง เติบโต	หมายเหตุ การเตรียม พื้นที่แผ้วถาง เจาะช่อง แนวปลูก ขวางทางลาดชั้น โดยเว้นไม้เดิมที่กำลัง เติบโต

ข้อสังเกต การปลูกกาแฟอาราบิกา (ไม้เรือนยอดชั้นไม้พุ่ม)

๑. พื้นที่ปลูกกาแฟอาราบิกา ควรมีความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง มากกว่า ๗๐๐ เมตร
๒. พื้นที่ปลูกควรมีไม้ให้ร่มเงา
๓. เกษตรกรที่ปลูกจะต้องดูแลรักษาให้เป็นไปตามหลักวิชาการทุกขั้นตอน
๔. การดูแลรักษา
 - ๔.๑ ทำแนวป้องกันไฟป่าและลดการเผา
 - ๔.๒ ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ น้ำหมักชีวภาพ ใช้สมุนไพรไล่แมลง
 - ๔.๓ หลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีในการกำจัดศัตรูพืชและวัชพืช
 - ๔.๔ ใช้วิธีกลและชีววิธีในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช
 - ๔.๕ ใช้ปูนขาว หินฟอสเฟต และไบโอซาร์ (ถ่านชีวภาพ) ปรับปรุงดิน
 - ๔.๖ บำรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุและปลูกพืชบำรุงดิน

ตัวอย่างแปลงสร้างป่าสร้างรายได้

จังหวัดน่าน

พื้นที่เปิดโล่ง / ไม้ล้มลุก

ปีที่ ๑

- ปลูกไม้เรือนยอดชั้นบน ได้แก่ แมคคาเดเมีย, ไม้ตระกูลก่อ, ไม้ตระกูลยาง, ไม้ตระกูลสน, มะแขว่น, มะค่าตีควาย, นางพระยาเสือโคร่ง, สนสามใบ, สนสองใบ, เสลา, อินทนิล, ตะกูด, ประดู่ส้ม, สมอไทย, สมอพิเภก, สัก, ประดู่, มะค่าโมง, จิวแดง, ยางนา, พยุง, นนทรี, ตะแบก, มะกอก ระยะ ๘ x ๘ เมตร (จำนวน ๒๕ ต้นต่อไร่)

- ปลูกไม้เรือนยอดชั้นรอง ได้แก่ อะโวคาโด, มะขามป้อม, มะไฟจีน, ตำว, ใฝ่, มะขม, สะเดา, มะม่วงหิมพานต์, มะขามเปรี้ยวยักษ์, เพกา, แคนา, มะเกี๋ยง, มะขามเปรี้ยว, มะรุม ระยะ ๔ x ๔ เมตร (จำนวน ๗๕ ต้นต่อไร่)

- ปลูกไม้เรือนยอดชั้นไม้พุ่ม ได้แก่ ถั่วมะแฮะ กาแฟ ระยะ ๒ x ๒ เมตร (จำนวน ๓๐๐ ต้นต่อไร่)

- ปลูกไม้เรือนยอดชั้นผิวดิน แทรกกระหว่างแถว ได้แก่ ขมิ้นชัน, ไพล, เผือก, กระจ่าง, มันเทศ, ผักต่างๆ ระยะ ๐.๕ x ๐.๕ เมตร (จำนวน ๔,๘๐๐ ต้นต่อไร่)

ในช่วงปีที่ ๑ สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตไม้เรือนยอดชั้นผิวดินได้

ปีที่ ๒

- บำรุงรักษาไม้เรือนยอดชั้นบน ชั้นรอง และชั้นไม้พุ่ม

- ปลูกไม้เรือนยอดชั้นผิวดิน แทรกกระหว่างแถว ได้แก่ ขมิ้นชัน, ไพล, เผือก, กระจ่าง, มันเทศ, ผักต่างๆ ระยะ ๐.๕ x ๐.๕ เมตร (จำนวน ๔,๘๐๐ ต้นต่อไร่)

ในช่วงปีที่ ๒ สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตไม้เรือนยอดชั้นไม้พุ่มและไม้เรือนยอดชั้นผิวดินได้

ปีที่ ๓

- บำรุงรักษาไม้เรือนยอดชั้นบน ชั้นรอง และชั้นไม้พุ่ม

- ปลูกไม้เรือนยอดชั้นผิวดิน แทรกกระหว่างแถว ได้แก่ ขมิ้นชัน, ไพล, เผือก, กระจ่าง, มันเทศ, ผักต่างๆ ระยะ ๐.๕ x ๐.๕ เมตร (จำนวน ๔,๘๐๐ ต้นต่อไร่)

ในช่วงปีที่ ๓ สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตไม้เรือนยอดชั้นไม้พุ่มและไม้เรือนยอดชั้นผิวดินได้

ปีที่ ๔

- บำรุงรักษาไม้เรือนยอดชั้นบนและชั้นรอง

- ปลูกไม้เรือนยอดชั้นไม้พุ่ม ได้แก่ กาแฟ(อาราบิก้า), หวาย, เมียง, หม่อนกินผล, กัลย, ถั่วมะแฮะ และหม่อน ระยะ ๒ x ๒ เมตร(จำนวน ๓๐๐ ต้นต่อไร่)

- ปลูกไม้เรือนยอดชั้นผิวดิน แทรกกระหว่างแถว ได้แก่ ขมิ้นชัน, ไพล, เผือก, กระจ่าง, มันเทศ, ผักต่างๆ ระยะ ๐.๕ x ๐.๕ เมตร (จำนวน ๔,๘๐๐ ต้นต่อไร่)

ในช่วงปีที่ ๔ สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตไม้เรือนยอดชั้นไม้พุ่มและไม้เรือนยอดชั้นผิวดินได้

ปีที่ ๕

- บำรุงรักษาไม้เรือนยอดชั้นบน ชั้นรอง และชั้นไม้พุ่ม

- ปลูกไม้เรือนยอดชั้นผิวดิน แทรกกระหว่างแถว ได้แก่ ขมิ้นชัน, ไพล, เผือก, กระจ่าง, มันเทศ, ผักต่างๆ ระยะ ๐.๕ x ๐.๕ เมตร (จำนวน ๔,๘๐๐ ต้นต่อไร่)

ในช่วงปีที่ ๕ สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตไม้เรือนยอดชั้นไม้พุ่มและไม้เรือนยอดชั้นผิวดินได้

ปีที่ ๖

- บำรุงรักษาไม้เรือนยอดชั้นบน ชั้นรอง และชั้นไม้พุ่ม
- ปลุกไม้เรือนยอดชั้นผิวดิน แทรกระหว่างแถว ได้แก่ ขมิ้นชัน, ไพล, เผือก, กระจ่าง, มันเทศ, ผักต่างๆ ระยะ ๐.๕ x ๐.๕ เมตร (จำนวน ๔,๘๐๐ ต้นต่อไร่)

ในช่วงปีที่ ๖ สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตไม้เรือนยอดชั้นไม้พุ่มและไม้เรือนยอดชั้นผิวดินได้

ปีที่ ๗

- บำรุงรักษาไม้เรือนยอดชั้นบน ชั้นรอง และชั้นไม้พุ่ม

ในช่วงปีที่ ๗ สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตไม้เรือนยอดชั้นไม้พุ่มและไม้เรือนยอดชั้นผิวดินได้

ปีที่ ๘-๑๒

- บำรุงรักษาไม้เรือนยอดชั้นบน ชั้นรอง และชั้นไม้พุ่ม

ในช่วงปีที่ ๘-๑๒ สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ทุกชั้นเรือนยอด

ปีที่ ๑๓-๒๐

- บำรุงรักษาไม้เรือนยอดชั้นบน ชั้นรอง และชั้นไม้พุ่ม

ในช่วงปีที่ ๑๓-๒๐สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ทุกชั้นเรือนยอด

การจัดการพื้นที่ไม้พุ่ม

ปีที่ ๑

- ปลูกไม้เรือนยอดชั้นบน ได้แก่ แมคคาเดเมีย, ไม้ตระกูลก่อ, ไม้ตระกูลยาง, ไม้ตระกูลสน, มะแขว่น, มะคำดีควาย, นางพระยาเสือโคร่ง, สนสามใบ, สนสองใบ, เสลา, อินทนิล, ตะกูด, ประดู่ส้ม, สมอไทย, สมอพิเภก, สัก, ประดู่, มะค่าโมง, จี๊แดง, ยางนา, พยุง, นนทรี, ตะแบก, มะกอก ระยะ ๘ x ๘ เมตร (จำนวน ๒๕ ต้นต่อไร่)

- ปลูกไม้เรือนยอดชั้นรอง ได้แก่ อะโวคาโด, มะขามป้อม, มะไฟจีน, ตำว, ใฝ่, มะขม, สะเดา, มะม่วงหิมพานต์, มะขามเปรี้ยวยักษ์, เพกา, แคนา, มะเกี๋ยง, มะขามเปรี้ยว, มะรุม ระยะ ๔ x ๔ เมตร (จำนวน ๗๕ ต้นต่อไร่)

- ปลูกไม้เรือนยอดชั้นไม้พุ่ม ได้แก่ กาแฟ(อาบาริกา), หวาย, เมียง, หม่อนกินผล, กล้วย ระยะ ๒ x ๒ เมตร (จำนวน ๓๐๐ ต้นต่อไร่)

ปีที่ ๒

- บำรุงรักษาไม้เรือนยอดชั้นบน ได้แก่ แมคคาเดเมีย, ไม้ตระกูลก่อ, ไม้ตระกูลยาง, ไม้ตระกูลสน, มะแขว่น, มะคำดีควาย, นางพระยาเสือโคร่ง, สนสามใบ, เสลา, อินทนิล, ตะกูด, ประดู่ส้ม, สมอไทย, สมอพิเภก, สัก, ประดู่, มะค่าโมง, จี๊แดง, ยางนา, พยุง, นนทรี, ตะแบก, มะกอก

- บำรุงรักษาไม้เรือนยอดชั้นรอง ได้แก่ อะโวคาโด, มะขามป้อม, มะไฟจีน, ตำว, ใฝ่, มะขม, สะเดา, มะม่วงหิมพานต์, มะขามเปรี้ยวยักษ์, เพกา, แคนา, มะเกี๋ยง, มะขามเปรี้ยว, มะรุม

- บำรุงรักษาไม้เรือนยอดชั้นไม้พุ่ม ได้แก่ กาแฟ(อาบาริกา), หวาย, เมียง, หม่อนกินผล, กล้วย

ปีที่ ๓

- บำรุงรักษาไม้เรือนยอดชั้นบน ได้แก่ แมคคาเดเมีย, ไม้ตระกูลก่อ, ไม้ตระกูลยาง, ไม้ตระกูลสน, มะแขว่น, มะคำดีควาย, นางพระยาเสือโคร่ง, สนสามใบ, เสลา, อินทนิล, ตะกูด, ประดู่ส้ม, สมอไทย, สมอพิเภก, สัก, ประดู่, มะค่าโมง, จี๊แดง, ยางนา, พยุง, นนทรี, ตะแบก, มะกอก

- บำรุงรักษาไม้เรือนยอดชั้นรอง ได้แก่ อะโวคาโด, มะขามป้อม, มะไฟจีน, ตำว, ใฝ่, มะขม, สะเดา, มะม่วงหิมพานต์, มะขามเปรี้ยวยักษ์, เพกา, แคนา, มะเกี๋ยง, มะขามเปรี้ยว, มะรุม

- บำรุงรักษาไม้เรือนยอดชั้นไม้พุ่ม ได้แก่ กาแฟ(อาบาริกา), หวาย, เมียง, หม่อนกินผล, กล้วย

ปีที่ ๔ - ๑๒

- บำรุงรักษาไม้เรือนยอดชั้นบน ได้แก่ แมคคาเดเมีย, ไม้ตระกูลก่อ, ไม้ตระกูลยาง, ไม้ตระกูลสน, มะแขว่น, มะคำดีควาย, นางพระยาเสือโคร่ง, สนสามใบ, สนสองใบ, เสลา, อินทนิล, ตะกูด, ประดู่ส้ม, สมอไทย, สมอพิเภก, สัก, ประดู่, มะค่าโมง, จี๊แดง, ยางนา, พยุง, นนทรี, ตะแบก, มะกอก

- บำรุงรักษาไม้เรือนยอดชั้นรอง ได้แก่ อะโวคาโด, มะขามป้อม, มะไฟจีน, ตำว, ใฝ่, มะขม, สะเดา, มะม่วงหิมพานต์, มะขามเปรี้ยวยักษ์, เพกา, แคนา, มะเกี๋ยง, มะขามเปรี้ยว, มะรุ้ม

- บำรุงรักษาไม้เรือนยอดชั้นไม้พุ่ม ได้แก่ กาแฟ(อาบาริกา), หวาย, เมียง, หม่อนกินผล, กล้าย

ในช่วงปีที่ ๔-๑๒ สามารถทำการเก็บเกี่ยวผลผลิตชั้นไม้พุ่มได้

ปีที่ ๕ - ๒๐

- บำรุงรักษาไม้เรือนยอดชั้นบน ชั้นรอง และชั้นไม้พุ่ม

- บำรุงรักษาไม้เรือนยอดชั้นบน ได้แก่ แมคคาเดเมีย, ไม้ตระกูลก่อ, ไม้ตระกูลยาง, ไม้ตระกูลสน, มะแขว่น, มะคำดีควาย, นางพระยาเสือโคร่ง, สนสามใบ, เสลา, อินทนิล, ตะกู, ประดู่ส้ม, สมอไทย, สมอพิเภก, สัก, ประดู่, มะค่าโมง, จั้วแดง, ยางนา, พยูง, นนทรี, ตะแบก, มะกอก

- บำรุงรักษาไม้เรือนยอดชั้นรอง ได้แก่ อะโวคาโด, มะขามป้อม, มะไฟจีน, ตำว, ใฝ่, มะขม, สะเดา, มะม่วงหิมพานต์, มะขามเปรี้ยวยักษ์, เพกา, แคนา, มะเกี๋ยง, มะขามเปรี้ยว, มะรุ้ม

- บำรุงรักษาไม้เรือนยอดชั้นไม้พุ่ม ได้แก่ กาแฟ (อาบาริกา), หวาย, เมียง, หม่อนกินผล, กล้าย

ในช่วงปีที่ ๕-๒๐ สามารถทำการเก็บเกี่ยวผลผลิตชั้นไม้พุ่มและไม้รองได้

ปีที่ ๑๓ - ๒๐

- บำรุงรักษาไม้เรือนยอดชั้นบน ได้แก่ แมคคาเดเมีย, ไม้ตระกูลก่อ, ไม้ตระกูลยาง, ไม้ตระกูลสน, มะแขว่น, มะคำดีควาย, นางพระยาเสือโคร่ง, สนสามใบ, เสลา, อินทนิล, ตะกู, ประดู่ส้ม, สมอไทย, สมอพิเภก, สัก, ประดู่, มะค่าโมง, จั้วแดง, ยางนา, พยูง, นนทรี, ตะแบก, มะกอก

- บำรุงรักษาไม้เรือนยอดชั้นรอง ได้แก่ อะโวคาโด, มะขามป้อม, มะไฟจีน, ตำว, ใฝ่, มะขม, สะเดา, มะม่วงหิมพานต์, มะขามเปรี้ยวยักษ์, เพกา, แคนา, มะเกี๋ยง, มะขามเปรี้ยว, มะรุ้ม

- บำรุงรักษาไม้เรือนยอดชั้นไม้พุ่ม ได้แก่ กาแฟ (อาบาริกา), หวาย, เมียง, หม่อนกินผล, กล้าย

ในช่วงปีที่ ๑๓-๒๐ สามารถทำการเก็บเกี่ยวผลผลิตชั้นไม้พุ่ม, ไม้ชั้นรอง และไม้ชั้นบนได้

ข้อมูลเพิ่มเติมในการดำเนินโครงการสร้างป่า สร้างรายได้

ลำดับ	เนื้อเรื่อง	QR Code
๑. ข้อมูลกฎหมายที่เกี่ยวข้อง		
๑.๑	พระราชบัญญัติ ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗	
๑.๒	มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑	
๑.๓	คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๖๖ / ๒๕๕๗ เรื่อง เพิ่มเติมหน่วยงานสำหรับการปราบปราม หยุดยั้งการบุกรุกทำลาย ทรัพยากรป่าไม้ และนโยบายการปฏิบัติงานเป็นการชั่วคราวในสภาวะการณ์ ปัจจุบัน	
๑.๔	มติคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) ครั้งที่ ๒/๒๕๖๑	
๒. การขยายพันธุ์พืช		
๒.๑	การจัดการเพาะชำกล้าไม้ เรือนเพาะชำมีความสำคัญในการดำเนินโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ ซึ่งสามารถใช้เพาะชำ และอนุบาลกล้าไม้ก่อนลงปลูกในแปลง อีกทั้งเป็นการ ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน เช่น การเพาะชำกล้าไม้ในท้องถิ่น ธนาคาร พันธุ์ไม้ เป็นต้น	
๒.๒	เทคนิคการเพาะชำกล้าไม้ป่า การเพาะชำกล้าไม้ มีเทคนิคและวิธีการที่แตกต่างกันไปตามชนิดของ พันธุ์ไม้ ทั้งนี้ การเพาะชำกล้าไม้ให้ได้คุณภาพ ต้นกล้ามีความแข็งแรง จะทำให้ อัตราการรอดสูง ซึ่งมีแนวทางปฏิบัติในการเพาะเมล็ด และปักชำกล้าไม้ในพื้นที่	
๒.๓	การขยายพันธุ์พืชวิธีต่างๆ การขยายพันธุ์พืชด้วยวิธีต่างๆ นั้นมีความสำคัญต่อโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ เนื่องจากเป็นการเพิ่มจำนวนพันธุ์พืช และยังเป็นการนำพืชสาย พันธุ์ดีมาปลูกโดยเทคนิควิธีการต่างๆ โดยสามารถทำได้ในพื้นที่ ลดอัตราการ ตาย และลดปัญหาการขนส่งของกล้าไม้	

ลำดับ	เนื้อเรื่อง	QR Code
๓. การเพาะเห็ดในไม้วงศ์ยาง		
	<p>การเพาะเห็ดในไม้วงศ์ยาง</p> <p>ไม้วงศ์ยาง (DIPTERO CARPACEAE) ส่วนมากเป็นไม้ต้นขนาดใหญ่ และมีคุณค่าทางเศรษฐกิจ มากอีกวงศ์หนึ่ง ลำต้นมักมีชัน หรือน้ำยางมีกลิ่นเฉพาะตัว พบกระจายอยู่ทั่วไปในประเทศ เช่น ป่าเต็งรัง ป่าเบญจพรรณ ป่าดิบแล้ง ป่าดิบชื้น ฯลฯ ดอกผลโดยมากจะมีปีก ไม้วงศ์ยางที่เหมาะสมในการเกิดเห็ด ระวัง ในพื้นที่ภาคอีสานได้แก่ ยางนา ตะเคียนทอง กระบาก รังพะยอม เป็นต้น</p>	
๔. ตัวอย่างไม้ป่าในโครงการสร้างป่า สร้างรายได้		
๔.๑	<p>มะขามป้อม</p> <p>ไม้เรือนยอดชั้นรอง เป็นไม้ยืนต้นขนาดเล็กถึงขนาดกลาง และเป็นไม้ชนิดผลัดใบ ลำต้นสูงประมาณ ๘ - ๑๘ เมตร การปลูกมะขามป้อมในปัจจุบัน สามารถปลูกได้ด้วยเมล็ด แต่ด้วยความสะดวกจึงนิยมซื้อต้นพันธุ์จากการตอนกิ่ง และการต่อยอดมาปลูกเป็นหลัก และต้นพันธุ์ชนิดนี้ยังสามารถออกผลได้ทันทีหรือเพียงไม่กี่ปีก็ให้ผลได้ ไม่เหมือนกับต้นพันธุ์ที่ปลูกด้วยเมล็ดที่ต้องใช้เวลา ๓ - ๕ ปีกว่าจะให้ผลได้</p>	
๔.๒	<p>ผักหวานป่า</p> <p>ไม้เรือนยอดชั้นไม้พุ่ม ขนาดกลาง ลำต้นสูงประมาณ ๕ - ๑๐ เมตร พบเติบโตในพื้นที่สูงกว่าระดับน้ำทะเลประมาณ ๒๐๐ เมตร แต่ไม่เกิน ๖๐๐ เมตร ในป่าเบญจพรรณ และป่าเต็งรัง การขยายพันธุ์โดยทั่วไปนิยมใช้วิธีการเพาะเมล็ด เนื่องจากเมล็ดผักหวานป่ามีปริมาณมาก มีวิธีการเพาะที่ไม่ยุ่งยาก และมีอัตรา การออกสูงจัดเป็นผักป่าที่นิยมปลูก และเก็บออกมารับประทาน มีราคาจำหน่ายสูงถึง กิโลกรัมละ ๒๐๐ - ๒๕๐ บาท</p>	
๔.๓	<p>บุก</p> <p>ไม้เรือนยอดชั้นพืชมืด ไม้ล้มลุก ใบเดี่ยว ขอบใบหยักลึกเป็นแฉก แต่ละแฉกแยกเป็น ๓ - ๔ แฉก ดอกช่อ ก้านดอกยาว มีใบประดับใหญ่สีเขียว ดอกย่อยอัดกันแน่น เจริญได้ดีในดินร่วนที่มีความอุดมสมบูรณ์สูง การระบายน้ำดี มีค่าความเป็นกรดต่างที่เหมาะสม คือ ๕ - ๕.๖ ต้องการมีร่มเงาในการเจริญเติบโต มีการบังแสงสูงสุดไม่เกิน ๗๐ เปอร์เซ็นต์ มีปริมาณน้ำฝน ๑,๒๐๐ - ๒,๒๐๐ มิลลิเมตร ฤดูปลูกที่เหมาะสมคือ ต้นเดือนพฤษภาคม แต่ไม่ควรเกินกลางเดือนมิถุนายน</p>	

ลำดับ	เนื้อเรื่อง	QR Code
๕. ตัวอย่างพืชเกษตรในโครงการสร้างป่า สร้างรายได้		
๕.๑	<p>ถั่วมะแฮะ</p> <p>ไม้เรือนยอดชั้นไม้พุ่ม ทรงพุ่มขนาดเล็กอายุ ๒ - ๓ ปี สูง ๑ - ๕ เมตร ช่วยปรับปรุงบำรุงดินให้ดีขึ้น คือ ทำให้ดินร่วนซุยและเพิ่มปริมาณธาตุอาหารในดิน เช่น ไนโตรเจน ฟอสฟอรัส และโพแทสเซียม และใช้เพื่อการบริโภค ซึ่งถั่วมะแฮะมีโปรตีนสูง จึงสามารถใช้เป็นแหล่งโปรตีนในอาหารได้</p>	
๕.๒	<p>กาแพ</p> <p>ไม้เรือนยอดชั้นไม้พุ่ม ทรงพุ่มเตี้ย สูง ๑.๕ - ๕ เมตร ใบเดี่ยว ออกตรงข้าม รูปขอบขนานแกมรีสีเขียวเข้ม ดอกสีขาว ผลอ่อนจะเป็นสีเขียวหรือเหลืองแล้วแต่ชนิด เมื่อสุกจะเปลี่ยนเป็นสีแดงหรือแดงเข้ม ในผลหนึ่งจะมี ๒ เมล็ด ชอบเจริญเติบโตบนที่สูง มีความเหมาะสมพื้นที่ที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเลตั้งแต่ ๗๐๐ เมตรขึ้นไป</p>	
๕.๓	<p>โกโก้</p> <p>ไม้เรือนยอดชั้นไม้พุ่ม ขนาดเล็ก สูง ๓ - ๑๐ เมตร ควรปลูกในพื้นที่ราบ มีหน้าดินลึกดิน ระบายน้ำดี มีค่าความเป็นกรดต่างของดิน (pH) ๖.๑ - ๗.๕ มีปริมาณน้ำฝนที่กระจายสม่ำเสมอประมาณ ๑,๕๐๐ - ๒,๐๐๐ มิลลิเมตร/ปี ไม่มีลมกรรโชกแรง ระดับความสูง ๔๐๐ - ๘๐๐ เมตรจากระดับน้ำทะเล</p>	
๕.๔	<p>แมคคาเดเมีย</p> <p>ไม้เรือนยอดชั้นบน เป็นพืชยืนต้น ลำต้นสูงตั้งตรงประมาณ ๒๐ เมตร ทรงพุ่มมีลักษณะคล้ายปิรามิดกว้าง ๑๓ เมตร ใบมีลักษณะเหมือนดอกหว่ากลับ ออกดอกเป็นช่อยาว ติดผลเป็นช่อยาวประมาณ ๒๐ - ๓๐ เซนติเมตร ควรปลูกในพื้นที่สูงจากระดับน้ำทะเล ๗๐๐ เมตรขึ้นไป มีค่าความเป็นกรดต่างของดิน (pH) ๕.๕ - ๖.๕ อุณหภูมิ ๑๐ - ๓๐ องศาเซลเซียส</p>	
๕.๕	<p>อะโวคาโด</p> <p>ไม้เรือนยอดชั้นรอง เจริญเติบโตในดินหลายประเภท ดินระบายน้ำดี อุดมสมบูรณ์ ชอบอากาศเย็น ควรปลูกในพื้นที่สูง ๓๐๐ - ๔๐๐ เมตรจากระดับน้ำทะเล ควรได้รับน้ำฝนอย่างน้อยปีละประมาณ ๗๐๐ - ๑,๐๐๐ มิลลิเมตร เป็นไม้เนื้ออ่อน กิ่งเปราะ หักง่าย ควรตัดแต่งกิ่งให้เตี้ยและให้ทรงพุ่มโปร่ง ลมที่พัดกรรโชกแรงและมีแสงแดดจ้า ทำให้เกสรตัวเมียผสมไม่ติด ดังนั้นควรปลูกไม้กั้นลม เพื่อป้องกันความเสียหาย</p>	

ลำดับ	เนื้อเรื่อง	QR Code
๕.๖	<p>ทุเรียน</p> <p>ไม้เรือนยอดชั้นบน เจริญเติบโตได้ดีในสภาพภูมิอากาศร้อนชื้น อุณหภูมิ ๒๕ - ๓๐ องศาเซลเซียส ถ้าปลูกในที่แห้งแล้ง และเย็นจัด จะไม่เจริญเติบโต ควรปลูกในพื้นที่สูง ๓๐๐ - ๔๐๐ เมตรจากระดับน้ำทะเล ระยะเวลาให้ผลผลิตเมื่อมีอายุประมาณ ๕ ปีขึ้นไป</p>	
๕.๗	<p>มังคุด</p> <p>ไม้เรือนยอดชั้นบน เจริญเติบโตได้ดีในสภาพภูมิอากาศร้อนชื้น อุณหภูมิ ๒๕ - ๓๕ องศาเซลเซียส ต้องการน้ำเพียงพอตลอดปี ควรปลูกในพื้นที่สูง ๐ - ๖๕๐ เมตรจากระดับน้ำทะเล เริ่มให้ผลผลิตเมื่อมีอายุประมาณ ๗ - ๘ ปีขึ้นไป</p>	
๕.๘	<p>เงาะ</p> <p>ไม้เรือนยอดชั้นบน เจริญเติบโตได้ดีในสภาพภูมิอากาศร้อนชื้น อุณหภูมิ ๒๒ - ๓๓ องศาเซลเซียส สภาพดินระบายน้ำได้ดี อ่อนแอดต่อสภาพน้ำท่วมขัง ไม่เหมาะสมในพื้นที่ที่มีความลาดชันสูง เริ่มให้ผลผลิตเมื่อมีอายุประมาณ ๔ ปีขึ้นไป</p>	
๕.๙	<p>ลองกอง</p> <p>ไม้เรือนยอดชั้นรอง เจริญเติบโตได้ดีในสภาพภูมิอากาศร้อนชื้น อุณหภูมิ ๒๐ - ๓๐ องศาเซลเซียส สภาพดินเป็นดินร่วนปนทราย มีการระบายน้ำดี ควรปลูกในพื้นที่สูงน้อยกว่า ๖๐๐ เมตรจากระดับน้ำทะเล เริ่มให้ผลผลิตเมื่อมีอายุประมาณ ๔ - ๕ ปีขึ้นไป</p>	
๕.๑๐	<p>กล้วย</p> <p>ไม้เรือนยอดชั้นไม้พุ่ม เจริญเติบโตได้ดีในสภาพภูมิอากาศร้อนชื้น อุณหภูมิ ๒๐ - ๓๐ องศาเซลเซียส สภาพดินเป็นดินร่วนซุย มีการระบายน้ำดี ไม่ควรเป็นแหล่งที่มีลมรุนแรง การเก็บเกี่ยวอยู่ในช่วง ๓ - ๔ เดือน หลังจากเริ่มออกดอก</p>	
๕.๑๑	<p>ขมิ้นชัน</p> <p>ไม้เรือนยอดชั้นผิวดิน เจริญเติบโตได้ดีในสภาพภูมิอากาศร้อนชื้น อุณหภูมิ ๒๐ - ๓๕ องศาเซลเซียส สภาพดินเป็นดินร่วน หรือดินร่วนปนทราย มีการระบายน้ำดี การเก็บเกี่ยวอยู่ในช่วง ๙ - ๑๑ เดือนขึ้นไป หากเก็บเกี่ยวเมื่อมีอายุ ๒ ปี จะเหมาะสำหรับใช้ผลิตน้ำมันขมิ้นชัน</p>	

ลำดับ	เนื้อเรื่อง	QR Code
๕.๑๒	ชนิดพันธุ์อื่น ๆ	
๖. กรณีศึกษา และการจัดการเรียนรู้ในโครงการสร้างป่า สร้างรายได้		
๖.๑	<p>บทเรียนการจัดการเรียนรู้ กรณีศึกษาจังหวัดน่าน</p> <p>การส่งเสริมให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมกับโครงการสร้างป่าสร้างรายได้ ในการสร้างป่าเพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียวบนพื้นที่ป่าต้นน้ำ โดยการปลูกพืชเศรษฐกิจทดแทนพืชเชิงเดี่ยว โดยการให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องของครูป่าไม้ จนนำไปสู่การสร้างรายได้จากผลผลิต</p>	<p>ตอนที่ ๑/๓</p> <p>ตอนที่ ๒/๓</p> <p>ตอนที่ ๓/๓</p>
๖.๒	<p>บทเรียนการจัดการเรียนรู้ กรณีศึกษาจังหวัดแม่ฮ่องสอน</p> <p>การดำเนินงานโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ของ ครู กศน. พื้นที่อำเภอสบเมย ซึ่งได้เสริมการเรียนรู้ และกิจกรรมสร้างป่า สร้างรายได้ เป็นบทเรียนการทำงานของครู และชุมชนแห่งหนึ่งที่ประสบความสำเร็จ</p>	<p>ตอนที่ ๑/๒</p> <p>ตอนที่ ๒/๒</p>
๖.๓	<p>บทเรียนการจัดการเรียนรู้ กรณีศึกษาจังหวัดเลย</p> <p>การดำเนินโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ ในพื้นที่อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย ที่ครูป่าไม้ได้มีการทดลองปลูกป่าผสมผสานกับการปลูกพืชเกษตร สามารถสร้างรายได้ให้แก่ชาวบ้าน และมีการพาไปศึกษาดูงานก่อนเข้าร่วมโครงการ เพื่อเป็นแรงจูงใจในการทำงาน</p>	<p>ตอนที่ ๑/๒</p>

ลำดับ	เนื้อเรื่อง	QR Code
	บทเรียนการจัดการเรียนรู้ กรณีศึกษาจังหวัดเลย (ต่อ)	ตอนที่ ๒/๒
๖.๔	การเรียนรู้จากสื่อในโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ การดำเนินโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ มีการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้สื่อวีดิทัศน์ เป็นเครื่องมือในการสร้างกระบวนการ โดยเน้นการเรียนรู้ร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และนำไปสู่การลงมือปฏิบัติ	
๗. แบบรายงานโครงการสร้างป่า สร้างรายได้		
	<ul style="list-style-type: none"> - ใบสมัครเข้าร่วมโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ - แบบรายงานสำรวจพันธุ์ไม้ (สป.สร. ๑) - แบบรายงานผู้ร่วมโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ (สป.สร. ๒) - แบบรายงานสรุปพื้นที่และจำนวนพันธุ์ไม้ ผู้ร่วมโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ (สป.สร.๓) - แบบรายงานแผน - ผล โครงการสร้างป่า สร้างรายได้ (สป.สร. ๔) - แบบรายงานแผน - ผล กิจกรรมกลุ่ม (สป.สร. ๕) - แบบรายงานแผน - ผล กิจกรรมเรือนเพาะชำกล้าไม้ (สป.สร. ๖) - แบบรายงานจำนวนกล้าไม้ในเรือนเพาะชำ (สป.สร. ๗) - แบบรายงานรายได้จากกิจกรรมการเพาะปลูก (สป.สร. ๘) - แบบรายงานรายได้จากกิจกรรมกลุ่ม (สป.สร. ๙) - แบบรายงานอัตราการเจริญเติบโตของพันธุ์ไม้ (สป.สร. ๑๐) 	

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นายไพศาล	ล้อมทอง	ผู้ช่วยเลขาธิการพระราชวัง
นางสาวสุทธิลักษณ์	ระวีวรรณ	รองปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รักษาการแทนอธิบดีกรมป่าไม้
ร้อยตำรวจโท อาทิตย์	บุญญะโสภิต	อธิบดีกรมการปกครอง
นายกฤตชัย	อรุณรัตน์	เลขาธิการ กศน.

คณะบรรณาธิการ

๑. นายอภิสิทธิ์	พึงพร	ประจำสำนักพระราชวังพิเศษ ระดับ ๙
๒. รศ.ดร.ดุสิต	เวชกิจ	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
๓. นายชำนาญวิทย์	เตรัตน์	รองอธิบดีกรมการปกครอง
๔. นายธรรมนุญ	แก้วคำ	ผู้อำนวยการสำนักบริหารการปกครองท้องที่ กรมการปกครอง
๕. นายพัฒนพงษ์	สมิตติพัฒน์	กรมป่าไม้
๖. นายสายชล	ศรีเอม	สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

คณะทำงาน

๑. นายสุจิโรจน์	คงเมือง	กรมการปกครอง
๒. นายคณพศ	ปรัชญาวรรกุล	กรมการปกครอง
๓. นายพัฒนพงษ์	สมิตติพัฒน์	กรมป่าไม้
๔. นายกรณีย์พล	แสงทอง	กรมป่าไม้
๕. นายกานดิษฐ์	สิงหกัน	กรมป่าไม้
๖. รศ.ดร.ดุสิต	เวชกิจ	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
๗. รศ.ดร.เบญจมาศ	อยู่ประเสริฐ	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
๘. รศ.ดร.สัจจา	บรรจงศิริ	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
๙. รศ.บำเพ็ญ	เขี้ยวหวาน	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
๑๐. อ.สุธิดา	มณีอเนกคุณ	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
๑๑. นางศิริณ	ธีรทัศน์ธารงค์	สำนักงาน กศน.
๑๒. นายสุบิน	ไชยยะ	สำนักงาน กศน.
๑๓. นายสายชล	ศรีเอม	สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

หน่วยงานสนับสนุน

๑. กรมการปกครอง
๒. กรมป่าไม้
๓. สำนักงาน กศน.
๔. กรมวิชาการเกษตร
๕. กรมส่งเสริมการเกษตร
๖. กรมพัฒนาที่ดิน
๗. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ISBN : 978-974-458-609-4

คู่มือการปฏิบัติงาน โครงการสร้างป่า สร้างรายได้ ตามพระราชดำริ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

จัดพิมพ์โดย

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

โทร. ๐ - ๒๒๘๒ - ๓๑๐๙ โทรสาร ๐ - ๒๖๒๙ - ๘๓๑๕

พิมพ์ครั้งที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๑

จำนวน ๑๐,๐๐๐ เล่ม

พิมพ์ที่โรงพิมพ์อาสาธาธิษาดินแดน กรมการปกครอง ถนนลำลูกกา - ฉะเชิงเทรา ๑๒๑๕๐
โทร. ๐ - ๒๐๑๒ - ๔๑๗๐ - ๘๐ นายศิริรักษ์ เขาวนปรีชา ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา พ.ศ. ๒๕๖๑

